HOWARD

Láthatatlan

légió

12.220
96
OSLO

OSZK

P. HOWARD

A LÁTHATATLAN LÉGIÓ

NOVA IRODALMI INTÉZET

12220/96
ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
4499/1986
LELTÁRI SZÁM

ELSŐ FEJEZET.

1.

Hallották hírét a *Láthatatlan Légiónak?* Nem? Akkor bizonyára sohasem jártak még olyan afrikai városban, amelyben helyőrség fekszik. Vagy ha jártak is ilyen városban, talán elkerülték azokat a kedélyes helyeket, ahová a szórakozni és verekedni vágyó, szerény málhahordók, munkanélküli erőművészek és kedélyes közlegények járnak, hogy üres óráikat és kötekedő cimboráikat agyonverjék.

Csak egyszerű, faragatlan asztalok és ugyanilyen vendégek találhatók az ilyen helyiségekben de ha kíváncsiak vagyunk a *Láthatatlan Légió* legendájára, itt megtudhatunk egyet s mást. Vegyük például az Abdallah-ról elnevezett söntést. Énekelnek, beszélgetnek, azután egyszer csak szó esik a *Láthatatlan Légióról.* A vendéglős leszerelt őrvezető, bizonyos Kvörens nevű dán, aki az öt éves szolgálat alatt állampolgárságot és idült maláriát szerzett, de később oltárhoz vezetett egy hatvankét éves, özvegy vendéglősnét s mint az Abdullah csapszék tulajdonosa, derűs öregkort ért meg. Ha jó kedve volt és maga is oda telepedett régi vendégei közé, mert különben nem barátkozott a helyiség látogatóival, egy-egy régi bajtárs, vagy tekintélyesebb zsebtolvaj unszolására beszélgettek a *Láthatatlan Légió*-ról. Brison, aki mint közlegény szerelt le és csősz lett Marokkóban, bólogatva fújta a füstöt, mialatt Kvörens szűkszavúan nyilatkozott az ügyről és valahová a messzeségbe bámult,

mintha látná a sivatag porában feltünő, elmosodó árnyakat, a menetelő kísértetlégiót . . .

— Hát . . . akármit mondanak is a nagyképűek . . . A *Láthatatlan Légió* igaz . . . Én láttam ezzel a két szememmel . . .

— Az is igaz, — mondta egy odatelepedett ujonc, akit néhány nap mulva elindítanak a sivatag felé, — hogy a vezetőjük egy generális, de hiányzik a feje . . . ?

— Azt nem figyeltem meg — felelte Kvörens, — de igen vilószínű, hogy így van . . . Keletről Nyugatra tart a század, már vagy ötszáz éve, mindég párhuzamosan az Egyenlítővel... Húsz kilométeres, könnyű menetben haladnak és ha elérik a Szahara nyugati felén az elátkozott Ghidi síkságot, akkor visszafordul az oszlop és mennek az Egyiptomi határig .

Hallgattak. Ez a téma nyomasztó volt errefelé. Amúgyis az esősévszak kezdetén jártak, amikor a páratelt levegő, szokatlan nyomással préseli a koponyatetőt és szaggat az ember csontja. Csak már jönne az első pokoli orkán, akkor ismét jó lenne minden . . . De ez a pállott forróság, homályos, sárgaszínű levegő, bágyasztó déli széliránnyal, ami olyan, mintha egy nyitott kályha ajtaja lehelne az ember arcába, hogy szúr a dobhártya, fáj a tarkó, minden mozdulatnál nyilal és ropog a lapocka . . . ez elviselhetetlen. Ilyenkor azután, az emberben rejlő rombolási düh, ami azt mondja, hogy: „ha már rossz, hát had legyen rosszabb"; előszedi a kísértethistóriákat . . . És kell e különb, ijesztőbb, borzongatóbb és örökre érthetetlenebb szellemtörténet, a *Láthatatlan Légió* titkánál . . . ?

Ezzel ijesztik a kisgyereket az európaiknál:

— Bújj az ágyba Boby . . . Hallod? A szél olyan, mintha dob peregne . . . Jön a *Láthatatlan Légió* . . . Elviszi a rosszgyerekeket . . .

Kegyetlen örmesterek, ha eltünnek, akkor tudja minden katona, hogy a *Láthatatlan Légió*ba kel-

lett állnia. Ez úgy történik, hogy éjszaka, (de csak a száraz évszak kezdetén, amikor annyit villan az ég és sohasem dörög), a kegyetlenkedő altisztnél megjelenik egy közlegény. Krétafehér az arca és uniformisa szénfekete. Szeme nincs csak az üreg bámul úgy, mintha látna belőle. Hosszú sárga ujjai között egy pergament parancsot ad át, amelyben ez áll:

„X. Y. . . . a . . . -ik század őrmestere nyomban beöltözik új egyenruhájába, elfoglalja beosztását a *Láthatatlan Légió*ban, ahol a nevezett altiszt nyomban útnak indul, fegyverét, tárgyait és a szívét kiszolgáltatja a küldöncnek. Kelt éjfél után a világ-hadsereg főparancsnokságán.

Láthatatlan aláírás."

Az őrmester már jól tudja miről van szó, ellenkezés nélkül átadja a kardját, kabátot cserél és csak egy nyilalás jelzi, hogy eddigi zubbonyával együtt a szívét is levetette, mert hozzá volt nőve, a régi uniformishoz. Felveszi a fekete kabátot, a légionárius előírásszerű, katonás tisztelettel félreáll, útat nyit az őrmesternek és ez megy le az erődből . . . Már nem dobog benne semmi . . . A kapu magától kitárul és az éjszakai sivatagban *par fils de quatre* oszlopba fejlődve dermedten áll a kísértetlégió!

Az őr fenn az erődsáncon, nyugodtan néz, mintha mit sem látna . . . Nom du nom . . . elaludt a gazember . . . Mégsem, hiszen most mozdul. Dehát nem látja, hogy a sivatagban olyan menetoszlop áll, amelynek a vége valahol a távoli holdfénybevész a látóhatár szegélyén? . . .

Két peleton között egy hadnagy áll. Feje, ugyan van neki, de ez még rosszabb. Régi halott. Alig van már némi fonnyadt hús az arcán, síma, koponyaszerű fején, egy-két kócszerű asszonyosan hosszú hajszál, ahogy tovább nőtt a sírban! . . . A szeme, mintha gomb lenne: nem mozdul és a pilla

sem rebben. Most egy sípot tesz a szájába. Belefúj. Hang nem jön, de az állókép, katonás pontossággal, egyetlen mozdulattal elindul . . . A merev lovak, a halott kocsisok az élettelen katonabábuk... Némán mennek, egyenletesen és bizonyára örökké.

2.

Azelőtt azt mondták a légióban, az eltűnt, kegyetlen őrmesterre, hogy megölték a katonák és elásták. Ma már tudják, hogy ez dajkamese: a *Láthatatlan Légió* jött érte. Ez a reális valóság.

A *Láthatatlan Légió* létezését csak azok nem hiszik el, akik a nagyvárosok európai negyedéből sohasem mozdulnak ki. Igen sok tekintetben olyan emberek elbeszélése is megegyezett, akik nem ismerték egymást, akik Afrika két távoleső részében laktak és mégis szóról-szóra úgy adtak elő bizonyos adatokat. Például nem kétséges senki előtt, hogy a *Láthatatlan Légió*, kísértet rekrutái, fekete napszemüveget viselnek.

Miért állítja ezt Ponson cipész Rabat kikötőjében, egybehangzóan Richett csendőrtiszthelyettessel, aki Murzuk oázisban szolgál? Ugyancsak megegyeznek még abban is, hogy ezek a kísértetek azonos kivitelű zsebtükröt hordanak, zubbonyuk felső zsebében, továbbá minden kísértetnek, saját borotvaeszköze van. Ez még kísértetiesebbé tette őket. Mert, ha egyszer a fej nem nélkülözhetetlen kellék náluk, akkor miért olyan fontos a borotválkozás. Fej nélkül tudnak kísérteni, de borostásan nem? És milyen oka lehet egy tulvilági hadseregnek arra, hogy a katonák, hátizsák helyett jobbkezükben kis lakktáskát vigyenek, egyforma feketeszínűt?

Hallgassuk meg azonban Kvörenst, aki a nagy asztalnál beszél, szokott csendes módján és többen állva hallgatják, kezükben kártyáikkal, a játékról is megfeledkezve, a nyomasztó légkörű, pipa-

füstös, borszagú söntésben. Néha, amikor kis szünetet tart a dán, olyan izgatottan lesik a folytatást, hogy a nagyon távoli Mektub mecset muezzinjének a hangja is ide szüremlik:

„Allah il Allah . . .“

— Az úgy volt, — kezdi vontatottan, — hogy Beni Abbestől délre, az akkoriban még vad Tafilaletnél cirkáltunk, vagy két peloton a saidai második század katonái közül . . . Csupa régi, magamfajta katona . . . Egy fiatal gyerekképű hadnagy vezette a patrult . . . Kölyök volt az egész, érzett rajta a frissen szerzett, írott haditudomány . . . Hát beportyázzuk az Atlasz déli lejtőjénél a hammada kőbányáját, amerre eltünt egy Gum, vagy száz tevés tuareg, miután lemészárolták az oázis lakóit . . . Bresti fiú volt az őrmester, két hadjáratot verekedett végig a sivatagban... Nyolc éve járta a Szaharát és mondja ennek a fiúnak, hogy: „Nem jól van így mon commendant . . . Küldjünk előre felderítőket és hagyjunk a szoroson kívül két gépfegyverrel, egy szakaszt utóvédnek, mert hátbatámadnak, vagy bekerítenek.“ Hát csúnyán lehordta a hadnagy. Hogy ennyi katona akkor sincs veszélybe, rongyos, arab portyázók ellen, ha bekerítik. Az őrmester hallgatott. Mondom, bresti fiú volt és azok nem beszélnek sokat . . . A közepére sem értünk annak a vacak kőkatlannak, amikor csak elkezd szemközt köpködni sebesen két-három gépfegyver. Tízen készen lettek. Vissza! De az oldalfal egy kiugróján új gépfegyverfészekből telegrafálták a tüzet. Nem lehetett keresztültörni, mert mind ottveszett volna az ember . . . Bekerítettek! Hát akkor mit tehettünk? Fedeztük magunkat, ahogy lehetett. A hadnagy már ott feküdt szegény, minden tudományával együtt, a bresti őrmester karjában, a földön. Vége lett. „Na fiúk“, mondja az őrmester, „ha akarjátok, hát nekimegyünk valahol a társaságnak, mert úgy illik, hogy halála előtt egy kissé verekedjék az ember . . .“ Mert ilyen fiú volt. Bresti. Azok mind nagy vere-

kedők. Kardot rántott és elkiáltotta magát: *á mois!* Mire mögötte álltunk, már indult is. Legelől! Mi meg utána. Vége volt itt mindennek . . . Rohantunk a tűzbe és hullottunk . . .

Egyszer csak felcsendül a trombita. Valami furcsa, sohasem hallott, dallamos, zümmögő és mégis éles hangon. Azt fújta, hogy: „Fel torreador.“ Megkövülten álltunk. De hiába. Világosan hallatszott, hogy valami furcsa trombitán ezt az ismert zongoraverklis nótát fújják és a hammada két oldalán légionisták tűnnek fel, fekete kabátban, szuronyos puskával. Ha a trombitájuk nem is volt igazi, a sortüzük ellen nem lehetett kifogás. Most már fordult a kocka. A tuaregek voltak két tűz között . . . Hajrá! . . . Rohantunk! De a benszülöttek már nem lőttek ránk, menekülni próbáltak, az égből lehullott katonaság elől és megrémültek a halotti, fekete egyenruháktól . . . Én láttam a trombitást is és esküszöm nektek, a legszebb szombati bevételemre, hogy színezüst kürtje volt, azon fújta egyre, hogy „Fel torreador!“ És hogy verekedtek! Barátom! Nem vagyok bresti fiú, azért érezhettétek sokszor, hogy kemény öklöm van. De ezek! Ugy csapkodtak, jobbra-balra a puskaaggyal, mintha tüskebokrot törnének szét az útjukba.

Aki még élt a tuaregek közül, az itt is, ott is, menekült a sziklák között. Vége volt a harcnak Sok jó katona feküdt ott, de alig számított valamit a rengeteg burnusz mellett. Vártuk, hogy megöleljük a bajársakat, mert akármennyi furcsaság látszott rajtuk, csak légionáriusok voltak

De most mi történt. Amikor ott álltunk tépetten, sebesülten és ök lelőtték, agyonverték az ellenséget, nem jöttek le fentről. Sőt. Az ezüst kürtös takarodót fújt. Náluk valószínűleg takarodó. Mi úgy ismerjük ezt a dallamot, hogy: „Nincs szebb az éjféli táncnál . . . hajlik a nő, mint a nádszál...“

És a nóta lassan elhalt, távolodott, eltűntek. Hohó, mondtuk. Nem úgy van . . . Csak kezet szorítunk valamelyikükkel. Mi is felmásztunk a ham-

mada szakadékán. Hát ahogy kiértünk, még hallatszott távolból ez a furcsa takarodó, de már szép rendben mennek. Az oszlop elején egy tiszt lovagolt. Öszvérek gépfegyverrel, vöröskeresztes kocsi, egy páncélautó kiskaliberű ágyúval és végül egy konflis. Igen. Egyfogatú . . . Ahogy mondom. Cilinderes parádéskocsis ült a bakon, ostor fityeg a kocsilámpa mellett és egy gebe trappol, mintha csak Párisban lennénk anno tudomisénben. Igy ment a csapat végén, a Szaharában egy század katona és hátul egy konflis. Benne ült a főtiszt. Ez a sapkáján messziről látszott... Földbegyökerezett a lábunk! . . . Néhányan keresztet vetettünk. Ilyen nem lehetséges . . . Most megfordul az egy fogatúban a tiszt . . . Tábornok! . . . Kiszáll a kocsiból. A kocsis megemeli a kalapját . . . és . . . esküszöm, így volt. Szabadra állítja a taxaméteróra zászlóját! Mintha idáig hozta volna a tábornokot és most új pasasra várna a homokdombok között... A tábornok kiabál valamit, nem lehetett hallani mit, az emberek megfordultak és ránkszegezték a fegyverüket. Megértettük, hogy ha továbbmegyünk sortűz . . . Álltunk . . . A tábornok ment tovább, előtte a konflis, a konflis mellett a páncélautó, előtte a század, elszórtan gépfegyveres öszvérek, kocsik . . . Csak álltunk és a lemenő nap piros porában lassan eltűntek, felszívódtak. Ha nem feküdtek volna ott a halott légionáriusok és benszülöttek, magunk sem hittük volna . . .

Csodálkozva álltak. Elfelejtettek lámpát gyujtani.

— Én pedig, — szólalt most meg Brison, — egészen másutt, messze délen tapasztaltam őket. A szahariánoknál szolgáltam . . . Adj egy pohár vöröset Kvörens, de ne tisztán, higítsd valamivel . . .

Kvörens hátraszólt:

— Két deci vörösbort, három deci rummal higítva . . .

— Akkoriban, — kezdte tempósan Brison, mert közben megszívta jól a pipáját és lenyomo-

gatta a kisujja körmével, — a legjobb katonákat a szahariánokhoz osztották be. Ész kellett ide, bátorság, vas szervezet és pár év szolgálat. Dupla zsold járt, mert a sivatagban portyáztunk hónapokig. Fele tevén, fele gyalog és harminc kilométerenként váltás. Skarlát köppenyünk volt és tőrünk, amit ponyárnak hívnak, meg hatlövetű revolver. Karabély nem járt hozzá . . . A szahara nyugati felén jártunk, mert a timbuktui karavánútat fosztogatták berber, meg beduin csirkefogók. Azokat lődöztük le. Egyszer üldözőbe vettük a főcsoportot. mert több kis bandából állt a rabló gum, de egy többszáztagú törzs volt a tengelye. Ezt nem birtuk megsemmisíteni. A gyökerit. Hát besúgja egy szép napon valami vén sivatagi szent, hogy a főhorda Hudulogu beduin vezérrel a Gemla schottnál van lesen. Négy napra vizet veszünk, mert a Gemla schott előtt kút van. Ott megint vehetünk fel úgy, hogy visszafelé is maradjon . . . A hadnagyunk valóságos sivatagi fenegyerek volt. Nem több huszonöt évesnél, amellett márki, de a legerősebb tevével versenyt menetelt. Most alaposan megjáratott bennünket. Négy nap mulva már látjuk távol a schott felett gomolygó sópára felhőjét és előtte a két fehér oszlopot, a sivatagi kútat. Hát beduinnak nyoma sincs. De víznek sem. Hengeralakú mázsás vasdarabokat dobáltak be a kútba, úgy, hogy elzárták a vizet. Egy utászcsapat talán megtisztíthatja, nagy nehezen, de a könnyű felszerelésű szaharián csak verekedni tud. Hogy honnan hozták ide ezt a sok vasat, azt nem tudom, de szép teljesítmény volt és pokoli eszme. A vén arab, aki „besugónak“ tettette magát, bizonyára a cinkosuk volt. Később felkerestük, hogy személyesen érdeklődjünk nála, de eltűnt. No, mondom a hadnagynak, a mi kis csapatunk nem portyázik már többé. Egy napra elegendő vizünk, ha volt talán. Aszondja a hadnagy, hogy fogjam be a pofámat, mert karikára köttet. Hát befogtam. Mit lehet tenni? Amit a tiszt határozott. Okosan. Az egyetlen lehetőség

volt. Igen nyomorúságos, cseppet sem biztató: erőltetett iramban, negyedrész vízadaggal, a nagy schotton át, három nap alatt, elérni Bangavelló oázist. Nekivágtunk. Második napon már néhány halottunk volt, kettő megőrült . . . Szörnyű na. Nem mondom el újra. A sós mocsárban tévelyegtünk, töredezett alattunk a vékony réteg, ha leléptünk az ösvényről és összevagdosta a tevék patáját a só, hogy sorba lődöztük agyon az állatokat. Szemben jött a déli légáramlás és hajtotta a zörgő, fehér sót . . . Vége . . . Elvesztünk. Egy csepp vizünk sem volt és előttünk a messzi schott... A hadnagy pihenést vezényelt. „Fiúk", mondta, „a kórház szekrényben van néhány üveg szesz, azt elosszuk, mint jó testvérek. Derék gyerekek voltatok és azt hiszem, én sem lehettem nagyon rossz feletted. Ha mégis így volt, hát bocsássatok meg, mert mi már itt fogunk maradni ebben az örökös garnizonban . . ." Mondtuk a hadnagynak, hogy jó fiú volt és igen szerettük, mert úgy is van. Nem a szelíd tisztet szereti a baka, hanem a kemény, de igazságost . . . Hát egy gyűszűnyi rum, meg ilyesmi jutott mindünkre és letáboroztunk. Egyet aludni a nagy, örökös szunnyadás előtt nem árt. De alighogy állt a sátor és felraktuk a tábor köré az előírás szerinti méteres kőfalat, hát halljuk a légió-indulót!

— Nem valami dalt? — kérdezte valaki, — hiszen Kvörens azt mondta, hogy ezüst trombitán mondén nótákkal közeledett a *Láthatatlan Légió*...

— Nem. Ezek szabályszerű indulóval jöttek.

— Semmi furcsa sem volt? — faggatta az újonc, aki kísértetiest várt. — Rendes indulót trombitáltak?

— Hát ez volt a fura. Az induló rendes volt, de nem trombitálták. Hanem harmonikázták! . . . Ilyet még ki látott? Húzó harmonikán játszották, mint az udvari énekesek. Azt hittük álmodunk . . . vagy meghaltunk már. Egyszercsak az ösvényen

halvány fény imbolyog az éjszakában, mintha lidérc lenne . . . de valami zörgés kíséri . . . Hát egy konflis jön . . . A lámpája világít . . . A hadnagy belemarkol a karomba, hogy szinte felkiáltok és azt mondja ámultan: „Vén rabló . . . te is . . . úgy látod . . . hogy ott egy bérkocsi? . . . És hallasz harmonikát . . . ?“ „Igen . . . mon commendant . . .“ hebegtem . . . És már látszik a bakkon az aranygombos libéria, a címeres cilinder . . . Egy bérkocsi! Mögötte menetoszlop és a kocsiban egy teljesen kopasz, monoklis kísértet . . . Most látom, hogy a konflis előtt lépdel valaki. Nem kellett nagyon sietnie, hogy a gebe ne hágjon a sarkára. Ez a vezetőjük. És barátom, éppen jön fel a hold . . . Hát legalább egy század menetel az ingovány ösvényén. Öszvérekkel, páncélautóval, fekete uniformisban . . . de tisztára légiósok és köztük egy káplár, a nyakában harmonika lóg. Elől egy ember, mintha zsákban lenne, nyakig gombolt ruhában . . . Félelmetes volt. A kocsis meglát bennünket és megáll. A konflisból egy . . .

— Tábornok szállt ki . . . — folytatja izgatottan az újonc.

— Fenéket. Hiszen ez volt az őrület. A konflisból gyönyörű tengerésztiszti karddal, egy tűzoltófőparancsnok lép le, néhány frankot ad a kocsisnak, ez felcsapja „szabad“-ra a zászlót. A tűzoltó monoklival van és azt vezényli hátra: „Rien ne va plus!“ Erre mintegy komandóra megáll a század. Hallottátok már ezt a vezénylést?! . . . Odajön mosolyogva a hadnagyomhoz, de csak mintha az Opera előtt találkoznának. „Adj Isten, — mondja, — nincs véletlenül valami illusztrált lapjuk kéznél? . . .“ A hadnagyban van humor, azt feleli: „nincs ilyesmink. Mi ugyanis éppen szomjan halunk“. Az őrült tűzoltó, hazajáró konflis utasa élénken mosolyogva mondja: „á, csakugyan? . . . Sivatagi kaland, érdekes . . . érdekes . . . Nem innának valamit?“ Képzelhetik! Lihegve állunk ott és minden erőnkre szükség volt, hogy ne ro-

hanjuk meg őket, mint a barmok, egy ital vízért. Ez meg mintha kaszinóban lennének, azt mondja: „mit parancsolnak: sört, bort, viszkit? . . . jégbehűtve vagy csak úgy? . . .“ Igen barátaim. Ha valaki nem hisz a *Láthatatlan Légióba*, mondjátok meg neki, hogy én ittam a sörüket, ettem a konzervjüket. A század némán, mozdulatlanul állt, csak a páncélüteg működött: ott volt beépítve egy hatalmas frigiderjük. Hordókat szedtek le, ettünk, ittunk. A tűzoltó karórájára néz és int a kocsisnak. Ez lecsapja a zászlót, ő beül és kivont karddal vezényel: „*Faites vos jeux!*“ Mire indulnak. A hadnagy eddig evett és ivott, most a kocsi után siet: „kik maguk“ . . . „Nem tesz semmit“ feleli hülyén a tűzoltótiszt . . . „nem is fontos . . .“ És ott mennek el, dübörögve. Nem tarthattuk őket fel. Hálából sem, meg néhány szaharián nem harcolhat egy század szellemmel. Ott mentek el tiszta feketében, kezükben lakk utazótáska, vállukon szuronyos puska, dübörgött a föld alattuk . . . És mi csak álltunk, míg a távoli sós ködbe veszett a *Láthatatlan Légió* . . . Csak a szél sodort olykor felénk elhaló harmonikaszót . . .

... Sokan nevettek csak az ilyen történeteken. De néhányan, akik Afrika más és más pontján hallották ugyanazt, a fejüket csóválták még akkor is, ha nem voltak babonásak. Azonban a többség, ha valahol a Szahara szélén lakott, kisvárosban, vagy oázisban, sokszor hallotta távolról azt a tompa dobpergést és éles harmonika futamot, amire babonás emberek azt mondják, hogy a szél nyitja meg csukja egy csőszkalyiba törött ajtaját, valahol a szöllőben, az ropog és nyikorog, mint a dobszó, meg a harmonika. De a felvilágosodottabbak jól tudják, hogy a barátságtalan, viharos, trópusi éjszakában a *Láthatatlan Légió*, fekete menetoszlopa rója a sivatagot, harmonikás kíséretével, félelmetes bérkocsijával, néma legénységével és senki sem sejti, hogy honnan jönnek, hová és meddig mennek? . . .

MÁSODIK FEJEZET.

1.

Pedig ebben az esetben nem a fölényeskedőknek van igazuk, akik a *Láthatatlan Légióra* éppúgy legyintenek, mintha Mikulásról, vagy a Walpurgis éj boszorkányairól lenne szó. Rosszul teszik, ha legyintenek, mert a *Láthatatlan Légió* igenis valósággal létezett. Az egyetlen szellemhistória korunkban, amelyről akták, jelentések, sőt fotók is készültek, még pedig hivatalos helyen, nyugdíjas alkalmazottak által.

A história a marokkói katonai parancsnokság estélyén kezdődött. Ezt az estélyt voltaképpen az államtitkár tiszteletére rendezték. Őexcellenciája Párisból érkezett, rövid tartózkodásra és az estély voltaképpen keret volt egy monstre kihallgatásra, hogy sokféle emberrel és sokféle üggyel foglalkozhassék az államtitkár, anélkül, hogy hosszú ideig kellene itt tartózkodnia.

Nagy dolog a gyarmaton egy államtitkár fogadóestélye. Nyugdíjazásoknak, kinevezéseknek, kis szultánok detronizálásának, újabb fejedelmek kreálásának, mosolyogva elsuttogott alapjait rakják itt le, két pohárka konyak és egy valcer közben, a frakkos és egyenruhás urak. Mintha csak pletykákról beszélnének unatkozva, úgy mondják csendes mosollyal:

— Na igen . . . hiszen . . . nem ártana egy operációs bázis . . . Semmi esetre sem kell erőszakolni, de bizonyára kedvezően fogadnák . . . ha a sarkára állna tábornok úr és bevonulna Gongutba... Dehát ez nem parancs . . . — jegyzi meg halkan, fölületesen az államtitkár.

Azért egy hónap mulva „a sorozatos kilengések" arra késztetik a tábornokot, hogy bevonuljon . . .

Durien századossal az ellenkezője történik. Ő elgondolkozva cigarettázik az államtitkár mellett,

egy díszpálma alatt a büffé sarkában és azt mondja:

— Ott gyakorlatozom a jövő hónapban egy századdal Kinibalu király birodalmánál... hm... Talán ellátogatnék hozzá . . . és egy szakaszt hátrahagynék . . . helyőrségnek . . .

— Anektálni? — kérdezi az államtitkár és mosolyogva bólint, egy csinos hölgy felé.

— Igen . . . Ez az ember már sok gazságban vett részt és parodiáját játsza az önálló királyságnak, ott a Szahara déli végénél . . . Most már követséget akar felállítani és közben egy csomó csirkefogó fosztogatja a környéket őfelsége vezetésével . . . Ismerem az ügyeit, a helyőrségem közel van.

— Tudom, tudom, — mondja az államtitkár és megnézi az óráját, — dehát ezt csak úgy lehetne, ha . . . biztosan, röviden . . . Csatázni? Leigázni, egy néger törzset? . . . Tudja, hogy van az ilyesmi . . . felfújják . . . Viszont . . . odadobni egy ezredet, üteget, utánpótlást . . . drága és... és . . . lármás.

— Excellenciás uram . . . egy századdal elintézem! Az a csirkefogó bleufföl. Nincs semmije, csak ravasz . . .

Az államtitkár a cipője orrát nézte.

— Azt hiszi, hogy Kinibalu nem kap fegyvert és nincsenek katonai szakértői?

— Engedelmével excellenciás uram: Nincs! Kinibalu a világ legnagyobb szélhámosa . . . Pontos tervet dolgoztam ki és mindent előkészítettem. Egy század katonával az Ubangin át pontonokat verek és rajtaütésszerűen benyomulok az őserdő felöl. Kardcsapás nélkül megkapom az országot. Nincs ott egy puska sem. Csaló az a Kinibalu. Valaki megmagyarázta neki, hogy abból haszna lehet, ha önálló népet komédiázik és elhiteti, hogy fegyvere van.

— Még visszatérünk erre... Ha így van, ahogy mondja, ha valóban nem támogatják titok-

ban más európai államok, akkor feltűnés nélkül megcsinálhatnánk . . . — Sóhajtott. — Fogalma sincs, hogy milyen szolgálatot jelentene . . . Nagy gondot okoz az a kis ország . . . Fontos terület, délkelet felé . . . és azonfelül . . . hm . . . Szóval fontos lenne... Dehát a hadsereg nem kockáztathat . . . Háborúba keveredni egy néger törzzsel ez blamázs . . . Elnyomatásról lármáznának . . . Ha nem lehet símán anektálni . . .

— Símán anektálhatjuk, excellenciás uram.

Később az államtitkár egy tábornokkal beszélgetett:

— Igazán nagyszerű kis estély . . . Hallom, hogy Kinibalu király önállóságával baj lesz?

— Előbb-utóbb, — felelte a tábornok. — De óvatosaknak kell lennünk. Ennek a négernek fegyvere van . . . Támogatják. Egy blamázst nem kockáztathatunk . . .

— Teljesen az én nézetem. De van olyan feltevés is, hogy szélhámoskodik és nincs semmije.

— Ez Durien százados véleménye . . . Azt hiszem azonban, hogy ez a kitűnő katona túl temperamentumos... Ezért talán másképp látja kissé... Mindenesetre a titkos szolgálattal feldolgoztatom... ez néhány hónap és akkor tisztán látunk . . .

— Helyes, — mondta az államtitkár. — Semmi kockázat . . . Látszatát sem erőszaknak . . . A katonák csak a gyarmatbirodalom védelmét szolgálják és benszülött rablótörzseket szállnak meg, de nem akarnak hódítani... Azért nagyon fontos lenne, ha ez a Kinibalu mielőtt még kiravaszkodik valamiféle garanciát egy másik nagyhatalomtól . . Hiszen, ha bekerül tagállamnak a Népszövetségbe, akkor sikerül ilyen kapcsolatot találnia és elveszett a számunkra . . . Nem lenne jó . . . Önálló ország a francia gyarmat közepén.

— Őszintén szólva nem hiszem, hogy szélhámos. Értesülésem szerint fegyverei vannak . . .

Az államtitkár elkomolyodott.

— Ez baj. Vigyázni kell. És ez a százados ott

a közelben állomásozik . . . Azt hiszem túl temperamentumos . . .

— Igen. Durien talpig katona . . . de kissé hevestermészetű . . .

Egy csinos hölgy jött oda. A polgármester felesége. Őexcellenciája karonfogva a bufféhez vezette a hölgyet.

Később őexcellenciája elment a tábornok mellet, a vállára tette a kezét és mosolyogva mondta:

— Nem jó, ha égő kanóc vigyáz a puskaporos hordóra . . .

— Igen... igen... magam is gondoltam rá...

Az államtitkár tovább ment. Később a tábornok belekarol a századosba:

— Nagy feladatom lenne a maga számára . . . Mit szólna, ha megbíznám, hogy kifüstölje a berber rablókat a hegyekből? Ezért soronkívül előléptetnék.

Durien összeráncolta a homlokát.

— Az én helyőrségem igen messze van az Atlasztól . . .

— Kérheti, hogy helyezzük át Bu Malembe... Én mindent szívesen megteszek önért . . .

— Köszönöm, tábornok úr... Én ezt a Kinibalut . . .

— Ott nincs mit tenni. Még provokáció esetén sem léphet fel ellene . . .

— Ha szolgálataimmal nincs megelégedve tábornok úr, természetesen áthelyezhet, de én . . .

— Szó sincs róla . . . Önnek való feladatot találtam, de ha maradni akar . . .

Durien rosszkedvűen állt a helyén. Szeretett volna mégegyszer beszélni az államtitkárral, de az est folyamán már nem nyílt alkalma erre. Amikor hazatért a szállására parancs várta, amelyben úgy intézkednek, hogy karácsonykor esedékes hathónapos szabadságát azonnal megkezdheti, mert szolgálatait, éppen decembertől kezdve, nem nélkülözhetik. Ezért most, június tizedikétől, hat hónapra felmentik a szolgálat alól és december tizedikén kell

bevonulni az ezredéhez. Helyőrségében gondoskodtak leváltásáról és helyettese máris útnak indult...

Durien idegesen összegyürte a parancsot. Ez volt az államtitkár válasza. Eltávolítják a veszélyes helyről, a kritikus időre. Miután kidolgozta a tervet, elkészítette a bevonulást . . .

2.

Ilyen előzmények után nem csodálhatjuk, ha sir Olivér Yolland Denham örökös grófja, az Angol Bank felügyelőbizottságának elnöke, a térdszalagrend tulajdonosa, számos legnagyobb kitüntetés birtokosa, a londoni tőzsde elnöki tanácsának alelnöke, az afrikai, ausztráliai és kanadai államvasutak egyik főrészvényese és végül az Egyesült Francia—Angol Nyersanyagkutató Feldolgozó és Értékesítő tröszt elnökigazgatója, először életében kért valamit egy államtitkártól, amit nem teljesítettek. Általában, azt lehetne mondani, hogy sir Oliver Yolland először életében kívánt olyasmit, ami nem teljesedett nyomban. Hogy ez milyen megrendítő hatással lehetett a grófra, azt a fentiek után elképzelhetjük.

Az államtitkár után sir Yolland volt a legmagasabb vendég ezen az estélyen. Összesen öt vagy hat ember volt a világon, akikkel társadalmilag érintkezett. Azt mondják, kiváló pénzügyi és szervező zseni, de visszavonultsága miatt vicclapba illően tájékozatlan. Állítólag lapokat sem olvas. Évek mulva derült csak ki, hogy sejtelme sincs a hangosfilm létezéséről, mert talán életében sem volt moziban. Tánc, kártya, színház, napi politika, bűnügyek, botrányok, sportteljesítmények, találmányok ismeretlenek voltak számára. Csak ami éppen összefüggésben állt egy-egy üzleti ötletével, arról tájékoztatta magát. Shakespearet tudta könyv nélkül, de amikor egy ünnepségen bemutatták neki

Galsworthyt, kiderült, hogy a legfőbb törvényszék elnökének nézte az írót és utóbb sem tudta, hogy kicsoda voltaképen. Író? . . . szóval olyan izé . . . aki lapot szerkeszt? . . . Áh! könyveket? . . . Igen . . . hisz ez nagyszerű . . . Lindbergh ezredestől megkérdezte, hogy fiatalember létére, miért nevezik a „levegő hősének", hiszen a világháborúban az amerikai pilóták alig vettek részt . . . Áh!... óh! . . . csodálkozott, amikor a titkára közölte, hogy ez az ember átrepülte az óceánt . . . Ugy?! Nézd csak . . . igazán derék . . . És hol? . . . Amerika és Franciaország között? . . . Csakugyan?... Hihetetlen!... Micsoda artista! Átrepülte? . . .

A feje teljesen kopasz volt és kissé hosszúkás. Vöröses szőke szemöldöke körül néhány nagy szeplő látszott. Jobb szemén vastag monoklit hordott, mert különben alig látott erre a szemére. Az orra kissé hosszúkás volt és egészen a felsőajka fölé nyúlt, de nem görbén, hanem egyenesen, ami nemes paripákra emlékeztető hosszú formát adott az arcának. Csontos, széles válla és igen sovány, hosszú combjai voltak. A legszűkebb nadrág is lengett, ha egymásravetette őket. Fáradt, halk, rekedtes hangon beszélt, mindég álmosan és sűrűn simogatta az állát, továbbá kihullajtotta és feltette a monokliját, ha valami problémája volt. Ez ritkán fordult elő, mert Sir Yolland keze nemcsak a valóságban, hanem képletes értelemben is igen hosszú volt. Királyi lakosztályokon át távolkeleti főhadiszállásokig mindenhová elért. A vasút, a csatorna, a tenger, a bank, a levegő, az ég, a víz; a cement és a gumi; szóval minden, egy kissé Sir Yolland tulajdona is volt ezen a világon. De legelsősorban az olaj érdekelte. Tudja az ördög, miért. Szenvédelye volt az olajkutatás. Van ember, aki vadászik, pedig nincs szüksége az állat húsára, vagy bőrére. Igy volt sir Yolland az olajjal. Pénz, hatalom, hírnév; nem kellett már neki. Volt elég. De leteríteni egy új forrást, társaságot alapítani, új

részvényeket kibocsájtani, ez volt a szenvedélye, ez érdekelte mindennél jobban . . .

A kormányzó, az államtitkár és Pellier tábornok egy kis szalonban ültek össze sir Yollanddal, aki nem szerette a diplomatikus, kertelő zagyvaságokat, tehát azonnal a tárgyra tért.

— Egy kis szívességet kérnék önöktől . . .

— Sir, — felelte az államtitkár, — az ön érdekeltségei olyan áldozatot hoztak Franciaországért, amikor a frank zuhant, hogy ami módunkban ál azt készséggel tesszük meg viszonzásul . . .

— Igen . . . igen . . . Az ember megtesz egyet s mást . . . szóval szivességet kérnák, ami voltaképpen nem is szívesség . . . Értesüléseim szerint a Szudán déli részében, az őserdőknél, ahol véget ér a sivatag Urungi földjén . . . petróleum van . . .

Az államtitkár csodálkozott:

— Szinte hihetetlen . . .

— Elég valószínűtlenül hangzik, de igaz. Senki sem hitte volna, hogy Afrikának ezen a részén olajra bukkanjanak . . . Én kiküldtem oda embereket és opciót szereztem a földekre . . . No most kérem Excellenciád jól tudja, hogy az opció lejártáig bizonyítanom kell, hogy olajra bukkantam, különben a kutatási jog előnyeit elvesztem és ha ugyanott, más később olajat talál, semmi közöm hozzá.

— Ez így is van. Egy sikertelen kutatás nem biztosíthat örök jogokat. Ha más később valahol, talál olajat, abban nem részesedhet az, aki hiába kutatott ugyanott, valami oknál fogva . . .

— Tudom . . . tudom ami petroleummal függ össze azt engedelmével mind tudom . . . No most kérem . . . Az én opcióm néhány hét mulva lejár... Találtam olajat. Sikeres próbafúrást végeztettem... Erre egy benszülött rabló, ez az Urungi főnök, odajön a harcosaival, leöli az embereim nagy részét, és azt üzeni, hogy ötvenezer fontot kér a földért . . .

— Kérem sir Urungi rablóvezér és nincs joga ilyesmihez, — mondta a tábornok. — Vannak ugyan még független törzsek és területek. Az előbb

éppen egy ilyesmiről volt szó. De a Szenegál déli részén csak erdei néger törzsek élnek.

— És miben lehetünk szolgálatára, — kérdezte kisé bizonytalanul az államtitkár.

— Adjanak nekem egy kis hadsereget kölcsön. Odamegyek, felakasztatom ezt a csirkefogót és érvényesítem az opcióban biztosított jogaimat. Végre is ez egy szerződés, amit a Francia állammal kötöttem és ott fehéreket gyilkoltak, továbbá zsarolnak... Szóval azt hiszem nem lesz akadálya, hogy egy büntetőexpediciót . . .

— Kedves sir Yolland, — kezdte sohajtva az államtitkár. — Az imént egy fontos kis terület megszállásáról volt szó, Kinibalu földjéről, ami nagyon értékes lenne Franciaországnak és nem tehetjük. Még kevésbbé tesszük ott, ahol nem országos érdek parancsolja az erőszakot.

— Miért nem? . . . Hiszen itt a gyarmati hadsereg! Arravaló, hogy csirkefogókat megtanítsanak . . .

— De az Egyenlítőhöz, — szólt közbe a kormányzó, — katonai expediciót küldeni hihetetlenül költséges, veszélyes és nehéz . . . Utánpótlás kell, összeköttetés, szerelvények, könnyű üteg . . . A francia hadsereg, csak teljes fölénnyel mehet oda, mi nem is küzdhetünk csak büntethetünk és ehhez iszonyú nagy aparátus kell ilyen távolságra . . .

— Azután meg, — mondta az államtitkár, — jól tudja sir, hogy milyen rágalomhadjárat jön ki abból, ha petroleumért, nyersanyag miatt, büntető expediciót indítunk . . . Sajnos sok disznóság történik azon a tájon, mert arrafelé nincs helyőrségünk és évek kellenek, amíg kiépítjük odáig a gyarmati hadsereget. Addig mindenki maga verekszi ki az igazát. Vagy megvásárolja a rablókat, vagy maga is rablóbandát szervez . . . Diplomácia és erőszak, türelem okosság, harc dönti el a dolgot. A gyarmati véderő, csak a biztos, egyenes úton terjeszkedik, az állam pénzügyei szerint.

— De én ebbe nem nyugszom bele! Hát nem

adhat kölcsön nekem szpáhikat? . . . Meg ízé . . . Ilyen légiós katonákat, akik odakisérnének? . . .

— Sajnos nem. Legokosabb sir, ha oda küld valakit és egyezkedik a főnökkel. Talán beéri kevesebbel . . .

— Ezt . . . ezt tanácsolja? . . . Hogy én zsaroló gyilkosokkal egyezkedjem . . . ? Ezt ajánlja Ön, mint az állam egyik legfőbb hivatalnoka? . . . — Kiejtette szeméből a monokliját és idegesen tisztogatta.

— Ezt én mint magánember ajánlom. Mint államtitkár, sajnos nem adhatok önnek légionáriusokat, egyéni megoldást kell találnia sir . . .

Denham grófja keserű mosollyal emelkedett fel.

— Szóval szervezzek rablócsapatot és ezekkel szerezzek érvényt törvényes jogaimnak?

— Azt ötlet nem rossz — felelte elgondolkodva az államtitkár. De őlordsága homlokán kigyultak a szeplők, a felháborodás pirosságától.

— Az ötlet nem rossz! De mi angolok, csak hadsereggel biztosítjuk a törvényt és a birodalommal kötött szerződések érvényét! Nem rablókkal! Ahová én eddig jogorvoslásért mentem ott szuronyok álltak mögöttem és nem rablók, excellenciás uram! Ezt szeretném szíves tudomására hozni! Egy Yolland Olivér gróf az igazság és az állam nevében, csak a törvényes hatalom támogatásával tárgyal. Nálunk Angliában ez így van.

Az államtitkár hűvös arckifejezéssel emelkedett fel.

— Félek sir, hogy ön tájékozatlannak tart. Különben nem részesítene kioktatásba. Angliában talán lehet szuronyt kapni, pénzügyi és ipari tranzakciók síma lebonyolítására. Bár ebben talán téved sir. De egészen bizonyos, hogy francia szurony még akkor sem indul el, ha a leghatalmasabb petróleum leletről van szó! De önnél sir, semmi akadálya. Szerezzen szuronyt és menjen oda verekedni, ahol már annyian verekedtek saját kockázatukra a vagyo-

nukért, ha a benszülöttek azt akarták, hogy meghátráljanak.

— Hogy érti ezt excellenciád? — kérdezte Yolland, szintén hűvösen.

— Senki sem tilthatja meg az ön embereinek sir, hogy fegyverrel védekezzenek rablók ellen. Aki gyáva vagy gyenge az ne állami segítség után nézzen, hanem keressen más hivatást. Az olajkutatás, az harcot is jelent egyben. De nem reguláris hadseregek, hanem bátor, elszánt emberek csapnak össze . . .

— Ön . . . ön ezek szerint . . . — hebegte felháborodottan a lord, — engem . . . gyávának tart?

— Védekeztem a beállítás ellen, amely bennünket franciákat vádolt. Nem hallottam még róla, hogy az angolok Borneóban szuronnyal egyengették volna a Royal Deutsch útját... Ön többet foglalkozott nyersolajjal, mint én . . . Tudnia kell sir, hogy magántársaságokat csak végszükség esetén támogatnak katonasággal . . . A szurony, sir nagydob lesz, ha uniformis van mögötte, de magánkézben védekezés, ha bátor emberek használják . . .

— Köszönöm a rendreutasítást, — felelte a lord, pulykavörös arccal. — Jól megjegyeztem. De talán elfelejtette, hogy Olivér Yolland nem expedició vezető. Olivér Yolland Gróf csak hadsereggel mehet büntetni.

— De nem a francia hadsereggel sir, mert az csak a köztársaságért küzd.

— Hát majd szerzek magamnak hadsereget! De mögöttem csak egyenruha állhat, a törvény, a jog és a hatalom jelképe! Ezt talán méltóztassék megjegyezni!!

Az államtitkár orrcimpája megrezdült és halkan, hidegen mondta:

— A véderő akciórádiuszán belül minden sértett panaszát készséggel tekintetbe vesszük... De a Szaharán túl csak saját felelősségére utazhat a polgárember.

— De én nem vagyok olyan, mint a többi polgár . . . Talán igényt tarthatok más elbánásra?

— Ebben igaza van sir, Ön nem olyan mint a többi polgár, hanem jóval idegesebb. Ezért részesült most is, hogy francia államhivatalnok részéről tapintatosabb elbánásba, mint aminőre okot adott... — és mielőtt még a pulykavörös Yolland felelhetett volna, egy hűvös biccentéssel otthagyta.

A lord két kezét zsebrevágta egyikben kulcskarikáját, másikban néhány pennyt rázogatott és izgatottan mondta:

— Rendben van . . . Majd én szerzek hadsereget . . . Majd és bebizonyítom az államtitkár úrnak, hogy nem csak idegileg különbözöm . . . a izé... na jó . . . viszontlátásra uraim . . . még hallunk egymásról . . .

Egy biccentéssel lerohant az autójához. A kapu előtt álló kocsiba ugrott, begyújtotta, de egy soffőr jött oda és tiszteletteljesen figyelmeztette a grófot, hogy a jármű az ő autótaxija... Erre átült a saját kocsijába és vad iramba rohant a Mammunia szálló felé.

HARMADIK FEJEZET.

1.

A gróf a Mammunia szálló teljes második emeletét bérelte. Szállodában, csak teljes emeletet foglaltatott. A csikágói világkiállításon, ahol más még szobát sem kapott, sir Yollandnak csak olyan emeleten tudtak lakosztályt szerezni, ahol két utas már megszállt: egy maharadzsa és egy amerikai szenátor. A gróf nyomban elhagyta a szállót és mivel a városban nem volt sehol hely, megvette hihetetlen árért egy hajostársaság óceánjáró gőzösét, kihordotta a rakományt, történetesen marhahus konzerveket, ezt szétosztotta a város szegényei között és beköltözött kíséretével a hajóra.

A szobájába érve már nyugodt volt. Évek óta semmi sem hozta ilyen izgalomba mint ez a beszélgetés. Na jó . . . Majd ő megmutatja . . . És azt hiszik, hogy keresztül húzhatják a terveit . . .

— Valami alkoholt Andreas, — mondta a lakájnak, — sok szódát bele és izé . . . konyak vagy whyski . . . Ki keresett? Különben ez nem fontos...

Az első pohár után már más színben látta az ügyet. Végre is az államtitkárnak némi igaza volt abba a . . . hm . . . hogy a Royal Deutsch Borneon mag intézte az ügyeit. Még vigyáztak is, hogy ne keveredjen bele az állam . . . És amit egy ilyen Royal Deutch tud . . . Nevetséges . . . Nem adnak hadsereget? Kérem. Majd szerez. De nem rablókat és nem ágrolszakadt-őserdei boxbajnokokat, hanem rendes hadsereget . . . Igen kérem . . . Pénzzel mindent lehet. Csak szégyentvallani nem . . . Vesz egy rendes komplett kis hadsereget . . . Katonák, szuronnyal, fegyelemmel, zsolddal, akik tőle kapják a parancsot . . . Még egy pohárral Andreas . . . Köszönöm . . .

A harmadik pohár után már hálás volt az államtitkárnak. Rávezette a helyes útra . . . Különben még gyávának látszott volna, aki a köztársaság szoknyája mögé bújik, mert egy rabló néger incorrectkedik vagy ilyesmi . . . Néhány szurony kell. Hát majd lesz . . . Micsoda ostobaság . . . Hosszú ideig ő látta el szuronnyal Délkinát és Mexikó ma is milliókkal tartozik munícióért az egyik hadianyaggyárának. És ő mégis úgy viselkedik itt, mint egy hittérítő, akinek a nyam-nyamok megették a bal lábát és most egyik helyről a másikra sántikál . . . Persze hadsereg kell, uniformis és ilyen imperialista izé... ami angolhoz való... dehát pénzért mindent lehet . . .

— Küldje Willkie urat, Andrees és a titkár jelentkezzen, ha megjött . . .

Wilkie úr alacsony volt, kövér, mosolygós, hirtelen szőke és bagolyszemüveget hordott. Ebben a leírásban benne van az egyénisége a multja, a je-

lenje, sőt a jövője is. Mert mindebből láthatjuk, hogy Wilkie úrral sohasem történhet baj, amíg ezen a világon egy puhára vetett ágy van. Foglalkozására nézve Wilkie úr nem volt állásban. Munkával nem lehet megkeresni a polgári jólétnek azt a maximumát, ami ennek az embernek elengedhetetlen létfeltétele volt. Semmi luxus, de sok kényelem. Jó ételek, rendes ruha, kitünő szoba, finom cigaretta . . . Most is mosolyogva lép be az ajtón, mint akit a legkellemesebb látvány fogad. Holott sir Yollan éppen a lábaszárát vakarta, mert egy alattomos moszkitó megcsípte.

— Jóestét sir.

— Üljön le Mr. Wilkie... — És miután a vendég hanyatvetette magát egy karosszékbe és szivart keresgélt, még hozzátette kétértelmű nyájassággal... — Csak úgy, mintha nálam lenne . . . Csak semmi fesztelenség . . . Izé, mondja, maga ügyes ember . . . nem?

— Igen azt hiszem.

— Van valami, amit maga nem tud megszerezni?

Wilkie gondolkozott.

— Nincs, — felelte azután egyszerűen.

— Tudna például egy hadsereget szerezni?

A kövér mosolyogva legyintett.

— Gyerekség . . . Motorizálva óhajtja, tankhadosztállyal, vagy anélkül...?

— Maga igazán ügyes ember. És honnan van ilyen bő választéka haderőkben?

— Nincs választék, de amilyent parancsol, olyant szerzek. Nem nagy ügy. Ember, uniformis fegyver és zsold, mindez beszerezhető.

— Igen, igen . . . Hát csináljon nekem költségvetést arról, hogy mibe kerül egy ilyen háborus embercsapat, vagy mi . . .

Wilkie közben lázasan gondolkozott. Miről van szó? Minek kell Yollandnak hadsereg és mi az ő teendője, ha a gróf megőrült? Kidolgozott egy tervet, amely szerint összejátszik Andreassal és el-

titkolják gazdájuk elmebaját . . . Mert ha a gróf, zárt intézetbe kerül, akkor mehetnek koldulni . . .

— Nos? — kérdezte sir Yolland, — mit gondolkozik?

— Azon, hogy mibe kerül ilyesmi . . . Mielőtt azonban rátérnék előzetes költségeimre; referálok...

— A... igen?... tessék.

— Livingstone itt van . . .

— Livingstone? . . . Ki az?

Wilkie mindég elfelejtette a gróf gyengéjét. Livingstonról ugyanis a gróf azt állította, hogy nem ismeri. Holott minden tájékozatlansága ellenére ismernie kellett. Mert Livingstone a legnagyobb amerikai olajvállalat szolgálatában állott. Nem volt milliomos, sem bankember. Livingstone, kishíjján kalandor volt. Járta a világot és petróleum földeket fedezett fel. Itt-ott esetleg kisebb lázadásokat készített elő. Ki vol Livingston, akit Sir Yolland az elmondottak dacára még hírből sem ismert? . . . Húsz harminc év előtt együtt töltöttek néhány esztendőt Oxford konzervatív falai között és akkoriban a legjobb barátok voltak. Ellentétes természetük hozta össze őket. Livingston alacsony, szélesvállu, markánsarcú, de tréfás ember volt. Rendetlen, hanyag, mindenkivel pajtáskodott, szóval olyan diák, aki fütyül az ősi nemességre. Ilyen maradt később is. Hajnalig kártyázott és száz cigarettát szívott napjában, amitől idővel különösen rekedt, borízű hangja lett. A mindég választékos modorú, zárkózott, rendkívül kényes és hiú Yolland gróf életében Livingston volt az egyetlen ember, akivel őszinte, mély barátságot kötött. Mert minden felületessége, pongyolasága dacára, ez a Livingston zseniális és kiváló egyéniség volt. Tíz év korkülönbség választotta el őket. Sir Yolland tizenhatéves volt, amikor megismerkedtek. Livingston huszonöt éves volt, amikor az olaj szolgálatába állt. Egy kis expedicióval az Amazonas mentén kutatta a vadont, olaj után. Azután Arábiában és Szumátrán járt, majd bekalan-

dozta Ausztráliát. Később Olivér grófnak is az olaj lett a szenvedélye. De ő elnöki dolgozókban, bankok tanácskozó termében, fejedelmek magánlakosztályaiban, harcolt a petroleumért.

Yolland gróf, bármilyen hihetetlenül is hangzik ez; szerelmes lett. Lord Dilling, rendkívül finom, okos előkelő, leányát. akarta nőül venni. Hogy mi történt, ezt ma már senki sem tudja pontosan. Annyi bizonyos, hogy amikor Livingstone hazatért Newzeelandból, Yolland bemutatta őt Lord Dillingéknél. Barátjának megmondta, hogy szerelmes a lányba és elveszi feleségül. A leánnyal ezt még nem közölte, s így voltaképpen az elhatározás egy oldalú volt, de Olivér Yolland Gróf (Denham örökös ura!) nem is számolt olyan eshetőséggel, hogy őt bárki ember — leánya visszautasíthatja, ha megkéri a kezét. Szamárság! Közben New-Yorkba utazott sürgősen egy csődbejutott világcég likvidálására és az ügy három teljes hónapig elhúzódott.

Mire visszatért, Johanes Livingstone jegyben járt Lord Dilling leányával és az esküvőt is kitűzték. Megtörtént a csoda. A finom, főúri leány beleszeretett, a lompos, hangos, bohém Linigstonéba, aki mindezen felül tíz évvel idősebb is volt, mint sir Yolland. A kutató elsőrangú, ősi családból származott és furcsa, vídám egyénisége még Lord Dillinget is meghódította. Sir Yolland egy hétig volt Londonban. Azután Denhambe utazott. Hogy mi a véleménye az ügyről azt senki sem tudta. Denhambe kapta a meghívást az esküvőre. Nem ment el.

Egy nappal az egybekelés előtt, ismét londoni lakásán tartózkodott. Itt bejelentette magát nála Livingstone.

A gróf kiüzent a lakájjal, hogy nem kívánja többé barátja látogatását. Livingston félretolta útjából az akkor még ifjú Andreast és egyszerűen berontott Yollandhoz:

— Hülye vagy?! . . . Talán azért haragszol rám, mert Miss Dillinget szeretem? Hiszen nem

volt a mennyasszonyod! És tőle tudom, hogy nem is akart hozzád menni!

Yolland felnézett a könyvéből és megigazította a monokliját:

— Önt nem ismerem Mr. izé . . . És nem is akarom, hogy . . . ezentúl fecsegjen velem . . . Ehhez azt hiszem minden magyarázat nélkül is . . . jogom van . . .

— Idehallgass te kakadú . . . Én tiltakozom az ellen, hogy úgy állítsd be az ügyet, mintha a barátságunk ellen vétettem volna. Érted? Te, egyoldalúan határoztad el, hogy nőül veszed Miss Dillinget. Ez nem jelent megkötöttséget.

Yolland keresztül bámult rajta:

— Menjen el kérem . . . — mondta unottan. — Magát nem ismerem . . . mit akar itt?

— Fújd fel magad! — kiáltotta szokott modorában, dühösen Livingston és elrohant.

Nászajándékul Yolland összevásárolta a földeket, amelyek Livingston ujabb olajleletéhez vezettek és elvágta a petróleumhoz a közlekedést. Legközelebb egy kis társaság, amely Yolland embereiből állott és Perzsiában kutatott olaj után, arab fogságba került és Livingston az orruk elől kaparintotta el az olajat. Azóta váltakozó sikerrel folyik a harc Livingston és sir Yolland között. Yolland a tőzsdén, a pénzvilágban mindent ront és értéktelenít, amihez Livingston vállalata hozzányul, ez viszont az őserdőben, a sivatagban küzd, lehetetlenné téve Yolland kutatóinak és mérnökeinek az útját. Egyik a másik romlását akarja. Livingstonnak később még dühödtebb harcikedve támadt, mert fiatal felesége meghalt, amikor az első gyermekük született. A kutató minden idejét Yolland ellen szentelhette. Ha Yollandot említették, Livingston legyintett és azt mondta: „az a pojáca". Yolland, ha barátja nevét hallotta megigazította a monokliját és rövid tünödés után megkérdezte: „ki az? . . ."

Most is ezt mondta Mr. Wilkienek.

— Egy másik vállalat embere, az illető magyarázta, a kis kövér, mintha csakugyan szükséges lenne felvilágosítást adni. — és most az ön kémei jelentették nekem, hogy itt van Marokkóban. Nem hinném, hogy semmit sem forralna ellenünk.

— Lehet . . . Ne haragudjon ha nem érdekel. Az én terveimet itt beszélem meg, önnel és az embereimmel. Ide nem furakodhat be, tehát sejtelme sem lehet arról, hogy mit tervezek. Wilkie! Nekem egy idegen légió kell . . .

— Hm . . . egy van itt már Afrikában és az jól bevált . . .

— Nekem saját, külön hadsereg kell. Mert én nem megyek rablókkal igazságot tenni. Én a törvényt hadsereggel érvényesítem. Én Olivér Yolland, Denham örökös grófja, odamegyek Szudánba és meghódítom Urungi földjét, amire a francia köztársasággal létrejött szerződésem feljogosít. Miután a francia törvénynek szerzek érvényt, tehát ez az uniformis legyen nagyjából francia. Ez az idegen csapat . . .

— Légió . . .

— Mindegy, mindegy . . . Ez nekem tetszik. Ilyesféle katonaságot szerezzen be. Egy óra mulva várom. Jelentse, hogy megvan . . . Viszontlátásra...

Mr. Wilkie egy óra mulva visszatért és jelentette, hogy készen áll a hadsereg.

2.

Voltakképpen sem a gróf, sem Wilkie nem tudták volna megmondani, hogy miféle összeköttetésben állanak egymással. Sokszor hetekig nem találkoztak. Wilkie mindenhová követte a lordot, aki nem hívta, aki azt sem tudta, mikor került a környezetébe. Egyszer Csikágóban, válság idején, fél óra alatt megvásárolt egy óceánjárót a gróf számára, hogy legyen hol meghálnia. Csak úgy véletlenül, éppen arrajárt, amikor sir Yolland említette,

hogy már egy hajó is jó lenne, csak külön lakhasson kíséretével. Fél óra mulva jött egy úr, azt mondta, hogy neve Wilkie és tud egy óceánjárót kézalatt. Azóta időnként feltünik, ha a lordnak szüksége volt valamire. Intézkedik a vámnál és néha váratlanul közli sir Yollanddal, hogy benevezte lovát az ausztráliai nagydíjra, két-három havonként ajánlott levelet ír sir Yollandnak és hosszú költségszámlát mellékel. Nem túl borsosat, de elég szép összegről és a Gróf kifizeti. Saját számára sohasem kér pénzt, csak azokat a kiadásokat számítja fel, amik a gróf szolgálatában felmerültek. Rejtély volt, hogy miből él. És milyen jól. Miután lakája, titkára volt a grófnak és barátjának nem tekinthette Mr. Wilkiet, tehát voltaképpen semmiféle viszonyban sem voltak. Időnként beszéltek valamiről és Wilkie úrnak ezzel kapcsolatban költségei merültek fel. Ez volt a helyzet.

Most is nyomban kiadásokra kényszerült a hadsereg ügyében. Ilyen kérdésekben csak az lehet jártas, aki maga is egyenruhában jár. Ezért érintkezésbe lépett a liftessel.

— Mondja fiam, — közben egy pénzdarabot nyujtott át. — Milyen katonatisztek laknak a szállóban? Elsősorban nyugdíjazott, vagy szabadságolt jöhet szóba.

— Mindakettőből van. Durien százados úr holnap kezdi meg a szabadságát, már intézkedett nálam a menetjegyéről Nizzáig. Azután itt van Podvinecz marsall.

— Előbb vegyük a századost. Hol találhatom?

— Oranba utazott, csak holnap érkezik vissza.

— És a marsall úr őexcellenciája? Nyugdijjas?

— Nem.

— Aktív?

— Az sem.

— Hát miből él?

— Alkoholista, — felelte a boy rövid habozás után.

— Az én emberem! Vezessen hozzá!

A boy valamiért zavarban volt.

— Szíveskedjék itt várni . . . Először megnézem, hogy a marsall kofferben van-e . . . — és elrohant.

Mi? Mi az, hogy a marsall a kofferben van? Talán valami bronzfiguráról vagy kerámiáról lenne csak szó? Valószínűtlen, mert a diszművek nem isznak és a marsall alkoholista. A liftes visszatért.

— Őxellenciája várja önt uram.

— Mondja barátom, — mondta Mr. Wilkie, — mit beszélt itt az imént kofferről? . . .

— Én? — csodálkozott a boy — koffer?... Miféle koffert tetszik gondolni.

— Ugy hallottam, azt mondta, hogy . . . a marsall a kofferben van . . .

— De Mr. Wilkie! Hogy képzeli? Mit keres egy marsall a kofferben?

— Amit becsomagolt.

— Azt mondtam: megnézem, hogy a marsall *ottfenn* van-e? . . .

Aha! így már érthető. *Ottfen* és *koffer* hasonlóan csengő két szó. Mégsem valószínű, hogy marsallok egy világváros kellős közepén kofferben tartózkodjanak.

Követte a liftest.

Gyönyörű, kétszobás lakosztályának szalonjában várta a marsall. Fehérruhában volt, sok arany zsínorral, megszámlálhatatlan kitüntetéssel és a jobbvállától, a kardmarkolatig rózsaszínű szalag vonult végig a zubbonyán. Szive alatt egy roppant csillag sasfejjel. Ez a burmai, elsőosztályú, Keleti Fölovagrend Nagycsillaga, a Sassal. Az asztalon bokrétás csákó, zöld hajtókás egyenruha aranyzsinorzattal és a nadrágszár oldalán aranyozott, zöld, csík .Hófehér, hosszú haja, ősz császárszakálla és egyszerű drótszemüvege, egy konzervatív uralkodóra emlékeztették azt, aki először látta Podvinecz marsallt. Fejedelmi gesztussal mutatott helyet.

— Parancsoljon . . . Azon az asztalon van a szivar, cigaretta, konyak . . .

— Köszönöm, semmit sem kérek . . .

A marsall rágyujtott és hátradölt a karosszékében.

— Mivel szolgálhatok uram?

— Egy hadseregre lenne szükségem.

A marsall nem lepődött meg. Nézte a szivarfüstöt.

— Drága dolog. Különösen, ha motorizált.

— Nem ilyesmiről van szó. Pénz, ezt előrebocsátom: nem számít. Excellenciád mint nyugalmazott francia katonatiszt . . .

— Várjunk barátom. Én nem vagyok francia tiszt. A hondurasi hadsereg marsallja voltam, a lázadás leverése után diktátor lettem, majd rövid ideig elnök. Azután menekülnöm kellett . . .

— Meddig volt elnök excellenciád?

— Kevés híjján fél óráig. Azóta száműzetésben élek . . .

— Az én nevem Wilkie és Sir Yolland, Denham grófja, régi barátom. Velem beszéli meg a fontosabb ügyeket. Most arról van szó, hogy sir Yolland meghódítsa azt a tartományt, ahol egy Urungi nevű törzsfő jogtalan módon zsarolni próbálja. Miután gyarmati hadsereg arrafelé nincs, sir Yolland szervezni akar egy kis minta hadsereget . . .

— Mikorra kell a hadsereg?

— Egy óra mulva.

— Meglesz.

— És természetesen egy megbízható vezető is kellene, a csapathoz.

— Talán időt szakítok és rendelkezésére állok sir Yollandnak . . .

— Hallom, hogy egy szabadságolt százados lakik a hotelben, bizonyos Durien. Ha rávehetné excellenciád, hogy segítségünkre legyen . . .

— Ez is lehet . . . — gondolkozott a marsall. — De ez már sokba kerül . . . Végre is féléves szabad-

ság, csak minden tíz évben jár a tiszteknek itt . . . Azt senki sem áldozza fel olcsón . . .

— Azt hiszem anyagilag nem lesz akadálya. Ön jóban van a századossal?

— A százados legjobb barátom. Én neveltem. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint hogy együtt lakunk. Ez közös lakosztályunk. Szíveskedjék megtekinteni . . . Ott a falon a háborús emlékérme, amit az amerikaiaktól kapott Verdunnél . .

Wilkie úr, mintegy kíváncsiságból, hanyagul odalépett. Voltaképpen nagyon érdekelte az okmány. Ellenőrízni akarta a diktátort. De valójában: Durien zászlós nevére kiállított amerikai emlékirat volt, egy kitüntetés adományozásáról. Hm... Ugy látszik a marsall mégis csak jóban van a magasrangú tisztekkel.

— Kérem, — mondta Wilkie úr, — akkor maradjunk abban, hogy elsősorban excellenciád is, én is gondoskodunk emberekről. Azután, ha a százados vállalkozik, hogy vezeti a csapatot, akkor megállapodunk a részletekben. Mert bármennyire is bízom marsall úr képességeiben, sir Yollandot csak úgy tudom kielégíteni, ha megnyerünk az ügynek egy afrikai századost. Amennyiben Durien százados vállalja, hogy vezet bennünket, Ön lesz marsall úr a hadműveletek legfőbb irányítója és én látom el a beszerzést.

Ebből a marsall megértette, hogy az ő szerződése Durien hozzájárulásától függ. Felállt, ahogy nagy urak szokták, ha befejeznek egy kihallgatást.

— A századost garantálom, — jelentette ki előkelően. — Nyomban telefonálok neki Oranba, lehet, hogy visszatér azonnal, ha én hívom. Máris jelentheti sir Yollandnak, hogy a hadsereg a százados vezetésével, rendelkezésére áll . . .

Igy történt, hogy Mr. Wilkie valóban jelentette sir Yollandnak, hogy a hadsereg előállott.

NEGYEDIK FEJEZET.

1.

Másnap bemutatkozott Mr. Wilkienek a százados és közölte, hogy hathónapi szabadságát a „Yolland Hadosztály“ vezetésének szenteli. Elég borsos árat számított ezért és külön megkérte Mr. Wilkiet, hogy titokba tartsa az ügyet, mert neki, mint tényleges tisztnek, tilos magánszemélyektől, ilyen címen fizetést húzni. A marsall ilyesmit nem kötött ki, de mint elsőszámú tanácsos és az „egész ügy lelke“, havi ötezer frankot kötött ki, élelmezést, ellátást és életjáradékot, amennyiben az úton előforduló nemvárt bonyodalmak következtében bármiféle képességei csökkennének. Az emberek részére ellátást és napi öt frank zsoldot irányoztak elő, altiszti minőségben, tizenkét frank és tisztnek ötven frank. A százados előírja, hogy milyen felszerelés szükséges és ezt Mr. Wilkie beszerzi.

— Miután nem bízom a szállítókban, — jegyezte meg a százados szeretném, ha a bevásárlásokat én intézném . . .

— Nem árt, ha ezek a fickók ellenőrzést éreznek a nyakukon, — mondta a marsall, — ezért jó lesz az én jelenlétem is a bevásárlásnál.

— Azt hiszem nyugodtan rámbízhatják, — mondta Wilkie úr, — szállítókkal én tudok bánni.

— Világért sem hárítom önre a felelősséget — szabadkozott a százados, — minden darabot magam fogok ellenőrízni.

— Ugy van, — mondta a marsall, — és én mint a hadosztály szervezője, osztozni akarok minden kockázatban. A felszerelés megrendelését személyesen fogom intézni . . .

— Ez így becsületes, — mondta a százados.

— Nem hagyjuk önt megkárosítani, — toldotta meg a marsall. Mr. Wilkie rövid habozás után, látszólag meghatva ennyi jóindulattól, elgondolkozott. Azután szomorúan bólintott:

— Jó. Osszuk el háromfelé, amit a bevásárláson keresünk.

Elsősorban megvásároltak Zirzinben, Marokkótól, messze délre, egy régi, használaton kívül helyezett repülőhangárt, és ide szállították a felszerelést.

Hárman toborozták a legénységet és Mr. Wilkie Tangerben, egy csempésztársaságtól összevásárolta a spanyol polgárháborúból visszamaradt fegyverrakományt. Egy század teljes felszerelését, gépfegyverrel, reflektorral, puskákkal, munícióval és minden egyébbel.

A pénz csodát művel. Telefon, távíró, repülőgép gondoskodott a gyors bonyolításról. Vesztegetés, ügyes segítő kezek, minden rendelkezésre állt. Két héttel a megbeszélés után Sir Yolland sürgönyt kapott:

„Hadai várják. Parancsára indulnak. Kivéve engem. Wilkie."

— Andreas . . . ! Csomagolj . . . Megyünk...! — mondta a gróf:

— Hová?

— Hóditani.

2.

Sir Yolland útrakészen állt. Csak egy kertiünnepélyen kellett még megjelennie. Az angol atasé rendezte a gróf tiszteletére. Szörnyű kötelezettség! De nem lehet kitérni előle. A titkár délelőtt a városban járt. Sikerült a kutatási opciót négy hónappal meghosszabbítani. Ezután Gary, a mérnök vázlatai alapján kidolgozott rajzokat, a vázlatokkal együtt és a petróleum mintákat hitelesítő tanuk bizonyítványát, közjegyzői okiratokat, fotokópiákat, mindent elhelyezett a titkár, egy hatalmas vörös aktatáskába.

— Ebben a táskában együtt van sir mindaz,

ami az ön elsőbbségét igazolja, — mondta Pidgin, a titkár, mielőtt Yolland gróf elindult a szállóból. — Azonfelül a pontos térkép. Sivatagok és dzsungelrészek között van az a hely, ahol az olajat találtuk. Mr. Gary az egyetlen ember, aki a helyet ismeri, megbetegedett és nincs olyan állapotban, hogy elkísérje az útjára sir. Ez a táska a petróleum birtoklását jelenti és így a táskában megőrzött, tereprajzok nélkül elveszett a petróleum is, mert őszintén szólva Mr. Gary felépülésére kevés a remény.

— Ezzel tisztában vagyok és a táskára külön gondom lesz útközben . . . Izé . . . gondolja, hogy azért a Gary mérőemberért mindent megtettünk, ami . . . kötelességünk volt? . . . Nincs valami kíváló tanár vagy főtudós, aki hát . . . valami csodát tud az elhalálozás hátráltatására, vagy tudomisén . . .

— Igen legyengült szervezet a mérnöké, amely most a maláriával küzd sir. Azt hiszem, ez egyike a tipikus eseteknek, amikor a természet kivette az ember kezéből a döntést . . .

— Elég helytelen . . . No akkor rendben van... felhatalmazom mindenre, ami Garry úr számára esetleg . . . jót vagy könnyítést jelent . . . repülőgépen hozhat professzorokat, vagy ilyen hasonlót, ha használ . . . Mást nem jelent?

— Livingstone . . .

— Már hallottam, hogy egy ilyen nevű ismeretlen egyén itt lábatlankodik . . . Ne aggodjon Pidgin úr . . . Én elővigyázatos vagyok . . . Ide az emeletre nem osonhat fel hallgatódzni, észrevétlenül és így sejtelme sem lehet arról, amit tervezek . . .

. . . Miután eltávoztak, kinyilt a szekrény ajtaja és Livtingston lépett ki belőle. Kissé megviseltnek látszott, ami nem csoda, hiszen naponta néhány órát töltött ebben a szekrényben.

3.

A kerti ünnepségen megjelent az államtitkár is. Bizonyos körök szerették volna, ha megenyhül a feszültség közte és Sir Yolland között. Ez elég könnyen sikerült, mert a gróf alighogy meglátta az államtitkárt, egyenesen odasietett hozzá és kezetnyujtott:

— Kérem, — mondta nyíltan, — a multkor... Nem volt igazam . . . Sőt még sajnálatosabb esemény történt: önnek volt igaza . . . Azt hiszem, hogy . . . izé . . . hogy elfogadja elégtételül a beismerést . . . mert igazán sajnálnám . . :

— Nagyon örülök sir, hogy nem vonja kétségbe jóindulatunkat, olyan kitűnő barátainkkal szemben, mint ön . . . Higyje el, őszintén örülnék, ha egy hatalmas iparvállalat azon a vidéken megvetné a lábát. Nekünk is fontos lenne . . .

Később egy vastagorrú, bozontosszemöldökű ember lépett hozzá. Vásári szugerálófenoménekre emlékeztetett és tömzsi kis alakjáról szinte lehullott a frakkja, olyan bő és elnyűtt volt.

— Sir Yolland, egy szóra, szabad?

— Nem tudom, — mérlegelte a gróf, — csak ha megmondja, hogy kihez van szerencsém.

— Hugedin rendőrprefektus vagyok . . . Igen fontos közölnivalóim vannak.

— Áh! . . . Igen? . . . Halljuk tehát! . . .

Egy távoli pálma alatt leültek az egyik kerti garnitúrára.

— Sir! — kezdte a prefektus és szemöldökét összevonta, — önt napok óta Afrika legnagyobb gazemberei kerülgetik.

— Érdekes . . . nem láttam őket.

— Mégis így van. Két emberem figyeli önt hivatalból, mióta itt tartózkodik. Előkelő vendégekre a politikai rendőrség külön gárdája vigyáz. Jelentéseim eléggé pontosak. Ön valami petroleumforrást keres. Ezt a forrást egy másik olajkereskedő is szeretné . . .

— Már . . . úgy érti, hogy az illető . . . szintén olajkereskedő . . . mint hát én? . . .

— Igen.

— Hm . . . Köszönöm, folytassa.

— Annyi bizonyos, hogy összeköttetésben áll ez az illető Biszkra bandájával. Ez a rettegett bandita, intellektuális szélhámosságtól, rabló arab portyázásig mindenben utolérhetetlen. A benszülöttek is pártját fogják . . .

— Nem zavarja, kedves... izé úr . . . ha nem figyelek oda? . . . Ugyanis nem érdekelnek bünügyi történetek . . .

— Kérem, kérem sir . . . Akkor hát csak ami önre vonatkozik. Biszkra mindent el fog követni, hogy keresztezze az ön útját. A besugónk azt mondja Biszkra kiadta az utasítást: tüzön, vízen át egy vörös táskát kell megszerezni öntől. Biztosíthatom önt sir, ha nem védi egy hadsereg a táskáját, akkor Biszkra megszerzi . . .

— Igazán? . . . Csakugyan olyan ügyes? . . . Nem baj. — Mit tudja ez a rendőr izé, hogy az ő táskáját igenis egy hadsereg fogja őrízni? . . .

— Hát kérem... kedves ez a gondoskodás... De nincs oka aggódni főrendőr úr, mert nekem hát . . . elég körültekintésem és ilyesmim van . . . de jól esik a gyengédség, amellyel Afrika körülvesz . . .

— Még csak annyit sir, hogy gyanakodjék lehetőleg mindenkire . . . Biszkra fővezére, Szokoloff, egy orosz rabló, korunk legkitünőbb szélhámosa. Müvelt úriembernek látszik, de épp úgy alakít beduin sejket is. Az bizonyos, hogy Szokoloff és Biszkra korlátlan eszközökkel bírnak. Sok pénzt áldoz valaki ön ellen sir és mindenáron igyekeznek majd a környezetébe kerülni. Óvakodjék kérem minden új ismeretségtől, a legszebb hölgytől, vagy a legtekintélyesebb férfitől . . .

— Én 1917-ben a francia hadszintéren elolvastam egy regényt. Lövészárokban ez megesik. Abban voltak ilyen izék. Szép kémnőről és úri kasszafúróról. Azonban nem hiszem, hogy ilyesmi a való-

ságban is sürün fordulna elő. De ha mégis, úgy bízzék éleslátásomban . . . Szeretném, ha nem vonná el túlságosan müködésétől . . . az ügyem . . . Megszoktam, hogy magam intézem a dolgaimat . . . elég jól . . . Azért köszönöm a kedvességét . . . viszontlátásra . . . örültem . . .

,És tovább ment. Ezek a rendőrök mindenkiben áldozatot vagy gazembert látnak . . . Hogy jöhetne az ő közelébe szélhámos? Mi ő? Kiskereskedő, aki kávéházi ismeretségeket köt és társaságba jár? Ki tud vele megismerkedni?

— Jó estét sir. Ne vegye rossz néven, hogy csak így bemutatkozom: Anna Morgenstern vagyok . . .

A világ legszebb nője állt előtte . . .

3.

Sir Yolland elhült. Olyasmi történt vele, amire példát sem tudott eddigi életéből. Oyan hallatanul valószínütlen esemény, hogy csak állt és nézett, kidülledt szemmel és kishijján monokliját is a földrehullajtotta . . .

Egy ismeretlen hölgy megszólít társaságban egy férfit! És bemutatkozik! Nem mutatta be senki, nem látták egymást soha és odamegy az attasché estélyén sir Yollandhoz, egyszerüen bemutatkozik, mintha csak kávéházban lennének . . .

— Remélem nem veszi rossznéven . . .

A gróf megtörülte monokliját és röviden így szólt.

— Örülök.

— Tudom, hogy angol úri társaságokban szokatlan az eljárásom, de én már annyit hallottam önről sir és ki tudja, mikor lesz alkalma viszontlátni . . . Ezért megragadtam az alkalmat.

— Igen . . . Ez dícséretreméltó . . . És mindenesetre . . .

A nő nagyon szép volt. Kissé talán túl magas,

de mégis olyan formás, olyan diákosan telt, mosolygós arccal, nagy, őszinte, kék szemekkel és csodálatos dús, szőke hajjal . . .

— Kérem, vezessen a büfféhez, nem akarok itt a kert közepén állni, — mondta elég határozottan a hölgy.

A gróf megindult és Anna Morgenstern belekarolt. Egyszerűen és nyugodtan, mintha ez a legtermészetesebb volna . . .

— Ugy-e nagyon meg van botránkozva sir?

— No . . . istenem . . . hiszen, ha vesszük... — motyogta.

A lány bánatosan bólogatott, mint aki tisztában van azzal, hogy csak megnyugtatják, de voltaképpen tragikus helyzetbe került és egy mély sóhajjal megevett három szendvicset.

— Örülök, hogy teljesült az a jelentéktelen óhaja kisasszony, hogy megismerjen és ha nem veszi rossz néven . . . — mondta Yolland gróf.

— El akar hagyni? — rebegte a hölgy és mintegy ösztönszerüen kissé magához szorította könyökben a gróf karját, — óh, ne tegye . . . Még azt hinném, hogy csakugyan neveletlen voltam. Higgye el, ön úgy elzárkózik az emberek elől, hogy kénytelen voltam erre . . .

. . . Az bizonyos, hogy rendkívül szép és kedves hölgy. Hm . . . de egészen furcsán viselkedik . . .

— Miért van az sir, hogy önt nem érdekli a sajtó, a nyilvánosság? . . . Hiszen olyan érdekes személyiség, az emberek szívesen olvasnának, zseniális ügyleteiről. Ön fejedelmekkel találkozik és az ilyesmi imponál . . . — mondta elragadtatással és úgy nézett fel a grófra, mint naív rajongó a híres költőre.

— Izé . . . — sir Yolland megigazította a monoklját. — Nem jó a nyilvánosság . . . Goromba dolog. Filmszínésznek való és csodabalzsamnak... Egy angol dzsentlemen neve nem arravaló, hogy olvassák . . . És különben is . . . Éppen itt van ez

a pióca . . . Istenem, ha megszerezhetném a részvényeit . . .

A pióca, akinek részvényeit Olivér Yolland annyira óhajtotta, Forster volt, a *Sunday Morning Post* főszerkesztője, aki mindent megpróbált, hogy valami közlésre alkalmas anyagot csikarjon ki gróf Yollandtól. De hiába. A gróf hajthatatlan volt.

— Nem vagyok én pojác kérem, mint a Carusso, vagy a Zola Emil, akikről irkálnak . . . — tiltakozott energikusan.

És hiába protegálták a nagytekintélyü főszerkesztők, miniszterek, főurak: Olivér Yolland egy sor hírlapi anyagot sem adott.

Az estély folyamán négyszer kerülte el Forstert, aki miniszter is volt valamikor, de ma mint a *Sunday Morning Post* főszerkesztője, sokkal többet jelentett az angol közéletben. Forster hatalmas gárdát foglalkoztatott azzal, hogy Sir Yollandról egy hiteles történetet hozzon nyilvánosságra végre . . .

— Ezért nem veheti rossznéven, ha vétettem a társaságbeli formák ellen . . . — mentegetődzött Miss Morgenstern. — Önről annyi érdekes pletykát suttognak, olyan különleges, titokzatos személyiség . . . hogy egy szerencsétlen angol úrinő joggal kíváncsi önre.

— Miss Morgenstern . . . ha jól értem . . . ön szerencsétlen?

A leány lehorgasztotta a fejét és megremegtek a pillái.

— Igen, sir . . . És láttam önt ma este . . . Annyit hallottam a hatalmáról . . . Nem volt, aki bemutasson . . . Nem ismerek senkit . . .

— Akkor . . . hogy került a bálra? Ismeretleneket ritkán hívnak meg.

— Én . . . a marokkói angol követség titkárának a húga vagyok és a bátyám, aki szintén hivatalos, ma este nem jött el. Beteg. Nem ismerek itt senkit, aki bemutathatott volna és mégis beszélni akartam önnel sír . . .

„Ez mindenesetre érthetőbbé teszi az eljárását,

habár épp olyan megbocsájthatatlan", gondolta Olivér Yolland.

— És mit óhajtana tőlem . . . Miss Morgenstern?

— ... Nem csekélység, sir. Csak az ön hatalma segíthet rajtam. Talán hallott már az apámról: dr. Morgenstern . . .

— Várjon kérem . . . Az az ügyvéd, aki a bond-spekulációkon tönkrement Amerikában és engem okolt . . .

A leány összetette a kezét és úgy nézett fel.

— Sir Yolland, adja nekem vissza az apámat! Börtönbe kerül, ha nem segít rajta . . .

— Csakugyan annyira belemászott volna ez az ember? . . . hm . . . Majd intézkedem kedves kisasszony, csak vegye szét a kezeit, mert mindenki idenéz . . . Kérem, én intézkedni fogok . . .

— Köszönöm! — mondta a leány lelkesen, — ha nem lennénk itt, megcsókolnám a kezét . . .

— Jó, hogy itt vagyunk . . . — felelte rémülten a gróf. — Kérem, én intézkedem, hogy moratóriumot kapjon az apja és majd átvállaljuk a kezességet, hiszen nem nagy ügy . . .

— Engedje meg sir, hogy én intézkedjem. Ön csak adja át nekem az írást . . Amelyben mindezt megvalósítja . . .

— Kérem . . . Azt is szívesen . . . Csak ne méltóztassék annyira lelkesedni . . . — hebegte magánkívül.

— Akkor én most megyek. Nem akarok itt tartózkodni egyedül . . . Illetlenség. Csak a kényszerhelyzet vitt rá. Köszönöm sir. És holnap várom, délután hatkor, a Café Royalban . . . Viszontlátásra . . .

És elsietett. Nem kérdezte a grófot, hogy hajlandó-e találkozni, nem adott módot, hogy ügyével a titkárhoz küldjék. Hanem kimondta a találka helyét, idejét, elsietett és ezzel kész helyzet elé állította Olivér Yollandot.

Kissé fülledt volt az éjszaka. A pálmalevelek

verejtékszerü, fényes, párás zöldjén megcsillant a fény. Nagyon előkelő emberek unatkoztak itt kis csoportokban, közömbösen társalogva. Halk zsongás és finom, könnyed, előkelő, de végtelen unalom. Egyhangú szalonzene . . .

— Nos, Sir Yolland, rendbehozta a petroleum dolgát? — kérdezte az attasé a grófhoz lépve. Ő járt közbe, hogy kibékítse az államtitkárral.

— Igen . . . azt hiszem . . . majd valahogy utánanézek . . . Még nem tudom . . . Mondja kedves . . . A követségi titkárnak mi baja?

— Kicsodának?

— A marokkói követségi titkárnak.

Az attasé vállat vont és felhúzta a szemöldökét.

— Marokkóban nincs angol követség. Csak egy konzulátus. Ott meg nincs titkár.

Sir Yolland elhült. Csakugyan. Hiszen az angol követség Párisban van! Ejnye . . .

— Bizonyára valami tévedés . . . — motyogta a gróf. — Én ezt a Morgensternt gondoltam, aki hát itt hivatalos angol funkcionárius . . .

— Morgenstern nevü angol állami tisztviselő nincs Marokkóban.

— Hát akkor milyen okból kifolyólag hívták meg Miss Anna Morgensternt a mai estélyre?

Az attasé kivett egy ívet a zsebéből és átfutotta.

— Anna Morgenstern nevü hölgy nem szerepel a meghívottak között...

A gróf sokáig állt szótlanul . . .

ÖTÖDIK FEJEZET.

1.

A hotelben másnap egy hírnök várta. Körszakállú, bajusztalan, vörös, gorillaszerü ember, görbelábbal és olyan lapos arccal, mintha tészta lenne a nyakán fej helyett.

Összecsapta a bokáját:

— Polchon hadnagy alázatosan jelentkezik.

— Áh, áh . . . És hol hadnagy ön?

— Sir Yolland seregében. Futárnak küldött a vezérkar. Minden készen áll. Várjuk, hogy bejelentse magát és díszszemlére jelentkezzen. Már együtt az összes pofa. Csuda jó katonák. Tisztek és közlegények.

Polchon hadnagyból úgy dült a vöröshagyma és a pálinka odőrje, hogy a gróf megtántorodott, mintha találat érte volna.

— Ön hadnagy volt valamikor?

— Mint hadnagy szereltem le a légióban. Becsületrendem, elsőrangú vitézségi érmem és haslövésem van. Kiváló katona voltam és csak saját kérésemre állt el tőlem a köztársaság. Azt üzeni Wilkie vezérőrnagy . . .

— Kicsoda kérem?

— Wilkie vezérőrnagy úr!

— Hm . . . hogy néz ki az a vezérőrnagy?

— Alacsony, kövér pasas, kopasz és nem tudja hol lakik az úristen, de nagyon kedves. Ő üzeni önnek, hogy én meg egy másik tiszt az ön holmiját sir, holnap leszállíthatjuk az ütegen.

— Mi van, kérem? — kérdezte egyre halkabban Olivér Yolland.

— A vezérőrnagy, az a kövér pasas, kéz alatt vett valami páncélautót ágyúval, amiben sokminden elfér és jól járja a sivatagot.

Denham örökös ura, lassanként belenyugodott a különös katonai ügyekbe.

— Majd estére összeírom, hogy mit szállítson el... — mondta. — Én azt akarom, hogy a Szahara ne jelentsen különös változást az életkörülményeimben.... A titkárom gondoskodik, hogy bort, whiskyt, teát, cigarettát és illusztrált lapokat vigyenek az . . . üteggel . . .

— Alázatosan: levisszük. Kéreti még az a bizonyos úr, hogy tessék meghatározni a járművet, amivel vezetni fog bennünket. Ő nem akarta kivá-

lasztani. Azt üzeni, hogy ha akarja sir, legyen teve, vagy ló vagy bármilyen állat . . .

— Legjobb lenne valami homokfutó izé . . . vagy ilyesmi . . . Szóval szerezzen kocsit . . .

— És honnan parancsol elindulni sir? Mert Marokkótól még jó darabon vasúton mehet. Mi valami Zirzin nevű porfészek mellett táborozunk egy üres hangárban, amit az az úr kibérelt.

— Az utolsó vasútállomásnál várjon holnap a kocsival. Meddig utazhatok innen vasúttal?

— Ain-Szefráig. Ott várom majd a járművel. Szóval kocsi vagy ló? . . .

— Eh . . . Amit akar . . . kocsi vagy tricikli . . . olyan mindegy, csak kényelmes legyen. És mondja meg, hogy a kinevezéseket majd . . . szóval a tiszteket lehetőleg . . . jobban megválogatnám, mert izé . . . azt nem lehet csak úgy, hogy akárki . . .

— Ez az én véleményem is sir. Néhány pasas nem éppen kellemes úri pofa.

Sir Yolland néhány másodpercig tanácstalanul nézett Polchon hadnagy vörös körszakálába, tésztaszerü arcára, amelyen úgy feküdt a tömpe, vastag orr, mintha egy paradicsomot helyeztek volna oda.

— Igen . . . én is azt hiszem . . . hát viszontlátásra és igazán örültem meg mi . . . majd a titkárom ad valami alkoholt hadnagy úrnak . . . Vöröshagymám, sajnos, nincs . . .

Polchon elment.

A gróf kissé nyugtalan volt a csapat miatt. Hm... Ez a Polchon tipikus matróz. De mit lehet tudni? A légióban matrózból is lehet tiszt.

Lement az uccára. Maga sem tudta miért, kissé izgatott volt. Idegesítette valami . . . Vett egy doboz cigarettát, ácsorgott a Kututbia mecset előtt... Fél hat . . . Nézd csak a Café Royal . . . Itt kellene találkozni azzal a Morgensternnel. Szerencsére leleplezte... Most legalább nem megy be ide és nem csaphatja be továbbra is az a hölgy . . .

De miért ne menne be? . . . Nevetséges. Nem

ijed meg egy hölgytől, akkor sem, ha ilyen Mata Hari az illető. És végreis okos taktika, ha bemegy. Igen. A helyzet az, hogy okos taktikából megy be! Mert ha elárulja a nőnek, hogy felfedezte a hamis nevet, rájött a csalásra, akkor ez a Harlington új szélhámost küld a nyakára. Azt esetleg nem ismeri fel. Inkább legyen ez a közelében, aki már nem veszélyes, mert hiszen felismerte.

Belépett a kávéházba . . . Nem látta a nőt. A környékbeli tornyokból egymásba folyt a muezzinnek gurgulázó éneke. Egy teve is bőgött valahol és nagy port vert fel négy elefánt, amint sebes csoszogással haladtak az úton . . . Hü, micsoda forróság. Mindegy. Megvárja a nőt. Ne sejtse, hogy rájött valamire.

Leült és várt. Teljes két órát. De a nő nem jött és Sir Yolland igen rosszkedvüen ment haza.

2.

Polchon ezalatt utánanézett a járműnek. Kint Mellahban, az arab városban épp elég fuvaros, szállító, meg ilyen van . . . Polchon csakugyan matróz volt. De nyugodtan ajánlkozott, amikor hallotta, hogy leszerelt légiós tisztet keresnek egy expedicióhoz. Szerzett hamis papirokat. Podvinec marsal nem is kutatta nagyon. Felvette tisztnek. Polchon tudta, hogy megállja a helyét. Menetelni, kommandirozni tud, ami meg a szaharai ismereteket illeti; lesz ott igazi tiszt is, aki ért hozzá, ő meg majd utánozza mindenben, ráhagyja, amit mond és kész.

A nagy melegben azután az ember betér egy kis italra valahová. Épp itt ez az elsőrangú hely, talán még verekedés is lesz. Ki tudja? . . . Bement egy italra . . . Verekedés nem lett, de más fajtájú szórakozásra nagyszerü alkalom adódott. Egy arab cipőfoltozó, egy hivatásos orgyilkos és két csodadoktor tartózkodott éppen állásnélkül a

helyiségben. Ezek hívták kártyázni. Polchon nem sokat törődött tiszti tekintélyével és közéjük ült. Ezer frankot adott át Pidgin, a gróf titkára jármű vételre. De az ördög látott még ilyent! Hogy a három partner is hamiskártyás volt, ez nem jelentett semmit, hiszen kiegészítették egymást. De úgy látszik, ellene dolgozott a sors, mert negyed óra alatt elveszítette a pénzt.

— No, most mehetek a víz alá, — mondta dühösen. — Oda a friss rangom.

— Mi fene? — álmélkodott az egyik csodadoktor.

— Sikkasztottam. Más pénzét játszottam el.

— Na és. Az baj?

— Nem volna baj, de egész jó állásom volt. Hosszú lejáratú, úri munka. Nekem való. Lehet jól öltözni, hencegni, meg verekedni és most vége. Kardomra mondom, hogy sajnálom.

— Mit kellett volna venni a pénzen? — érdeklődött jóindulatúan a hivatásos orgyilkos.

— Járműt. Akármiféle járműt. Amivel a sivatagban kocsikázhatott volna egy hibbant angol, a felettesem.

A cipőfoltozó tünődve simogatta az állát:

— Megvan, — kiáltotta aztán. — Gyerünk Strudl úrhoz. Ő boldog lesz és te meg vagy mentve. Kár lenne, ha az ezer franknál többet veszítenél. Jó hamiskártyás vagy és talán nem is nyertünk volna tőled, ha szintén ismered hátulról a lapokat. Segítünk rajtad.

— Ugy van! — hagyta rá a csodadoktor is. — Ha ezer frankot nyertünk, akkor illik viszonozni valamivel. Kifizetjük a pálinkádat, összeteszünk neked néhány frank készpénzt és Strudl úr kiránt a bajból a kocsival.

Polchon könnyekig meghatódott. Kedves gyerekek. Utközben kiderült, hogy Strudl úr a háború után jött el Bécsből. A Graben nevü gyönyörü úton állt kocsijával és címeres szürke kalapjával. A régi, császári uraságokat fuvarozta. Szerencsétlen

módon került Afrikába. Egy részeg tőzsdés fogadott, hogy konflison megy Bécsből Algirba. Legendás gazdag ember volt. Az Operánál részegen beült Strudl úr kocsijába és hanyagul azt mondta: „Vigyen barátom Algirba az Europa-szállóhoz...“

Strudl úr ment, ment és a gazdag úr belekerült az ujságokba. Strudl úr izgatottan számolta a kilométereket. Ilyen fuvar ritkaság. Hajón vitték át őket a tengeren és az Európa hotel előtt megálltak. A tőzsdés itt belenézett a lapokba, látta, hogy pánik volt a bécsi börzén és ő már koldús. Minden vagyona az, ami a zsebében van. Az utas, csak úgy, mint valami bécsi csibész, bement a hotelbe és egy másik ajtón távozott. Másnap reggel Strudl úrnak már feltünt, hogy az utasa még nem jön ki a szállóból. Bement és itt megtudta, hogy becsapták. Tíz osztrák schilling volt minden vagyona. Talán hazamehetett volna valamiféle segéllyel, de a szégyen, az elkeseredés itt tartották. Azóta is itt él. Csak Marokkóba vetődött az idők folyamán. Egy tevekölcsönző arabnál „tréner“ lett, ahogy ő mondja. Vakarja, mossa és veri a dromedárokat. Hajdani konflisa a szemétdomb mellett áll és régi bőrülésén széna van felhalmozva. Tizenöt év előtti gebéje ott búsul az istállóban, keshedten. Vörös, vaksi szemeivel mélán bámul maga elé. A Práterről, meg az Augartenről álmodozik és eszi a rossz, afrikai szénát. Ott lóg mellette egy galambszürke kabát és a kokárdás cilinder, az ostor, a pantalló, meg a ráncos felleghajtó köpeny, amit Strudel télen kerített a nyakaköré, hogy a Reichsbrücke felől fúvó szél ne csapkodja arcába a jeges pelyheket . . . Bizonyára erre gondol *Dirndel* is, a vedlett bordájú, osztrák Rocinante.

Strudl úr meghallgatta az urakat. Éppen egy rudat faragott ingujjban, a szemétdomban ülve. A rudat egy tevenyereg abroncsának szánta.

— És hová kell vinni az a bolondos úr? — kérdezte különlegesen rossz kiejtéssel.

— A Szaharán át, valahová Szudánba.

Vállat vont.

— Szudán? . . . Különben mindegy hol van. Mir ist déz Wurst . . . Nagy fuvar, jó fuvar, csak egyet kötök ki fixre. Nekem minden megállásnál kifizetni a taxamétert, mielőtt tovább kucsérolunk...

— Ez olyan gazdag elmebeteg . . . — magyarázta Polchon.

— Nix gazdag. Én csináltam egy fuvar Bécsből Afrikába és a pasas meglógott. Az is volt gazdag. Egy börzián er.

Végül megállapodtak és Strudl úr hozzáfogott, hogy ismét rendbehozza a konflist.

3.

— Sir Issisex of Harrington lord . . . — jelentette a lakáj.

— Kéretem . . . a sirt — mondta Yolland.

Harrington, a másik pénzkirály vasútak, bányák, tenger, levegő, szén és hajózási főrészvénypakettek tulajdonosa; jóval öregebb volt, mint Sir Yolland, de látszólag barátságosabb.

— Sir Yolland . . . — üdvözölte kis főhajtással.

— Örülök sir . . . foglaljon helyet, — felelte a gróf.

Szünet.

— Azt hiszem leghelyesebb, ha őszintén beszélek: Ön Danhem örökös grófja, afrikai olajérdekeltséget keres. Afrikában eddig nem keresztezte senki az Oil Company útját. Ennek dacára sem akarom megakadályozni a tervét, elütni jogos tulajdonától. Ezért felajánlom, hogy az afrikai leletét illetőleg létesítsünk közös társaságot.

Szünet.

— Sajnos, hát . . . hogyis mondjam . . . — kezdte Denham örökös ura, — megtisztelő ajánlata pillanatnyilag, nem kedvező. Az ön igen tisztelt monopoliuma nem nyugszik jogi alapon . . . és én

magam akarom . . . Szóval . . kitünő kedvességét nem alkalmazhatom . . . Igazán nem...

Szünet.

— Ez esetben megakadályozom önt abban sir, hogy Afrikában megvesse a lábát . . .

— Nem hiszem, hogy ez sikerülne önnek, sir.

Szünet.

Harrington felállt és meghajolt:

— Viszontlátásra sir Yolland. Igen örültem a szerencsének.

— Kitüntetett ez a megtiszteltetés sir Harrington.

A lépcső aljáig kísérte vendégét.

Harrington egy emelettel lejebb lakott és szobájába érve, utasította a titkárt:

— Lépjen érintkezésbe Szokoloffal és állandóan tartsa fenn az összeköttetést vele. Én még ma elindulok az embereimmel El Goleába.

4.

Vacsora után a gróf éppen a szobájába készült. Ezen az estén nyomottnak találta a lakosztály levegőjét és a szálló gyönyörü pálmakertjében étkezett. Pedig itt jazz-band szólt, amit nem szeretett. Már éppen menni készült, amikor egy hölgy ült le villámgyorsan az asztalához:

— Kérem, ne mutasson meglepetést, figyelnek bennünket.

Az állítólagos Miss Morgenstern volt, egy nem létező követség, kitalált titkárának az álhúga. De most is olyan elképzelhetetlenül gyönyörü! Csak piros ajkai vannak nyitva, és kissé liheg izgalmában.

— Foglaljon helyet, — mondta elkésve a gróf.

Fehér frakkos zenészek most egy halk tangót kezdtek játszani. A száraz évszak elején sokszor tér vissza az elviselhetetlen délnyugati szél, az emberek mélyen sóhajtoznak, a szép ívlámpákat pókhá-

lószerü köd veszi körül és az arcokon ragadós pára ül, fényesen... Talán ezért sóhajtott akkorát a gróf, vagy az is lehet, hogy eleve látta már, milyen szokatlan, hétköznapi módon rombolja le ismét e leány, aki egy nemlétező követségen müködő, légből kapott titkár, képletes húga, az ő régi, jól megalapozott, fenséges, mithikus, angolosan úri nyugalmát . . .

— Ha lehet kérem, mosolyogjon, mert figyelnek bennünket, — mondta előre mosolyogva a jópéldával és két olyan fogsor villant fel nedvesen, lámpafények ragyogását tükrözve, hogy sir Yolland meghökkent.

— A multkor azért késtem el a találkozót a Café Royalban, mert figyeltek engem.

— Nagyon érdekes, de hát . . . ennek van . . . némi izé . . . alapja . . .

— Önt is figyelik. Már tudják, hogy mi szövetséget kötöttünk.

Denham örökös urát köhögés fogta el és nemcsak a monokliját, hanem a szivarját is az asztalra ejtette.

— Tessék?!

— Hát még nem mondtam sir? Szövetségesek vagyunk. Segítek önnek a petroleum felkutatásában. Megtaláljuk! Elhatároztam, hogy az ön pártjára állok!

— Nagyon kedves . . . igazán . . . De összetéveszt egy petroleum kutatóval, kedves . . . Miss... Miss . . . hát ahogy mondta . . .

— Ha megengedi sir, itt fogok feketézni . . .

— Talán, ha figyelik . . . mégis biztonságosabb lesz a lakosztályában . . .

— Oh, én nem félek . . . Garcon! . . . Egy feketét . . .

Sir Yolland tanácstalan volt. Törülgette a monokliját és shockirozva, merev tekintettel, hátradőlt a széken, hogy így is fokozza a távolságot; olyan dölyfös visszautasítással, mint egy hindu bálvány. De úgy látszik, mindez nem zavarta a hold-

béli követség kitalált titkárának képzeletbeli húgát, mert vidám mosollyal, cigarettára gyujtott.

— A multkor nem jöttem el a Café Royalban, mert a nyomunkban voltak. Most azonban nyugodtan beszélhetünk.

— Az előbb azt mondta figyelnek . . .

— Én? . . . De sir! Vagy mondtam? Igen, lehet, az előbb még figyeltek. Csakugyan. De ez megszünt.

— Megszünt.

— Meg. — Érezte, hogy kissé sok, amit tesz, hát nyomban mosolyogva mondta: — Higyje el kérem, csacsi nő vagyok, de hazudni nem szoktam. Apám ügyében intézkedett sir?

Sir Yolland elpirult a nő helyett.

— Kérem én azóta megtudtam, hogy ön Miss, hogy izé . . . nem a valóságot közölte velem . . . hogy hát így mondjam . . . Ön nem volt hivatalos a bálra, nem követségi titkár a bátyja . . .

Azt várta, hogy a leány elsápad, elpirul és gyorsan, zavartan távozik. De hiába várta. A leány elmosolyodott és kavargatni kezdte a feketéjét, amit a pincér időközben eléje tett.

— Csakugyan rájött? Gondolhattam volna . . . Hiszen ön oly okos . . . — És megint úgy nézett rá, mint ifjú rajongó a nagy költőre.

— Miben lehetek még szolgálatára, — kérdezte fagyosan és a leány áradozva felelt:

— Mindenben . . .

A gróf ismét elhült. Hogy hazudik! Kínos. Ilyen szép fiatal nő . . .

— Az én nevem Anna Elswort. — És összetette a kezét, — kérem . . . mentse meg az apámat . . .

— Miss Elsworth . . . hogy izé . . . hogy elfogadjam újabb ideiglenes nevét . . . Én nem tehetek semmit . . . holnap útnak indulok. Különben tudom, hogy ha tovább érdeklődnék, kitalálna egy újabb követséget, esetleg egy egész országot is hozzá és . . . hát atyákban sem kellene soká gon-

dolkozni . . . de megkímélem a fáradságtól és közlöm önnel, hogy izé . . . hogyhát én tudom az egész Mata Hari dolgot. Önt Miss Elsworth, ha elfogadjuk a nevet; önt megbízták azzal, hogy a környezetemben kémkedjék, bizalmamba férkőzzön és azután hát . . . izé . . . mondjuk rászedjen, ha nem sértő . . . Az ellenkezőjéről úgy sem fog meggyőzni és máris sajnálom, hogy ön mindezt kénytelen lesz letagadni.

A lány sóhajtott.

— Igaza van. Le kellene tagadnom. De nem teszem. Így van, ahogy mondta.

A gróf elhült. — Mi?

— Valóban ezt akartam tenni. A bizalmába férkőzni. És rászedni. Azt hittem, elég lesz, ha hízelgek. Hiszen a legtöbb férfi ostobán hiú és elhisz minden bókot. De csalódtam. Ön nagyon okos, zseniális ember sir!

— Óhajt kérem még valamit? — kérdezte most még fagyosabban a gróf, mert megrémült a nőtől.

— Igen. Csak azt, hogy higyjen nekem. Én nem szoktam hazudni . . . Kérem, ne menjen az istenért . . . Üljön le. Figyelnek bennünket. Már mondtam.

A lord határozottan felállt.

— Lehet, hogy valóban figyelnek. Ez esetben kockázatatom azt, hogy lássák, midőn a lakosztályomba megyek . . . Engedje meg, hogy befejezzem a társalgást. Reggel korán utazom.

— Vigyen magával sir! Szegény leány vagyok és atyámat szeretném felkutatni a Szaharában, akit kegyetlenül elraboltak a beduinok.

Sir Yolland megdermedt! Elnémult! Lenyügözve állt e hölgy fenséges szemtelensége előtt!

— Miss Elsworth, ha feltesszük . . . Minden részvétem édesatyjáé, balsorsában, de nekem dolgom van, nem tehetek semmit . . .

— Atyám a kötelesség áldozata! Mint követségi titkár . . .

Olivér Yolland mély lélekzetett vett.

— Tisztelt fivére a titkár . . .

— Atyámat helyettesítette eltünése után, aki követségi titkár Marakkóban!

— Marakkóban nincs követség.

— De követségi titkár van. Vagy a párisi angol követség titkára nem utazhat Marokkóba?!

— Mit óhajt . . . — mondta a gróf bágyadtan.

— Önnek útba esik sir, Mukhtár oázis, a beduin fészek, ahol atyámat tartják rabságban . . . Vigyen magával . . . Nincs pénzem az útra . . . És nem is merek egyedül . . . hiszen én olyan félénk vagyok . . .

— Ez a sajátsága nekem nem tünt fel . . . Sajnálom kisasszony, hogy nem vihetem magammal...

— Igaza van . . . — mondta tragikus egykedvűséggel és szipogott. — Ön egy egész hadsereggel megy és mégsem segít rajtam . . .

— Honnan tudja kérem, hogy én hadsereggel megyek? . . . — kérdezte kissé idegesen.

— Hát nem mondtam még, hogy valaki egy hét óta, nap, mint nap kihallgatta a kulcslyukon át? . . .

— Kicsoda?

— Én, — sóhajtotta megtörten, — és akkor gondoltam, hogy mi az magának a hadseregével az én atyámat kiszabadítani . . . Mit számított volna Julius Cézárnak, ha megkérik, hogy menjen fel egy szőlődombra, amikor ő az Alpokon is átkelt...

— Az Hanibál volt . . .

— Mindegy. A fő, hogy angol volt és férfi...

A lord kimerülten suttogta:

— Nem volt angol . . . könyörgöm . . .

— De férfi volt . . . ! — És mivel erre a lord nem felelt hát így folytatta. — Látja, hogy minden vitában nekem van igazam, mégis ellenkezik . . . Hát rendben van . . . Ne vigyen. Nem várhat manapság hálát az ember . . .

— Kérem . . . — hüledezett, — én ezek szerint hálával tartozom önnek?

— Talán nem?! Őszintén bevallottam, hogy ön ellen akartak felhasználni. Őszintén megmondtam, hogy figyelik, hogy alatomos emberek kihallgatják . . . Szövetséget kötöttem, becsületesen, csatlakoztam a mozgalmához, amit az olajért indított... És csak azt kértem, hogy szabadítsa ki a fivéremet . . .

A gróf összerezzent, mintha kígyó csípte volna meg. Atyából fivér lett.

— Kedves kisasszony! Nem kutatom tovább rejtelmes állításait. Titkáromat megbízom, hogy bocsásson rendelkezésére megfelelő összeget az útra. Ezzel lerójjam hálámat és remélem . . . izé, hát családi drámák alkalmával . . . esetleg mellőz... mint megmentőt . . .

— Köszönöm! — felelte élesen. — Nem reflektálok a pénzére. Sem a támogatására. Vegye úgy, hogy nem találkoztunk!

Villogó tekintettel végigmérte sir Yollandot és elsietett.

A gróf sokáig feküdt nyitott szemmel az ágyában, holott különben, mintegy parancsszóra elaludt, amikor akarta, különösen, ha másnap korán kelt.

Az évek amelyeket a petroleumért folyó harcban töltött el, most először hozták úgy, hogy ő végzi ezt a szerinte alantas munkát: megtalálni és kétségtelenné tenni a leletet. Ennek méltónak kell lenni hozzá . . . Azt szokták mondani rá, hogy hiú és nagyzási hóbortja van. Mert ő tudta jól, hogy mit pletykálnak a háta megett. De nem törődött vele. Amit ezek nagyzási hóbortnak, vagy cezaromániának neveztek, az végre is minden esetben a Harrington Oil Company vereségével és ennek a Livingstonnak az eltiprásával végződött. Livingston nagy olajlelete Mezopotámiában semmit sem ér. Hiába van ott a dús medence, ha a „pipelinet“ a vezeték csövet nem lehet lerakni. És mi-

ért nem lehet? Mert sir Olivér Yolland összevásárolta a környező földeket. És azokon nem engedi keresztül a vezetéket.

És ebben tönkre fog menni az az ízé . . . az a Livingstone . . . Mert minden vagyonát ebbe fektette . . .

Lefeküdt.

Azt álmodta, hogy katonái kardélrehánytak egy egész oázist és a füstölgő romok közepén egyetlen sértetlen épület állt: a marokkói angol követség, amelyben egy szemüveges ősz úr ült bánatosan és azt mondta a belépő vaskeztyűs Yollandnak: „Látja sir, leányom és húgom Morgenstern, Elsworth Anna mégsem hazudott. Marokkóban azért nincs angol követség, mert velem együtt elrabolták. Mit iszik? . . .“

— Hét óra van sir. — Szerencséjére a lakáj felébresztette.

HATODIK FEJEZET.

1.

A vasutnál furcsa kalandja volt. A pullman kocsija előtt, mert különvagont csatoltak a vonathoz egy tömzsi ember állt eléje. Csapzott ősz haja rendetlenül lógott a homlokára, durva arcvonásain a gúny és tréfás kifejezés vegyüléke ült. Egy szivarvég füstölt a szája sarkában.

— Olivér! Mielőtt útnak indulsz egy szót . . .

— Kicsoda ön? . . . — kérdezte Yolland.

— Nevem Livingston, te komédiás, papagály, ha elfelejtetted volna. Idehallgas, semmi közöm ostoba haragodhoz, felfuvalkodott pöffeszkedésedhez . . . Ezen csak nevetek. Mert azért jó fiúnak ismertelek, ha ütődött is vagy kissé . . . De vedd le a kezed a földekről, amelyen át az én vezetékemnek kell haladni. Kérlek erre. A vagyonom úszik el, ha nem tudom kiaknázni a földeket . . .

— Nem szoktam felelni ismeretlen és neve-

letlen embereknek . . . De miután a vagyonáról van szó: Én ízé. Ugy emlékszem, hogy felajánlottam önnek . . . hogy átveszem a petróleum földeket . . . készpénzért . . .

— Nem erről van szó. Vedd le a kezedet arról, ami az enyém, mert olyant ütök rá, hogy megemlegeted, amíg élsz! Érted? — dörögte Livingstone, — Utoljára még eléd állok becsületesen: hagyd békén, ami az enyém és én sem törődöm veled. Haragudhatsz, amennyit akarsz de . . .

— Hajlandó kérem félreállni a hogyismondjam . . . a lépcső elől? . . . Nem ismerem magát. Menjen innen.

— Máris megyek. És te is menj, Yolland Olivér! De az egész világ rajtad fog nevetni! Ne felejtsd el: én szóltam neked. Figyelmeztettelek . . . !

És elment.

Yolland gróf beszállt a kocsiba és néhány perc mulva Kelet felé robogott a vonat lassú szuszogással fel az Atlasz lejtőjén . . . a Szahara irányában.

2.

Sir Yolland a térképet tanulmányozta. Hatalmas út az bizonyos. De egy hadsereggel, még hozzá olyan kitűnően felszerelt hadsereggel, mint az övé és korlátlan tőkével könnyű séta. A tisztek között akadhat néhány ilyen Polchon, aki befurakodott. A fő, hogy Durien századost megnyerték. Ezt ügyesen csinálta Wilkie. Egy légionárius százados vezetése mellett nem lehet baja.

A kitünő katonai térképen vörös vonallal jelölte az utat. Először El Goleáig menetelnek, ez mintegy kétszáz kilométer, félsivatagi terep, dombokkal. Innen már nagyobb távolság Idelesz oázis. Itt majd megfelelő pótlásról gondoskodhatnak, de a további úton, csak kisebb oázisok: Air—Aszben, Bilma és Mao következnek, ezekben legfel-

jebb vizet, meg némi élelmet vehetnek fel. Ugy nagyjából, körülbelül kétezer kilométeres út. Előre nem látott akadályok esetén is legfeljebb három hónap.

Ezt mind feljegyezte. A megjelölt térképet egy celofán tokba tette, amihez külön, színes zsinórja volt, hogy a nyakába akassza szükség esetén . . .

Egy pecsétviasz színű kisautó versenyzett a vonattal. A kis vörös kocsi egyre fokozta a sebességet és lassanként beérte a vonatot . . . A gróf kihajolt az ablakon és a tájat nézte.

Az autó ott futott a vonat mellett. Szinte megérinthette volna kinyujtott kézzel. Egyszercsak megfordul a vezető. Sapkája és autószemüvege dacára felismerte Miss Elsworthot (ha elfogadjuk e nevet.) A nő felnézett rá és nevetett, hogy valamennyi hófehér foga kivillant, azután egyik kezével elengedte a kormányt, vídáman intett az ablakon kinéző lord felé és máris elkapta ismét a kormányt, gázt adott, kapcsolt, a nyitott kipufogó túlbőgte a vonat zaját és a pecsétviasz színű autó, úgy nekiugrott az útnak, hogy másodpercek multán csak a pora füstölgött, mint valami hosszú, ritkaszövésű függöny a sínek mentén . . .

Jön a nő!

Tömör, hadvezéri önbízalmát, nyugtalan érzés higította fel első pillanatban. Mit akar ez a hölgy? Megnézte a térképen, hogy merre van, Mukhtár oázis? Nincs ilyen. Fellapozta a világatlasz oázis jegyzékét, hogy talán egész pici oázis ez a Mukhtár. Nem volt ott a neve. A hölgy hazugsága megett, még egy ici-pici oázis alibije sem húzódott meg. Kitalált atyját, nemlétező oázisba hurcolták, a mesebeli beduinok . . .

A legközelebbi állomáson fél órát álltak. Leszállt ujságot venni. A pályaudvari pavilon bódéja mellett benzinkút állt, a kútnál egy piros autó, amint éppen tankolt. A nő is ott volt porköpenyben, a kocsi mellett, egyik kezében sapkája, szem-

üvege, másikban cigaretta és ahogy észreveszi a grófot, mintha régi, kedves táncpartnerét látná meg, odakiáltja csengő vidámsággal:

— Hallo! Sir! Ez aztán a meglepetés . . . ! Szintén erre?

Most mit feleljen?

— Igen . . . Azt hiszem erre . . . De nem szintén . . .

— Ó, maga merev ember . . . Ne féljen, nem akaszkodom a nyakába . . .

Micsoda tónus! „Nyakába akaszkodom!"

— Én nem . . . félek . . . és örülök, hogy jó egészségben látom . . . Ez az éghajlat nem valami kitünő, hölgyek számára . . .

— Óh én erős nő vagyok. Elmegyek a sivatag végére is és nem leszek beteg.

— Tegnap . . . hm . . . mintha azt mondta volna, hogy . . . Hogy egyedül nem mer . . .

— Ezt nem mondtam! — tagadta le nyomban.

— Kérem . . . — hebegte Sir Yolland halálosan elsápadva, — csak nem állítja, hogy én hazudom talán? . . .

Vállat vont és összeszorított ajkai között hirtelen némi levegőt préselt ki, amitől furcsa hang hallattszott, azután egyszerűen ezt mondta:

— Miért ne? . . .

— Azért, mert egy Olivér Yolland nem hazudhat! Kérem Miss. Elsworth, ha kitartunk e névnél . . . Ezt ne állítsa rólam . . . Mert nagyon megsért.

— Igen? Hát akkor nem állítom. Hová megy?

— Vissza a fülkémbe. Önnek is megtöltötték a bérautóját . . .

— Nem bérautó. Saját. A legújabb Bugatti széria kocsi.

Olivér Yolland elpirult.

— Ez . . . mindenesetre takarékos életre vall. Egy *szegény leány*, aki Bugattit tud venni.

— Ki mondta önnek sir, hogy szegény vagyok?

— Ön mondta kérem, tegnap este . . . — felel-

te a gróf, kissé ingerlékenyen, mert ez már sok volt.

Miss Elsworth csodálkozva húzta fel két szemöldökét egészen kerekre, kezét a mellére szorította és álmélkodva nézett jobbra, balra:

— Én?!?! Hogy maga miket talál ki!? Gazdag nő vagyok. Az apám havonta tízezer frankot küld..

— Ilyen jól keresnek a beduinoknál a rabok? — Miután a nő is megijedt, felhasználta a szünetet és gyorsan biccentett: — Nagyon örültem . . .

Elsietett . . .

Olyan izgatottan ült vissza a fülkébe, hogy, amikor kivette szeméből a monoklit, tévedésből az égő szivart kezdte tisztítani a selyemzsebkendővel... Ilyen egy szemtelen teremtés . . . Szemrebbenés nélkül letagadja a csillagot az égről és olyan roszszul hazudik, hogy az elképesztő . . . Még a lehellete sem igaz. És olyan közönséges népi tónusban beszél vele, mintha együtt vikkendeznének London környékén és hétköznapokon ugyanabban az áruházban szolgálnának ki . . .

A vonat sebesen pöfögött tovább és a kisautó ismét versenyre kelt. A nő vídáman intett, pedig a gróf most a fülkébe húzódva, láthatatlanul kandikált ki . . . Honnan tudja a kis bestia, hogy ő látja?... Miért gondolja ezt, ha nincs az ablaknál?... Azért sem néz utána. Különben miért nem? Nézheti a tájat is. Kihajolt az ablakon, de csak port nyelt és messziről pimaszul búgott vissza, egy másodpercre elhalóan a hátsó kipuffogó.

Este elérték a sivatag peremén, a végállomást, Ain Szefrát. A grófnál csak egy bőrönd volt, a többi holmiját, a titkára, előző napon Polchon „hadnagy“ útján, teherúton elindította a hangár felé.

Sűrűn eső zuhogott egész nap és a forró estében megszámlálhatatlan szunyog döngött. Yollandnak eszébejutott a vasuton sűrűn látható felirat, amit az afrikai Pasztőr Intézet mázol ki mindenhová;

„Mielőtt hosszabb útra indul, lássa el magát kininnel és többször napjában szedje."

— Tisztelettel jelentkezem, — állott meg előtte egy vörös körszakálú ember. Polchon.

— Ah . . . ! Maga az a izé . . . ? Nos?

— Minden rendben . . . — mondta és kishíjján eldölt olyan részeg volt.

— Ez rendben van magánál? . . . No mindegy . . . A járműt?

— Előállott . . .

Kimentek az épület elé és a gróf csaknem hanyat esett.

Egy konflis állt a sivatagi műúton, szabad zászlóval, a bakon, szürke körgallérral, kokárdás cilinderrel, egy kövér, vörös arcú, bibircsókos kocsis akinek ősz pakumpartja pamacsban végződött az álla körül. A kocsilámpa ég, és mellette az ostor, kísértetiesen lóg.

— Mi ez? . . . — hebegte.

— Bérkocsi. Ugyis mondják, hogy konflis. Ez kérem a legkényelmesebb, legjobb sivatagi, uti alkalmatosság. A kereket megvasaltattuk és gumival vontuk be, a ló pedig csodálatosan erős sivatagi állat. Azért ilyen sovány . . .

— No . . . de hát konflissal a Szaharában?

— Kérem a Szaharán át öszvértaligával is közlekednek . . . Tessék megnézni a marokkói vásáron, hogy Timbuktuból miféle vacakokon jönnek négerek és arabok Marakesig.

Ez így is volt. Akire a Szahara megharagudott, azt páncélvonattal és minden egyébbel úgy betemette, hogy híre sem maradt, akit elkerült a számum, az egy csacsival, vagy egy kecskével is elvándorolt a sivatagon keresztül.

Yolland nézte a konflist. Kedves, régi időkre emlékeztette, a címeres kalapu kocsis . . . Julius Cézár vagy Napoleon, nem ültek volna bele, az bizonyos . . .

— A Szaharát már átszelték gyalog, repülőgépen, biciklin és tankon. Ön lesz az első, aki a régi

nagyidők járművét használja. A konflist! Éljen!!!

Strudl úr felriadt és megemelte a kalapját:

— Jóestét.

Mit tehetett volna? Visszaforduljon? Meghátrálni az út kezdetén, egy rozzant konflis miatt?... Különben is az egyfogatú kényelmes és konzervatív jármű . . . Beült a kocsiba, Polchon a bakra. Strudl úr lecsavarta a zászlót, a taxi ketyeget.

— Hová vigyem urasságodat?

— Délszudánba, — mondta dühösen a lord.

— Igenis, — feledte nyugodtan Strudl úr, kettyentet a nyelvével, meghúzta a gyeplőt és rityty-entett az ostorral. — Gyű, hó! Diendl du Aas!

És nekigördültek az útnak.

3.

A töltésre épített műút mentén már itt is ott is kilométerekre sivatag váltotta fel a szikes, szegényes növényzetű tájat.

Sir Yolland hátradőlt a meleg bőrülésen, amely még mindég nem adta ki a napközben felszívott forróságot. Kiterjesztett karját a kocsi hátrahajtott ernyőjének vasszegélyére helyezte és nézte a kocsis körgallérján a bő ráncokat, amelyekkel legutóbb Dumas regényeiben találkozott.

A szemellenzővel felszerelt, sovány, vak gebe patkója, hangosan csattogott, a megvasalt és gumival bevont, rozzant kerekek zörögtek és ütemesen himbálta az ócska bárka. Igazán kellemes. Van valami megnyugtató ebben a járműben . . . És nincs kitéve annak a veszélynek, hogy beéri a vörösszínű autót . . .

Nyomban beérte! Az első fordulónál. A nő ott állt a felhajtott motorháznál.

Először elbámult és abbahagyta a szerelést, amint megpillantotta a Szahara felé baktató bérkocsit. Azután nevetni kezdett, végül tárt karral a konflis elé állt.

— Nyeee! Diendl . . . Herrgottnoamohl . . . !

Csikorgott a kerék, ahogy becsavarta a féket.

— Defektet kaptam, — jelentett drámai hangon a nő. — Nincs önnél sir egy pótkerék véletlenül?

— Sajnos . . . nem hordok magamnál, — mentegetődzött a gróf, — de ön csak hozott?

— Elfelejtettem. Irtózatosan szórakozott vagyok.

— Azt tapasztaltam . . . Ha óhajtja, a kocsim vissza viszi Ain Szefráig, közel vagyunk.

— Értem. Ön nem jönne velem vissza kocsin.

— Itt megvárnám.

— Köszönöm, — felelte dühös gúnnyal. — Ne zavartassa magát sir. Van nálam emelő, majd megragasztom és újra felfújom a kereket.

— A ragasztott gumi nem tartós.

— Ne törődjék vele. — És hátatfordított.

Mit keres a motorházban, ha gumidefektet kapott? Hm . . . És egyik kerék sem látszik puhának . . .

— Mehetünk, — mondta Olivér Yolland. Ő felajánlotta a kocsiját. Többel nem tartozik, mint úriember.

— Rendben van . . . Mehetünk, de tizenkét óra elmúlt. Mostantól érvénybelép reggel hatig a második díjszabás — felelte Strudl úr és eggyel lejebb csavarta a zászlót. Azután kiverklizte a rézgombú foggantyút, hogy a fék engedjen és azt mondta.

— Hóóó! . . . Du zau . . . géma . . . !

Hajnalra már látszott a sivatag. Mindenfelé csak homokdombok, körbe a látóhatár, legtávolabbi széléig . . . A Gróf elaludt, de veszett tülkölés és motorzúgás riasztotta fel. A vörös kocsi utolérte őket és elzúgott mellettük . . . Egy kis kéz nyúlt ki az ablakból, mintha hátrafelé integetne . . .

Mit kerülgeti őt? . . .

— Mr. Polchon . . . szólt előre a bakkon ülőnek. — Mikor érjük el azt a hangárt?

— Talán délre. A Zirzen nevű falu aránylag közel van már.

— Odáig vezet a műút?

— Egészen sir. Parancsol pálinkát? Az frissít . . .

— Köszönöm . . .

Vagy félórát aludt, amikor ismét fékcsikorgásra ébredt.

Kissé lejtősödött az út és élesen kanyaradott néhány hatalmas domb között . . . Egyszerre Strudl úr rémülten felkiáltott és két kézzel, egész sulyával hátradölve húzta vissza lovát . . .

— Szent atyám . . . Hóó hó! Diendl! Du verfluchta!

A gróf kiugrott a kocsiból mielőtt megállt volna. Szörnyű kép . . .

A kis vörösautó úgylátszik leszaladt az útról és belerohant egy kőhalomba . . . Összetörten, felborulva feküdt. Távolabb egy puha homokdünába furódva, tépetten, ájultan a nő . . .

A kocsihoz vitték és a bőrülésre fektették. Nem sérült meg súlyosan. A tépett ruha alatt itt is, ott is törést, vagy sebet vártak felbukkanni, de nem volt ilyesmi. Úgy látszik a puha, sivatagi por, felfogta az esést. Ha a kőhalomra hullik vége.

Lassan kinyitotta a szemét, de egy mély sóhajjal ismét lehúnyta.

— Elvisszük Zirzinig, — mondta sir Yolland. — Ott van a mi orvosunk, van gyógyszer is és elszállítjuk akárhová, teherautón!

Végigfektették a bőrülésen és ők gyalog mentek a konflis után.

A nő rövidesen felült. Megsimította a homlokát.

— Hol vagyok? . . . — kérdezte a grófot, aki nyomban a baktató kocsihoz sietett.

— Felborult az autója . . . Nem érez fájdalmat?

— Istenem . . . — megsimította a homlokát, — Olyan kábult vagyok . . .

— Feküdjön kérem nyugodtan, mert ha . . .

belső sérülést szenvedett, akkor vigyázni kell a mozgással.

— Igaza van . . . Milyen okos . . . — visszafeküdt és lehunyta a szemét.

Yolland Polchonhoz fordult.

— Maga tiszt úr vonuljon be Ain-Szefrába . . . Intézkedjék hogy bevontassa valaki ezt a törött kocsit az útról . . .

— Igenis. Visszafelé, hogy jöjjek?

— Lovon, repülőgépen, tevén, ahogy tetszik, csak siessen . . .

Polchon visszafordult és sietve megindult a műúton. Sir Yolland elgondolkozva baktatott a forró napon, a kocsi mögött. Sok kényelmetlenséget okoz ez a hölgy. De ha nincs belső sérülése, akkor szerencsésen meguszta a szörnyú garambolt és Zirzinből visszaszállítatja . . . Hű, de rossz így baktatni, dehát egy sérült nő . . . Mi füstölög a kocsiban?

Utánasietett a döcögő bárkának.

Állitólagos Miss Elsworth hanyatfeküdt a sárga bőrülésen, ahogy odahelyezték és dohányzott. Olivér Yollandról dölt a víz.

— Hm . . . Jobban van? . . .

— Egész kicsit . . . — felelte sóhajtva. — Látja — folytatta panaszosan, — maga az oka sir . . .

— Én?!!

— Igen . . . igen . . .hiába néz úgy rám, mintha meg akarna enni. Én megmondtam önnek, hogy gyenge, elhagyatott teremtés vagyok vigyen el magával . . . De nem tette. Ezért kellett autót bérelnem. És egy szegény leány nem ért az autóvezetéshez . . .

A gróf sóhajtott. Már belefáradt a hölgy állandó leleplezésébe. Tehát ismét szegény és gyenge és az autó nem sajátja, hanem bérelt. A hölgy egészen szórakozott és állandóan hazudik. Ettől támadnak a komplikációk.

— Ön ismét mást mond... mint ami a szintiszta valóság . . .

— Ön ismét meghazudtol. Ez szenvedélye. Amit én mondok, az mindig úgy is van. Ha ezzel a kocsival utazom, akkor nem történhetett volna a katasztrófa.

— Ez igaz.

— Na látja. Az előbb még azt mondta, hogy hazudok. Egyik szavával megcáfolja a másikat, míg én itt fekszem, ki tudja milyen súlyos belső sérülésekkel.

És fáradtan lehunyta a szemét. A gróf nagyot nyelt. De nem mert szólni. Oly kimerülten dohányzott a kocsi ülésén a szerencsétlen . . .

— Most csak pihenjen kérem, majd ha megérkezünk Zirzinbe, teherautón visszaküldöm . . .

A nő, mint egy vadmacska ugrott fel az ülésről és harciasan nézett a felhajtóra könyökölve.

— Kikérem magamnak, hogy bármit is előírjon! — Kiáltotta. — Ön engem nem küldhet sehová! Jogában áll egy szerencsétlenül járt hölgyet felszedni az útról, de ha dzsentelmen, akkor, nem él vissza a helyzetemmel, csak azért, mert belső sérülésben szenvedek! Szíveskedjék ezt tudomásul venni!

Sir Yolland először az ég felé nézett, azután minden béketűrését összeszedve, prófétai szelídséggel szólalt meg:

— Azt hittem, hogy kötelességem önt betegen hazaszállítani.

— Köszönöm. De mint már annyiszor mondtam: épp elég erős vagyok. Én előre megyek. És miután nincs autóm, sőt szerencsétlenül jártam, legfeljebb továbbíthat az utamon, de visszaküldeni nem áll jogában.

— Ön hová megy Miss Elsworth, ha belenyugszunk . . .

— Már mondtam, hogy atyámat Gondár oázisban őrzik.

— Mukhtárt említett . . .

— Hogy az én apámat, hol őrzik, azt szíves engedelmével jobban tudom. Gondár oázis Szene-

gália határában van és ha kedves akar lenni elvisz odáig kocsin, ha nem akkor nekivágok gyalog . . .

A lord majdnem elnevette magát. Milyen átlátszó naiv csel.

— Ha parancsolja bérelek karaván . . . En sajnos nem vihetem magammal . . .

— Nem is reflektálok rá, — mondta ajkbigygyesztve és visszaült a kocsiba.

Sir Yolland pedig lihegve, izzadva kutyagolt az egyfogatú mögött. Forrón tűzött a nap és Strudel úr olykor kettyentett a nyelvével.

Egy óra mulva jött Polchon.

— Mi az? . . . — Kérdezte a gróf, — hiszen még közel sem lehetett Ain-Szefrához . . .

Polchon kissé hátramaradt, hogy a kocsi még távolabbkerüljön tőlük, azután szomorúan mondta:

— Nem kellett Ain-Szefrába menni. Amikor a szerencsétlenség színhelyére értem, ott állt egy hatalmas teherautó és éppen vontatóra vette a kiskocsit.

— Véletlenül arra jött? . . .

— Készakarva. Azt mondta a sofför, hogy tegnap este egy Miss Elsworth nevű hölgy járt náluk a garázsban és megbízást adott, hogy ma délelőtt tizenegykor vontassanak be egy törött kiskocsit a 47.-es kilométerkőtől . . .

Csrrr . . . Sir Yolland monoklija az útra hullott és darabokratört.

HETEDIK FEJEZET.

1.

A Zirzin melletti hangárban rendkívüli élénkség pezsgett. A hatalmas deszkaépületben Északafrika legkétesebb alakjainak elitje gyűlt össze. Volt itt állástalan matróz, szolgálatonkívüli dokmunkás, elcsapott pénzügyőr, besurranó tolvaj, zabügynök, filmstatiszta, sintér és ügyvédjelölt. Valamennyien

leszerelt, vagy szökött légionistákként szerepeltek. Mind azt hitte, hogy a többi, igazán légionista volt ő meg majd figyel és utánozza őket. Mert bármilyen furcsán hangik Afrikában nagyon nehéz igazi szökött légionistát találni. Aki leszerelt, boltot nyit, kocsmáros lesz, vagy hazatér a szülőföldjére, aki megszökött az nem bolond újra visszatérni.

Kész szerencse, hogy tisztekben úgy látszik, jobban állnak. Itt van ez a Durien százados. Vidám ember, jóképű, úrimodorú, markáns arcú, kék szeme és elválasztott, őszülő haja, amely egy hatalmas hullámmal borul a balhomlokára, egy drámai hős számára is ritka jó külső lehetne. Azután Podvinec marsall, zöldbokrétás csákójával, arany- és zöldszínű krém nadrágjával, rendjeleivel és biztos fellépésével. Itt van továbbá Renoir főhadnagy ez a finom, törékeny tiszt, kedves, halkmodorú és félszemét sötét kötés takarja. Polchon hadnagy nem éppen tiszti megjelenés, vörös matrózszakálával, de az írásai kifogástalanok és tíz év sivatagi szolgálat van mögötte. Hát ez kissé keménnyé teszi az ember külsejét. Bayonne őrmester egy szétugratott csempészbandából jelentkezett. Valamikor altiszt volt a légióban és ennek fivére Marcel Cavelotti őrvezető.

A közlegények között bizony, a nagy gyorsaságban nem nézték át személyszerint mindnek az írását. Igy azután a trombitásról utóbb kiderült, hogy pisztonos. Végre is a két hangszer, hasonló és a fő, hogy a csapatnál egy fúvós is legyen. A trombitás a Keep Smiling Jazz karmestere volt. Ezek ketten: Houben a pisztonos és Jordan a zenekar tagjai, éppen állás nélkül voltak. Két hónapja. Végre is muzsikával csak megkeresik kenyerüket a katonaságnál. Igy azután jelentkeztek. Hogy King Roswang az *Oroszlánok Királya* is jelentkezett, társulatával, ahhoz már okmányokra volt szüksége. King Roswang egy Cavelotti nevű olasz légionárius káplár leszerelési írásait mutatta fel és az ő garanciájára felvették a cirkusz teljes társula-

tát; King Roswang fiát és nejét. Igen kérem. A nejét, Izabellát. Férfi ruhában, mint Marcel Cavelotti őrvezetőt. És aki azt hiszi, hogy Izabella őrvezetőért aggódnia kell egy ilyen úttal kapcsolatban, az téved. Az őrvezető negyvenhat éves volt és igen ráncos, de alt hangja ijesztőbben visszhangzott egy kiszolgált őrmester orgánumánál és első napon egy kötekedő bakát úgy vágott szájon, hogy az illetőnek meglazult a fogsora. Ugyanis King Roswang neje, Izabella őrvezető, mint súlyemelő működött, a társulatnál. Miután három katona lakik egy sátorban, az asszony nem vétett a puritán erkölcsi szabályok ellen, mert férjével és fiával hált együtt, csak úgy, mint eddig. Ami pedig a katonák beszédmódját illeti, az egy kisebb vándorcirkusznál szokásos hangnemnek még mindig messze előtte jár, finomság dolgában. A kis cirkusz azért menekült a *„légióba"*, mert Pipike a berberoroszlán, egy őrizetlen pillanatban kiszabadult a ketrecéből és elfogyasztott néhány nézőt. A rendőrség elől egy Cavelotti nevű barátjának az írásával jelentkezett Bajonne őrmesternél, aki Durien és Podvinec megbízásából toborozott. Felvették családostúl.

Mivel a hajózási szezón végén állították össze a kis csapatot a sereg zömét mégis matrózok, orvhalászok, csempészek és a *Lucretia* shooner teljes legénysége adta ki, Fleur de Bac „sörhajóhadnagy" vezetésével. Igen! Ez volt Fleur de Bac rangja: „Sörhajóhadnagy". A *Lucrétia* shooner Port Said és Port Szudán kikötőkből, angol sört csempészett Oranba, tehát joggal nevezték „sörhajónak" és parancsnokát *sörhajó-hadnagynak*.

Hogy a *Lucrétia* sörhajó, hogyan pusztult el, ez nem tartozik a regényre. Hullámsír, gyilkos vihar, ott leselkedik naponta az oceán valamennyi gőzösére. *Lucrétia* sorsát is egy viharos éjszaka pecsételte meg.

Elkártyázták!

... A Vöröstenger felett tomboló fergeteg visz-

sza szorította a déli áramlást és megduzzadt a csatorna, Felur de Bac sörhajóhadnagy nem indult útnak, ahogy tervezte és legénysége társaságában felkereste a „Hét Apagyilkos“ nevű varietét, ahol heves kártyacsatába bonyolódtak egy csempészkollegájukkal, a Vad Tülökkel. A kártyacsata hajnalban elfajult, a *Lucrétia* tulajdonosa elveszített mindent, hajót, rakományt, sőt Tuotain a kormányos még a fél arcát is elveszítette, a kártyacsatát követő verekedésben.

A többi is nagyjából hasonló legény volt, kivéve talán Kratochvillt a kárpitost, aki regényén dolgozott és azért állt a csapatba, hogy nyugta legyen a főbérlő gyermekeitől, akik olyan elevenek és pajkosak voltak, hogy a legidősebbet két alkalommal ítélte el egy év javítóintézetre a fiatalkorúak bírósága.

A hatalmas hangárban ott feküdt felhalmozva minden. Wilkie úr, (aki változatlanul civilben járt), Podvinec és Durien derekas munkát végeztek. Csak a hétszáz darab gumikeztyű okozott némi gondot. A lakktáskákat és a napszemüvegeket valahogy elhordja majd a legénység, de a gumikeztyűt mire használják? Teniszütőből hála istennek, csak negyvenet kellett venni.

A katonák felszerelését Durien írta elő. De nem kívánta meg a sereg számára a gumikeztyűt, teniszütőt és azt a hetven tucat „Macwuif-Gruber“ patent biztosítótűt, ami utoljára került elő a csomagokból. Ez rejtélyes ügy volt és nem firtatták. Ő csak összeírta egy listán, ami a légióban elengedhetetlenül szükséges. Igy festett a dolog:

Leltár, a csapat számára beszerzendő elengedhetetlen felszerelési tárgyakról.

1. *Minden ember számára egy teljes öltözet egyenruha a hozzátartozó lábszárvédőkkel és hatlövetű pisztolyokkal.*

2. *A sivatagban előforduló heves napsütésre*

való tekintettel, egy-egy napszemüveg, kulacs, sapka és aprópénztárca, továbbá oldalfegyver.

3. Minden közlegény számára önborotvakészlet, két pótszappannal, hogy a másodnaponként kötelező borotválkozás, a Szaharában ne okozzon fejtörést. Egy csajka, egy ivó pohár, egy kulacs, hat zsebkendő és a szükséges lövedékek, (revolver, puskagolyó, stb., stb.).

4. Három fehérnemű készlet, féltucat harisnya, egy francia zászló, egy csomag kötszer, (fejenként).

Utóbb kiderült, hogy néhány nem túl jelentős felszerelési tárgy kimaradt a leltárból, például minden ember számára legalább egy pár cipő, de ettől eltekintve pompás volt a felszerelés. A csempésztől vásárolt hadifelszerelés teljes volt. Gépfegyverek, puskák, pisztolyok megfelelő munícióval. Ehhez csak öszvéreket kellett szerezni. Egy összerakható páncélkocsi, aminek kis gyorstüzelő ágyuja volt, csak jól jöhet háború esetén. Ehhez szerződtettek egy soffőrt és egy mechanikust. A kocsi belsejében sok hely volt a szükséges legénység számára, itt raktározták el a boros, rumos hordót, az üvegeket, romlandó hús árút és egy hűtő-készüléket alkalmaztak a motorhoz kapcsolva. Mondom pompás volt a felszerelés, csak a kereskedők nem akarták elég drágán számítani a dolgokat.

Már pedig Wilkie úr keresni akart. Ezért azután engedményeket kellett tenni. Igy például a piperekereskedő hajlandó volt magasan számlázni a borotvakészleteket, de csak akkor, ha Wilkie úr megveszi a raktárában száradó kétszáz gummikeztyűt, amit egy forró napon, pillanatnyi önkivületében rendelt meg. A sportfelszerelési üzlet tulajdonosa csak úgy ment bele, a kulacsok és turistapoharakkal történő manipulációba, ha negyven tenniszütőt is eladhat. Podvinec marsal ismerőse, egy cipőgyáros szerezte be a bakancsokat, de Isten tudja miért és hogyan, a cipőkkel együtt hetven tu-

cat „Macwuif-Gruber“ patent biztosítótűt is szállítottak. A marsal szerint a sivatagban ilyesminek nagy hasznát vehetik és mikor Wilkie közelebbi felvilágosítást követelt, azt mondta, hogy a tűkkel alkalmilag odatűzhetik a gumikeztyűket a tenisz-ütőkhöz, ha úgy adódik majd egyszer, hogy felmerül a biztosítótűk használatának kérdése.

Nem merült fel többé.

A ruhák kissé elütöttek a légió uniformisától. Messziről nem különbözött élénken, mert a szabás az összeállítás, a gomb és a századjelzés tökéletes volt. De a szövet színe . . . Hát igen, ennek némi előzménye volt. Durien százados hozta a szövetet. Egy jó ismerőse, aki temetkezési vállalkozó volt, átköltözött üzletével egy másik gyarmatra és ott a gyász színe kék volt. Arra kényszerült tehát, hogy a sötét anyaggal felszerelt áruraktárától megszabaduljon és a természetes halandóság nem adott elég gyors módot a kiárusításhoz. Igy azután Duriennek, (ahogy mondta) megesett a szíve a szegény nagykereskedőn és gondolta, a légionista katonák végtére járhatnak sötét kabátban. A szudáni gyalogosok is sötét szövetet hordanak. A díszdrapériák, halotti leplek, koporsótakarók, sőt a lovakra szabott fekete terítő is Dubois úrhoz került, aki véletlenül Wilkie úrnak távoli rokona volt és hajlandónak mutatkozott a fekete posztóból, kabátok és köpenyek készítésére, de csak akkor, ha ibolyaszínű nadrágot csináltatnak. Ugyanis egy revütársulat csődtömegében, amit adósságok fejében kapott meg, ilyen ruhadarabok nagy számmal voltak. Végre is az ibolya és a fekete elég impozáns összhatás. Sapkát nagyon olcsón kaptak, csak ehhez egy-egy laktáskát kellett venniök, hogy símán menjen az ügy. Igy a hátizsák helyett minden katona majd egy ilyen apart kis táskát visz a balkezében. Jobbvállon a puska. Egész kényelmes, harcias és mégis divatos viselet. Hol áll az márványbavésve, hogy a hátizsák elengedhetetlen? Lehet, hogy utánozni fogja őket az egész világ, mert rá-

jönnek, hogy a katonaság kofferral sokkal mozgékonyabb.

Wilkie úr még gondoskodott egy rövidhullámú adó és vevőről, orvosi felszerelésről, kórházszekérről és Oblath Jeremiás személyében ezredorvosról. Oblath Jeremiás holland származású ember volt, akit iszákossága miatt elcsaptak a meknesi pasztőrintézetből és azóta nagy szegénységben tengette életét, mint okirathamisító. Halkszavú, jómodorú, kövér, harcsabajuszú ember volt, kissé szomorú, amit a vörös lében úszó szemek, mámoros mélabúja idézett elő, a delirium trémensnek ebben a poetikus, kezdő szakában . . . Igen sok latin orvosi kifejezést használt, mert ha hivatalosan el is tiltották az orvosi működéstől, mindvégig megmaradt vadházasságban az aesculap. alázatos szerelmesének és csak azért jött el ide, mert remélte, hogy valakit megoperálhat útközben.

Igy festett nagyjából a gróf rögtönzött idegenlégiója.

2.

Miután Polchont elküldték Yolland grófhoz, megindult a lázas készülődés.

King Roswang, aki Cavelotti néven altiszt volt, a legénység nevében felszólította a tisztikart, hogy közöljék velük az útirányt és a célt.

— Az útirány nem tartozik önökre, — mondta Mr. Wilkie, — a cél az, hogy mennél több pénzt keressünk.

— Na, de mégis csak tudni kell, hogy hová megyünk! — dörögte mély hangján Izabella őrvezető.

— A katona, — mondta feszesen a marsal, — nem kérdez, hanem megy! Jegyezzék meg. Ez egy nagy mondás.

— Ez egy nagy marhaság! — felelte az őrvezető. — A katona nem kérdez és megy, ha a hazá-

járól van szó. De mi hivatásos katonák vagyunk Afrikában.

— Őrvezető! — mondta keményen a marsal, — ha mégegyszer megfeledkezik a kötelező tiszteletről, akkor lefokozom!

— Hát igaz is! — szólt közbe Kratochwill, a kárpitos, — mondják meg, hová megyünk. Ugy dukál, — és készülő regényét dühösen csapta a hóna alá. Őt nem fokozhatják le, ő közlegény.

Éppen ott volt a szelíd Renoir is, aki nepszerű volt a legénység körében.

— Szót kell fogadni gyerekek, — mondta, — majd idejében megtudjátok, hová megyünk.

— Hallo! — kiáltotta Durien százados, — most próbát tartunk a díszszemléből. Rövidesen itt a parancsnok, Polchon hadnagy kíséretében jön és nem szeretnék szégyentvallani. Tisztek, altisztek és közlegények öltözzenek fel, a ruhákhoz beosztott két szabó és a felszereléssel megbízott szekerészek segítsenek. Éles töltést mindenki vehet magának a ládából, de a borotvaszappanokhoz most még senki se nyúljon.

Az utóbbi megjegyzést azért tartotta fontosnak, mert tudta jól az embereiről, hogy puskagolyót nem lopnak.

Nagy tumultus kezdődött. Káromkodás, itt-ott pofonok . . .

Izabella altiszt a hangár sarkában az akkumulátor számára fentartott fülkébe bújt, előtte ketten álltak őrt: King Roswang és fia, a cirkuszigazgatás trónörököse, Duke of Roswang a „Levegő Ördöge". Duke of Roswangnak olyan arca volt, mintha önmagának karikatúrája lenne. Egészen nagy, kerek és vastag. Állandóan vigyorgott és mióta Toulousban leesett a trapézről, kissé meghülyült.

Renoir olyan csinos volt, szomorú, gyerekes arcával, sovány, kisfiús alakjával, mint valami szubrett, ha nadrágszerepben lép fel. Egy érmekkel telt hatalmas ládából kiválasztott húsz-harminc kitüntetést, köztük egy hatalmas aranycsillagot fe-

hér alapon, amit a zubbonyzsebe alatt megerősített. Ezt később levette, mert Mr. Wilkie közölte vele, hogy az érem a birminghami tenyészverseny legszebb apaménjét jutalmazta valamikor. Végül is felöltöztek, miután ki-ki legalább hozzávetőleg megtalálta a megfelelő méretű ruhát, cipőt, koffereiket megragadva, kisiettek a hangárból.

Csak Fleur de Bac, a sorhajóhadnagy festett kissé furcsán, mert hatvannyolcas fejbősége miatt nem talált megfelelő sapkát és így civil kalapot kellett feltennie, ugyanis az afrikai napon nem lehet hajadonfőtt menni.

Közben Houben ezredkürtös a „Keep Smiling" Jazz karmestere, élénk eszmecserét folytatott Raynaud őrmesterrel, Mr. Wilkievel és Duriennel.

— Tud sorakozót fújni? — kérdezte a százados.

— Egyetlen sorakozó sem szerepelt a zenekar műsorában. Hacsak a Radetzky-induló . . . — és már vette a kürtöt.

— Nem, nem . . . — tartotta vissza Mr. Wilkie. — Ez nem lesz jó. Önnek mégis csak ismernie kellene a kürtjeleket.

— Sajnos, a „Keep Smiling" Jazz repertoárjában kürtjel nem fordult elő.

Tanácstalanul álltak. Houben odaszólt Jordan kollégájának:

— Nem tudsz valami sorakozót játszani? . . .

— Dehogy nem . . .

— Akkor meg van oldva! — örvendezett Wilkie.

— Azonnal hozom a harmonikát, — mondta Jordan, — én ugyanis bőgős és harmonikás vagyok. Trombitálni kizárólag Houben tud.

— De nem sorakozót . .

Megint csak tanácstalanok voltak. Harmonikán mégsem lehet sorakozót vezényelni. És nagybőgőn sem.

— Kérem, — vetette közbe Houben, — talán játszanánk valamit az Aidából. Ott sok a kürt és jól

tudom, mert Palermóban szupéhez is muzsikáltunk. Felváltva az Aidát és a Tell Vilmos című operát.

Nem volt mit tenni. Az Aidánál maradtak. Abban van egy kitűnő, katonás induló a diadalmenettel kapcsolatos és mikor az őrmester bekiáltott katonásan a raktárba, hogy: „Na, mi lesz! Gyerünk már", odakint felzengett az induló és a század, mint egyetlen hőstenor lépett a síkra. Renoir végigsietett előttük és harsányan vezényelt:

— Hallo uraim, sorakozzanak már végre! . . . Igy nem lehet katonáskodni, az Isten szerelmére!

— Jó, jó, — felelte Féleur de Bac, — akkor adjanak kalapot az embernek! . . .

— Nem tudom becsukni a derékszíjat, — mondta egy másik. Kis csoportokban igazgatták egymást, káromkodtak, Renoir egyre dühösebben kiabált, hogy: „mi lesz már azzal a sorakozással, nem tudok egy óráig kommandirozni..." a legénység dühösen felelte, hogy legalább felöltözni hagyják az embert, az Aida szólt és egy rémült ösvér az eseménytől hisztérizálva felemelte a fejét és kirugdalt a hátsó lábaival.

Végül azonban ott álltak egymás mellett és mikor a hadnagy végigsietett előttük, Izabella őrvezető elmordult vastag hangján:

— Remélem most már meg van elégedve . . .

— Folyton macerálják az embert, — dünnyögte Kratochvill, a kárpitos. (Aki regényt írt.)

— A sorban tilos beszélni! — kiáltotta Durien százados és végigmustrálta őket.

A gyászterem ajtaját borító drapériák és katafalkok sötét anyagából készült zubbonyok, az élénkszínű nadrágok kissé különösen festettek.

— Mit gondol, — kérdezte halkan aggódva Wilkiet.

— Hát kérem... — vállat vont. — A század övig elsőosztályú temetés, de talpig katona . . . Végre is különbözni kell . . . és . . . a fekete szín... hm . . . Azt hiszem nem lesz baj . . .

De nem sok meggyőződés érződött a hangjában.

— Hát kérem... — mondta Durien rövid, zavart szünet után, aggódó pillantást vetve a kissé türelmetlenül álldogáló századra. — Azt hiszem, meg kell beszélni a vezényszavakat . . . Iletve . . .

— A század kiképzése nem tűr halasztást, — folytatta határozottan a marsal.

— Ugyan kérem, — felelte a sorból Duke of Roswang, a „Levegő Ördöge", — mit kell sok kiképzés? Mondják meg, hová megyünk, mennyit kell verekedni, vagy kit kell elhurcolni és kész . . . Na, nem igaz?

— De milyen igaz, — helyeselt Toutain, aki egy viharos éjjelen a fél arcát elvesztette.

. . . Wilkie úr felsóhajtott, Renoire hadnagy a fejét vakarta és a marsal ámultan tekintett Durien századosra, mintha már régen elvárta volna, hogy a fegyelmezetlen bandát megtizedeltesse.

Durien elszántan a sor elé lépett.

— Katonák! — kezdte keményen. — Ti beálltatok zsoldosnak és ezzel köteleztétek magatokat arra, hogy engedelmeskedtek, harcoltok, meneteltek, dolgoztok . . .

— Bocsánat, — szólt közbe halkan, de határozottan Fleur de Bac, a sörhajóhadnagy. — Dolgozásról nem volt szó.

— Egy bizonyos! — tért ki az egyenes felelet elől Durien. — Fegyelemre és rendre van szükség. Vezénylés kell, kiképzés . . .

— Mondják meg őszintén, hogy katonásdit akarnak játszani, — szólt közbe kissé gorombán Wolfram, a mozdonyvezető.

A marsal idegesen, dühösen csapott a kardjára. A százados egy ujjal megtágította a gallérját és Renoir hadnagy idegesen fújta rezgő orrlyukain át a cigaretta füstjét. Nagy forróság volt és néhányan morgolódtak, hogy meddig álljanak még itt voltaképpen?

Az ember megsül . . .

Ekkor előlépett az egyetlen civil, Wilkie úr, mosolyogva, frissen mosott képével, nyájas kopaszságának derűjével és azt mondta:

— Bocsánat, hogy polgári személy létemre ügyükbe avatkozom, de közlöm, hogy az iménti megjegyzés helytálló. Megmondom őszintén: katonásdit játszunk. Önöket azért fizeti Sir Yolland, Denham örökös ura, hogy katonát játszanak. Akinek ez a feltétel nem tetszik, az felveheti egynapi zsoldját, kiállhat a sorból, levetközhet és elmehet.

Ez igen!

Ezt értették. Világos volt. Senki sem állt félre. Csendesen várakoztak.

— Százados úr, — fejezte be Wilkie, — közölje a vezényszavakat!

— Mindenben alávetem magam a marsal úr előírásának.

— No . . . Istenem . . . Ezt így nehéz eldönteni, — dünnyögte a diktátor ősz bajuszát tapogatva. — Legokosabb lenne, ha Renoir hadnagy venné kezébe a vezénylést . . .

— Kérem ez voltaképpen az altiszt dolga . . . — jegyezte meg hűvösen a hadnagy.

— Nagyon helyes! Nagyon helyes! . . . — horkant fel Durien és máris vezényelt:

— Bayonne őrmester!

Nevezett mérsékelt lelkesedéssel előállt.

— No mi van? . . . — kérdezte.

— A legénység kiképzését ezennel napiparancsba adom . . .

Szünet.

Mr. Wilkie összehúzott szemmel figyelte az épületes csoportképet. Homályos sejtés villant át az agyán . . . Itt valami zavar van . . . Valami nincs rendben . . . Ha baj lesz, akkor Yolland grófnál vége a költségszámláknak . . .

Ezalatt, kissé vontatottan, a következő beszélgetés folyt le.

— Jelentem maguknak, — kezdte katonásan az

őrmester, — hogy a káplárok az én ellenőrzésemmel elvégezhetik a kiképzést.

— Csak maga ne protezsáljon másokat, — jegyezte meg epésen King Rosswang. Ő volt az egyik káplár.

— Mindegy kérem, — legyintett türelmetlenül Podvinec. — A fő, hogy elkezdjük végre . . .

— Az igaz, de elsietni nem kell, — intette felettesét a sorból Kratochwill közlegény.

Wilkie úr elérkezettnek látta az időt, hogy ismét közbelépjen.

— Állapodjunk meg a mi kizárólagos katonai szóinkba, amelyeket más katonai alakulat nem használt még eddig. Hiszen nincs sok kifejezésre szükségünk, csak „indulj! . . . Állj! . . . Vigyázz! . . .“ és ilyesmi . . .

— Elsőrangú! — kiáltotta Durien, — igazán okos. Keressünk hát megfelelő vezényszókat!

Mindenki fellélekzett. Legalábbis a tisztek és Bayonne altiszt.

Ezután aránylag gyorsan ment minden.

Különös, de ügyes módon választottak vezényszavakat. A marsal megkérdezte legényeit, hogy tudnak e kártyázni? Közfelkiáltással beismerték!

— De én nem játszom, — jelentette ki Fleur de Bac. — Dolgozásról és kártyáról nem volt szó...

— Nem is kerül sor ilyesmire. Azt hiszem, a kártyakifejezések közismertek és parancsszerűen rövidek, hiszen a krupier is vezényelni szokta a játékot, — oktatta embereit bölcs szaktudással a marsal.

... Mit részletezzem? Rövidesen sor került a kiképzésre és mire odagördült a zirzini hangár elé Dirndel a kocsival, amelyben Yolland gróf foglalt helyet, egy feltűnően toprongyos, de igen csinos hölgy társaságában, a marsal mindent túlharsogva, keményen kiáltotta:

— Ruzsenoár!

Feszes vigyázzba álltak.

— Fetvozsö!

Egyszerre megindultak és felharsant az Aida.

Miután elvonultak a kocsi előtt, a marsal hangja nyujtottan süvöltött, végig a síkon:

— Rien . . . Növaplü!

Egy zörrenéssel állt a század és elhangzott egy újabb vezényszó, amely kártyás nyelven azt jelentette, hogy Podvinec marsal minden tétet tart:

— Bankuver!

Valamennyien az orruk fölé, a sapkaellenzőjükhöz rántották tenyerüket, mintha a távolba néznének. Ez volt a tisztelgés!

A gróf rémülten húzódott hátra a kocsiban és Strudel úr elhülten suttogta:

— Déz ganze gsindl isz náris gvoán . . .

3.

Wilkie úrnak leckét adott fel a sors: Ki ez a nő?

A nő eltűnt a hangárban és neszeszerjéből, (amelyet ugyancsak megmentettek az autó roncsai közül), valami fésülőköppeny félét vett magára, rendbehozta a haját, kipuderezte az arcát azután elvonult dohányozva, a vigyorgó arcvonal előtt.

Közben sir Yolland megismerkedett a tisztikarral és meghallgatta Renoir hadnagy jelentését, majd Wilkie úrral tanácskozott.

— Különös társaságnak látszik. Maga alkalmasnak tartja őket a vállalkozáshoz?

— Sir, az idegenlégió egy századosa személyesen intézett mindent. A felelősség tehát az övé, — felelte diplomatikusan. — Azt hiszem azonban, hogy Durien százados nálunk is beválik, ha a Francia Köztársaságnak megfelelt.

— Hm . . . Nem szeretem ha többesszámban beszél rólam. De mindegy . . . Akkor egy órán belül induljunk.

— Önnek is egyenruhát kell vennie sir.

A gróf megijedt.

— Csak nem képzeli, hogy én . . .

— Sir . . . ha egy civil, száz katonát vezet a Szaharában, az kissé feltünő. De, kell a tekintély miatt is egy uniformis. Igy is nehéz volt az embereket fegyelmezni, most képzelje el sir mennyire lehetetlen katonai engedelmességet várni tőlük, egy civillel szemben.

Meggyőzte a grófot és bevezette a hangárba, ahol egy gyönyörű, fehér, de aranysujtásos egyenruhát mutatott. A gróf felvette és nem sejtette, hogy az öltözék nem régen még, egy tűzoltótiszt kimenőruhája volt.

Kopaszon és monoklival, elég furcsán festett benne a gróf, de ha feltette a parafakalapot, a hatás kedvezőbb volt. Csak a magasszárú lakcsizmát találta kissé meleg viseletnek a sivatagi turához, de végreis konflison megy. Miután a tűzoltónak nincs kardja Wilkie úr beszerzett kézalatt, aranyozott fekete tokkal, egy tengerésztiszti kardot, a mult századból.

Ezalatt befogták a ponyvás szekereket. King Roswang és családja; Duke of Roswang, valamint Izabella őrvezető kíváló szakembereknek bizonyultak ebben a munkakörben. Húsz évig járták szekéren a világot, amíg a szeszélyes Pipi nem ette meg a nézők egy részét.

Néhány katonviselt egyén valahogy felszerelte az öszvéreket, a mechanikus üzembehelyezte a páncélkocsit, a hűtőszerkezettel és egy óramulva indulásra készen állt a század és Yolland gróf, a marsal unszolására, rövid beszédet tartott:

— Tisztelt közlegények. Maguk egy angol úr igazságért fognak menetelni és harcolni. Aki önök közül elhalálozik, vagy megrokkan az bizonyos lehet benne, hogy gondoskodni fogok róla, illetve hozzátartozóiról. Addig is üdvözlöm valamennyiüket, köszönöm a közreműködést és bízom vezetőikben, Podvinec marsalban, valamint Durien századosban, akik az önök zömét képezik . . .

— Éljen! — harsogta Wilkie úr és valamennyien éljeneztek. Ezután a gróf odalépett Miss Elsworthoz, aki édesdeden pihent egy aknavetőn.

— Kíván még valamit tőlem Miss Elsworth? Mindent megteszek, ami módomban áll, de nem vihetem tovább magammal.

Nem felelt. Hangtalanul és impertinensen fütyürészett.

Közben kivezették Podvinec marsal lovát. Az állatokkal sok baj volt. Megszokták már az állandó pihenést és nehezen akaródzott nekik elindulni. Különösen az öszvéreket szidták és ütlegelték sokáig.

— Tehát? — kérdezte a gróf. — Mit tehetek önért, Miss Elsworth, mielőtt továbbmegyünk.

— Semmit sir, — mondta a nő gúnyos mosollyal, ami Olivér Yollandot sértette. — Egyáltalában semmit. Látom, hogy a félelem alapjaiban megrendítette önt.

— Félelem? . . . Hogy érti ezt kérem?!

A leány hangosan, jóízűen felkacagott és a gróf, maga sem tudta miért nagyon megharagudott rá.

— Mondja meg . . . hát hogy . . . minek tulajdonítsam ezt a . . . derűt?

— Kedves, Sir Yolland, amióta megismertem, csak azt tapasztalom, hogy megijedt tőlem . . . Hát jó. Most már nem rémítgetem tovább. Ne féljen kedves Julius Cézár, a kislány nem eszi meg.

És ismét hangosan nevetett. A gróf egészen kijött a sodrából. Csufolják itt, mint valami bohócot . . .

— Összetéveszti a félelmet a tartózkodással. Nincs szerencsém önt ismerni Miss Elsworth, vagy Morgenstern . . . miután az adatai kissé ellentmondanak . . .

A gróf megigazította a monokliját. A leány ásított és legyintett, ezután felállt.

— Hát, viszontlátásra, sir köszönöm a kedvességét, én nekivágok a sivatagnak gyalog . . .

Ez is micsoda marhaság. Elhitetni, hogy neki vág a sivatagnak . . . gyalog. Víz és élelem nélkül. Na jó . . .

— Igen? . . . Akkor nem tartozom Miss. Elsworth . . .

A nő hűvösen biccentett, mintha egy uccakereszteződésnél búcsúzna és ment . . . A sivatag felé. Gyalog!

Fésülőköpenyben!

Tíz lépést sem tett és visszafordult.

— Különben . . . meleg van. Azt hiszem okos lesz, ha még pihenek kissé. — Dühösen visszajött és ismét leült az aknavetőre. Cigarettára gyujtott.

A gróf megsajnálta.

— Ha őszintén megmondja, hogy hová akar menni, akkor én elviszem magammal . . .

— Csak a legközelebbi óázisig. Ennyit megtehet. Ugy sem tudnék tovább menni önnel, hiszen csak egy rövid autókirándulásra készültem, nincs velem semmiféle holmim. A legközelebbi oázisból sürgönyzök egy ismerősömnek, aki utánam hozza a bőröndömet és a karavánomat.

— Saját karaván ja van? — kérdezte őszinte elismeréssel a gróf.

— Igen! Talán kételkedik abban, amit mondok? Hát hazudtam én már önnek?

Sir Yolland elpirult és lesütötte a szemét. De nem felelt. Mit is felelt volna? . . .

Később, amikor odább ment, látta, hogy a leány egy kis reszelővel a körmeit ápolja . . .

4.

Mr. Wilkie lépett a grófhoz és figyelmeztette rá, hogy a vörös aktatáska őrizetlenül maradt a kocsiban.

Sir Yolland ugyanis elhatározta, hogy nem hagyja a bőröndjében, hanem állandóan magánál fogja hordani. Éjjel-nappal. Különösen mióta be-

fejezett tény lett, hogy Miss. Elsworth is vele tart. A kocsiban ugyan közelebb van a táskához a hölgy, de viszont a gróf szeme láttára mégsem kaparinthatja meg.

— Elég gyorsan és ügyesen állította össze ezt a különös századot, — jegyezte meg elismerően a gróf. — Majd meglátjuk útközben, hogy mire megyünk velük.

— Bocsánat sir, de éppen ön az, aki a többesszám ellen általában tiltakozik. Miért mondja *megyünk?*

— Azt hittem részt kíván majd venni a vállalkozásban. Vagy nem?

— A lelke szeretnék lenni vállalkozásának — felelte. — A kis hadsereg tökéletes, de valami hiányzik. Elképzel ön egy modern hadsereget *Inteligenc Service* nélkül?

— Hogy érti ezt? — kérdezte sir Yolland kutató pillantást vetve a szervezőre.

— Mialatt önök menetelnek a Szaharában én éjjel-nappal, ott ülök rendíthetetlenül a Mammunia szállóban, egy rövidhullámú adó mellett és informálom a századot. Megfigyelek, híreket szerzek szóval elvégzem egymagam a Titkos Szolgálat munkáját, mert ha önről van szó, sir, akkor nem ismerek fáradságot.

— Köszönöm, de ennyi áldozatot nem kívánok. Nem kell törnie magát a hotelben. Csak jöjjön szép kényelmesen velünk Szenegáliába . . . De ha szívesebben marad a hotelben, én nem erőltetem.

— Szívesebben vállalnám . . .

— Nem fogadhatom el a kedvességét. Csak olyan szolgálatot vehetek igénybe, amelynek a költségeit viselem. És erre a marokkói tartózkodásra . . . hogyismondjam . . . hát . . . nincs fedezet a költségvetésemben . . . Azt hiszem megért Wilkie úr . . . ?

Wilkie úr megértette. Ő már eleve úgy határozott, hogy a szállóban végez majd valami tisztet, ami fáradságos és mégis ágyban lehet reggelizni

tőle. Ez az elhatározása csak erősödött, amikor lassanként megismerte a tiszti és altiszti kart . . . Dehát a költségszámla . . . Kimaradni ebből az ügyből nem lehet és . . .

— Azt hiszem, — felelte végül, — hogy követem önt sir, bár nem tudom, milyen rangban . . .

— Hm . . . Mi volt ön a háború alatt?

Mr. Wilkie lesütötte a szemét.

— Számvevő altiszt . . . — Rövid kínos szünet után folytatta. — A kettőskönyvitel szerepe igen jelentős a hadviseléseknél . . .

— Hát jó . . . izé . . . legyen maga tartalékos . . . könyvelő... Kinevezem . . .

— Tolakodónak tartana sir, ha megkérdem, hogy a hölgy milyen minőségben tart velünk?

— Tolakodónak éppen nem tartanám, de kíváncsiságát nem mentené semmi . . . — Rövid gondolkozás után hozzátette: — A hölgy Miss. Elsworth, autószerencsétlenség érte és családtagjai miatt aggódik . . . Többet én sem tudok róla . . .

Polchon főhadnagy lépett hozzájuk, akire az egyetlen megmaradt tisztiuniformis jutott és ez különösképpen a „*Szibil*“ című dalműben szereplő nagyherceg, festői jelmeze volt, egy portássapkával kiegészítve.

— Szíveskedjék beszállni sir — jelentette — indulunk.

— Mi . . . ? — kérdezte csodálkozva a gróf, — kiadta ki a parancsot?

— Miss Elsvorth, — felelte a vöröskörszakállú.

5.

Miss Elsworth a kocsiból integetett feléje és vidáman odakiáltott:

— Siessen sir, mert itthagyjuk . . . Nincs idő várni!

... A menetoszlop már állt. Ferdén és rendetlenül, de állt. És ez volt a fő. A katonák lármás

beszélgetésbe merültek és a lovak olykor el-elindultak a szekerekkel.

Az őrmester látta, hogy a marsal a sor elején felemeli a kardját, de más nem vette észre a komandót. Bayonne gyorsan, nagyott ordít.

— Halló! Indulást vezényeltek.

— Mi történt? . . . Mi van? — siet hozzá az ordításra, egyszerre öt-hat érdeklődő, a sorból és körül veszik.

— Mindenki menjen a helyére, — üvölti Bayonne dühösen. Többen visszamentek, de új érdeklődök jönnek helyettük, zsivaj, zaj, Bayonne üvölt.

Közben néhányan észrevették a magasbaemelt kardot és elindulnak. De igen sokan éppen visszafordulnak a konflis felé, amelyben a hölgy ül, így azután egy szakasz a földre esik, amiből parázs verekedés alakul ki . . .

Renoir hadnagy szigorúan futkos, köhög és kiabál:

— Mért nem indulnak, Kratochvil közlegény úr! Induljon el már az Isten szerelmére, hát nem hallja, hogy vezényeltek?! . . .

Nagy lökdösés, ordítozás után, végre mennek. A század kis csoportosulások alakjában halad és néhányan a katonás hangulatban énekelni kezdenek. Sajnos, minden előzetes megegyezés nélkül, tehát ahányan vannak annyi félét. A trombitás viszont változatlanul csak az Aidát fújja . . .

NYOLCADIK FEJEZET.

1.

A 200-as kilométerkőnél feltünt az autós ember.

Jóképű, barnabőrű, angolbajuszos férfi volt. Azt autó lépcsőjén ült, könyvet olvasott és egy thermoszpalack feküdt, mellette, a földön. Kék overalban volt, abban a félig pilóta, félig munkás-

ruhába, amit általában fürdővendégek hordanak. Autószemüveges trópusi sisakja a földön feküdt és látszott, hogy tükörsímára fésült. dús fekete haja van. Nagyon szép, szaharai túrákra megfelelő, Renoult típusú autó volt az, amelynek a lépcsőjén ült.

A szép széles műúton kényelmesen elfért a század és a kocsi. Az autós felnézett a lapból, hörpintett egyet a thermosból és figyelte a századot. Pokoli hőség volt és körül a sivatag, sárga végtelenje okádta rájuk, megsokszorozva a forróságot. Ezért a katonák kissé dühös pillantásokat vetettek, a kocsija mellett kényelmesen üldögélő, autós emberre, aki hirlapot olvas a Szaharában és thermoszban hűtött italt iszik . . . Mit tudja ez, hogy milyen a kemény katonaélet.

— Csak próbálná meg egy napig a légionista életét, — dünnyögte mogorván King Rosswang.

— Mit panaszkodik? Maga is csak egy napja csinálja, — felelte a mozdonyvezető.

. . . Az autós ember, újsággal a kezében, kíváncsian nézett utánuk, közben fütyürészett.

A század mögött baktatott a konflis.

Erre már megcsóválta a fejét, bár a fütyürészést nem hagyta abba. A vén gebe ütemesen baktatott a hőségben, és olykor meglegyintette farkával, jobbról vagy balról, a legyeket. Strudel úr csettintett a nyelvével és kivette a lámpa mellé szegelt bőr tokjából, a csomókkal diszített ostort.

— Nyeee . . . Diendl du olde Hex . . . no voát!

Az autós ifjú olyan elismeréssel hajtogatta jobbra balra a fejét, mintha azt mondaná: „Ez igen . . . ez már aztán valami . . .“

Mikor meglátta a tüzoltótiszt mellett a fésülőköppenyes hölgyet elmosolyodott és önkéntelenül megemelte a kalapját.

— Ki ez? . . . — kérdezte csodálkozva Miss Elsworth.

— Nem tudom, — felelte sir Yolland. — Azt hittem önnek köszön.

A leány kíváncsian hátrafordult. Némi aggodalom is vegyült a kíváncsiságába . . .

— Ez az ember különös... — mondta a grófnak. — Egyáltalán nem volt meglepve a furcsa csapattól. Tehát tudott már rólunk. Esetleg régen figyel bennünket és most bevárt. Vigyázzon. Legyen óvatos . . .

— Hm . . . miért kérem?

— Figyelmeztetem, — mondta félelmetesen a leány, — hogy önt esetleg szélhámosok próbálják majd megkörnyékezni.

A gróf megrökönyödötten nézett rá és képtelen volt felelni . . .

2.

Azután gyorsvonatsebességgel indult a tragédia. Félötkor Durien azt mondta, hogy „uzsonnatáborozást" tartanak. Az emberek ledobálták terheiket és mindenfelé sátrat vertek.

A konflis megállt.

— Nem akartam eddig szólni Herr Graf, — mondta Strudel úr, sir Yollandnak, — de úgy állapodtam meg avval a vörösszakállas, részeg kóristával, — mutatott Polchonra, — hogy minden fuvar külön fizetendő . . .

— Na, de barátom... én, én . . . elég gazdag vagyok ahhoz, hogy ön . . . hát hitelezzen . . .

— Déz könt á jéda szagn . . . Ismerem az ilyen. Aztán bemegy in á hottöl és kimegy a másik oázison . . .

A gróf elgondolkozott. Ez az ember nem ismeri őt. És különben is mi szüksége van egy kocsistól hitelre? Benyúlt a zsebébe, megnézte a taxamétert, fizetett és két frank borravalót adott.

— Tanksén . . . — mondta a kocsis és megemelte a kalapját, — ne tessék sértésnek venni, de egy urat fuvaroztam már a Ringről bis zum Északafrika és ott meglógott nekem a cehhel . . . Hát

nem szeretnék többször szélhámosság . . . De ez a nagyságos urra nem vonatkozz, te dög na megállj... Bocsánat, de elindult az a ló . . . Ugy látszik szomjas... Hé!... Diendl!... ferfluchta Siml . . . Na voát du Blédián! Voat!

Nehéz körgallérjában és cilinderében egyáltalán nem izzadt. Vörös arca mindég az uri lakájok gőgjével nézte, a szerinte szedett-vedett népet, nem is vegyült közéjük, hanem a kocsi hágcsójára ült és szövevényes módon egy virzsinia nevű, hosszú, keskeny szivarra gyujtott. A szivar közepéből, kipiszkált egy szalmaszállat, és meggyújtotta az égő szalmát, a szivart hozzátartotta, azután gyorsan, szörcsögve szipákolt, végül átszellemült kéjjes arccal, feltette a drót csiptetőjét, amit egy sötét cipőfűző segítségével erősített a felső zsebéhez és ujságot olvasott.

A gróf számára sátort vertek és itt vendégül látta teára Miss Elsworthot.

Rövidesen telve volt a tábor szeméttel, hulladékkal, papírral és pléhdobozokkal.

Nos itt fordult elő, hogy Fleur de Bac a sörhajóhadnagy lázasnak érezte magát és felkereste, a vöröskeresztes szekéren, Oblath Jeremiás törzsorvost.

— Hé! Törzsorvoskám! Adjon kinint. Azt hiszem kiújult a maláriám.

A törzsorvos körülnézett, keresgélt, azután csodálkozva mondta:

— Hm . . . Kinin . . . az nincs . . . Talán nem csomagolták ki . . . ? Hívja azt a kövér viceházmestert, aki mindent intéz.

Jött Wilkie úr.

— Kérem . . . Nincs kinin. Pedig azt hiszem a katonáknak állandóan kell szedni, sőt önnek is. Egy nap is veszélyes lehet a trópuson kinin nélkül.

— Miért mondja ezt nekem? — csattant fel Wilki úr, — én vagyok a törzsorvos?

— A törzsorvos én vagyok, de a bevásárlásokat, sajnos mások intézték . . . — felelte mélabúsan.

Fleuer du Bac révén kiszivárgott az eset és a legénység zajongva gyűlt a tisztek köré.

— Kérem! — kiáltotta erélyesen Durien, — önök közlegények, önök hallgassanak . . .

— Hogy képzeli! — Kiáltott Izabella örvezető, — Afrikában kinin nélkül! Valamennyien betegek leszünk egyhéten belül! . . .

Sir Yolland ezalatt teázott, Miss Elsworthal.

— Nem hallja sir, milyen lárma van? . . . Valami történhetett . . .

— Lehetséges . . .

— Meg kellene tudni, hogy mi . . .

— Miért? . . .

Miss Elsworth nem felelt és kisietett. Néhány perc mulva visszajött. Nagyon izgatottnak látszott.

— Sir Yolland! Nincs kinin! A legénység zúgolódik. Remélem tisztában van azzal, hogy mit jelent a Szaharában, ha ennyi ember van együtt kinin nélkül.

A gróf megzötyögtette a kávét és kiitta az alját.

— Hát majd izé . . . intézkedni fog Mr. Wilkie.

— A sivatagban nem intézkedhet! Gondolja meg sir, hogy milyen katasztrófa ez . . .

— Az bizonyos, hogy kellemetlen . . . — És sóhajtott. A lány izgatottan figyelte.

— Nem értem az ön viselkedését sir!

— Éppen hasonló közlést akartam tenni . . . — felelte lassan a gróf.

— Igaza van. Mi közöm hozzá. — És leült. De nyomban ismét felugrott. — Valamit tenni kell, ha folytatni akarja az útját.

— Lehetséges . . . Csak azt nem értem, hogy miért fárasztja magát . . . Mikor hát . . . hm . . .

— Semmi közöm hozzá! Csak mondja ki kérem. Csak sértegessen! . . . — kiáltotta majdnem sírva és fel-alá járt.

A gróf csodálkozva nézte.

Mr. Wilkie lépett be Durien századossal, mögöttük Podvinec marsal és Oblath törzsorvos. Nyomban valamennyien beszélni kezdtek.

— Én megmondottam! . . . Kérem, az ő feladata lett volna . . . Ön nem mondott meg semmit! . . . Ugyanis sir egy listát kaptam kézhez . . . Azon nem kellett feltüntetni a gyógyszereket! . . . Hagyjanak engem beszélni! . . . Szó sincs róla! . . .

A sátor körül viszont az egész század zajongott.

— Hallgassanak! — kiáltotta élesen Miss Elswort és ettől csend lett. — Itt most nem arról van szó, hogy ki a hibás, hanem, hogy mi a teendő!

— Ez helyes megállapítás, — mondta önkéntelenül a gróf.

Fleur de Bac lépett a sátorba Kratochvill közlegénnyel.

— Hát kérem, így nem lehet katonáskodni, — mondta Kratochvill. — Elhatároztuk, hogy visszafordulunk és magát tesszük felelőssé, ha megbetegszünk, magát pereljük kártérítésre — és Oliver Yollandra mutatott.

Olivér Yolland a belépőkre, azután a tisztjére nézett.

— A fegyelem elég laza . . .

— Miféle viselkedés ez?! — kiáltotta Miss Elsworth. — A legénység nem léphet be a tisztek sátrába ilyen módon. Szégyeljék magukat és takarodjanak . . . Majd mi döntünk arról, hogy mi történjen. Akinek nem tetszik, az még visszafordulhat!

A két katona morogva távozott. A tisztek sir Yolland, valamint Wilkie úr, a tartalékos főkönyvelő csodálkozva néztek a leányra.

— Gratulálok! — mondta Miss Elsworth Podvinec és Durien felé. — Igazán kitünően paran-

csolnak. Hát kérem, most intézkedjenek, hogy valaki elmenjen egy kocsival kininért . . .

— Ha szabad kérdeznem, — fordult a marsal gőgösen sir Yollandhoz, — milyen minőségben intézkedik itt Miss Elsworth?

— Az mindegy, — vágott közbe gyorsan a leány, — fontos önnek, hogy honnan jön a segítő kéz?

— No, de katonai kérdésekben mégis csak azoké a szó, ezt kénytelen vagyok kimondani, akik életük nagyrészét kaszárnyában töltötték el . . .

— Ugyan kérem! — legyintett Miss Elsworth, — Szerintem mindenkinek lehet jó ötlete, akár kaszárnyában lakik, akár palotában . . . akár egy utazó kofferben . . .

A marsal éppen nagyon határozott szóra nyitotta ajkait, de ezek az ajkak a „koffer" szóra hang nélkül, úgy maradtak nyitva.

Azután újra becsukta őket.

Majd kevésbé határozottan, de hasonlíthatatlanul udvariasabban így szólt:

— Végreis . . . csakugyan gondoskodni kell kininről és én éppen, hogy . . . Szóval, hogy gondolja Miss Elsworth?... Hm . . . Elküldhetünk Ain-Szefrába . . .

Mr. Wilkie úgy nézte a jelenetet, mint egy ragadozó, aki csapdát sejt, de nem tudja merre van? Egyikről a másikra nézett. *Koffer!* A lohndiner mondta, hogy a Marsal *„kofferben"* . . . Tehát mégsem *„ott fenn"*. Na, de hogy értse ezt? . . .

— Csakugyan, leghelyesebb, ha kiválasztunk néhány megbízható embert . . . — töprengett Sir Yolland, aki természetesen mit sem vett észre az egészből.

— Nem hiszem, hogy ilyen akadjon, — vélte Renoir, — hiszen egyiket sem ismerjük és sok készpénzzel . . hm . . .

— Hát megyek én, — mondta a leány. — Bennem igazán megbízhatnak.

Senki sem tudta, hogy kicsoda. A gróf sem. De azért olyan hangon mondta ezt, mint aki már többször kockáztatta az életét ezért az expedicióért.

— Azt hiszem, jobb lesz, ha elkísérem, — jegyezte meg csendesen a gróf.

Ebben megállapodtak és kiléptek a sátor elé.

A zúgolódó katonák mogorván és várakozóan néztek feléjük, köztük Oblath Jeremiás törzsorvos, aki örült, hogy időközben rövid előadást tarthatott a kininhiány következtében fellépő, halálos ragályok jelentősebb fajtáiról.

— Katonák! — szólt keményen Durien. — A tisztek egyhangúan úgy határoztak, hogy parancsnokunk és menyasszonya nyomban elmennek kininért.

A parancsnok és „menyasszonya" ijedten néztek össze, Miss Elsworth tüz piros lett és a gróf kivette monokliját.

— Kérem . . .— mondta aztán rekedten, — Miss Elsworth nem a menyasszonyom . . . Csak elkísérjük a beduinokhoz, akik családtagjait sanyargatják . . .

Az embereket azonban ez nem érdekelte túlságosan.

— Sir, — mondta a sörhajóhadnagy, — a legénység azt kívánja, hogy velünk együtt térjen vissza kininért. Azt hisszük, hogy a tapasztalatok után elveszítette kedvét és itt hagy bennünket kétségbeejtő helyzetünkbe.

— No, de kérem... — hüledezett Sir Yolland. — Csak nem hiszik, hogy én . . . én megszököm?

— Sir, — lépett közbe a marsal, — nem olyan ostobaság, amit derék közlegényeink kérnek. Ön esetleg eltéved és mi itt állunk, egy egész idegenlégió, hozzávaló tőkés nélkül.

— Ez sértő feltevés!

— A legnagyobb harcászokkal is előfordulhat — mentegetőzött a marsal. — Napoleon kitünő hadvezér volt és mégis megtörtént vele, hogy sere-

gének egy része eltévedt, Watterlónál, a ködben, amikor a legnagyobb baj volt.

— Itt azonban nincs köd.

— De a legnagyobb baj van.

Tanácstalanul ácsorogtak. Ekkor egy autóduda szólalt meg, figyelmeztetve Strudel urat, hogy ha már a konflis az út közepén parkol, legalább a kocsis ne üljön a hágcsón és ha már a hágcsón ül, nem helyes ha megtoldja önmagát, egy Virginia nevű hosszú szivarral.

Az autós ember közeledett kis vörös kocsiján, kényelmesen döcögve, mintha gondolázna . . .

3.

Váratlanul fékeznie kellett, mert Miss. Elsworth termett az autó előtt, tárt karral. Az autós ember megemelte a kalapját.

— Uram! — szólította meg kedvesen a leány, — a katonaság átkelt egy folyón és a kininkészlet nedves lett. Nem menne ön vissza autójával, hogy embertársai érdekében Ain Szefrából kinint hozzon?

Az autós ember elgondolkozva nézett a nőre.

— Nevem Joliot Guliver, — felelte azután.

Miss Elsworth is bemutatkozott.

— Anette Lorion . . .

Olivér Yolland, aki a közelben állt, úgy kapta fel a fejét, mint akibe hátulról egy kötőtűt döftek.

— Rokona ön Péter Lorion egyetemi tanárnak? — kérdezte tiszteletteljesen az idegen.

— A nagybátyám! — felelte büszkén, a leány.

A katonák türelmetlenül krágoktak, topogtak.

— Szóval, — mondta az autós ember, — mi történt a folyóval? A kinin bele esett?

— A kinin odalett. Megkérhetem hogy az autóját a hadsereg rendelkezésére bocsássa? . . . Látom ugyan, hogy nagy podgyásszal van . . .

A kocsi podgyásztartójára ponyvával letakart nagy csomag volt kötve.

— Ez nem hátráltatna abban, — felelte az idegen, — hogy a távoli Ain-Szefrából lássam el magukat kininnel, csak feleslegesnek tartom Ain-Szefrába menni, mikor ezen az úton, húsz kilométeres menettempóban hajnalra, kényelmesen elérik Bungurt a hatalmas oázist. És Afrika minden oázisában nagy mennyiségű kinint tart a pasztörintézet. De ezt a százados úr bizonyára jobban tudja.

Durienre mutatott.

Durien megigazította zubbonya gallérját.

— Afrikának ezen a részén még eddig nem teljesítettem . . . szolgálatot . . . A Kongó táján voltam . . . és . . . De csakugyan, most jut eszembe, hogy itt van Gulzur . . .

— Bungur . . .

— Igen igen . . . Természetesen Bungur . . .

— Nagyon köszönjük uram, — mondta a leány.

— Kérem . . . Szolgálhatok még valamivel?

— Pillanatnyilag semmivel.

Az idegen megemelte parafakalapját, rákapcsolt és tovább autózott.

Néhány másodpercig kínos csend volt.

— Ön nem tudja százados úr, hogy ezen az úton oázis következik? — kérdezte Yolland gróf.

— Kérem én a Kongónál szolgáltam. És sejtelmem sem lehetett oázisról, ha Renoir és Polchon tisztek, továbbá Bayonne altiszt nem említik . . .

— Mit említsünk? — tiltakozott Polchon. — Ki lát itt térképet? Kívülről nem ismerem a Szaharát. Persze, hogy itt van Tunguz oázis ezt minden gyerek tudja és . . .

— Bulfur, — szólt Bayonne, — én sokat állomásoztam ott.

— Én sajnos a Szahariánoknál szolgáltam a Nigger vidékén . . . — jegyezte meg a vörös kör-

szakállas, megvető arckifejezéssel, mert már egészen részeg volt.

— Végeredményben semmi baj, — szólt kedélyesen a marsal, — senki sem ismeri a Szahara valamennyi oázisát. A fő, hogy hajnalra lesz kininünk és most ajánlom, hogy menjünk tovább.

A hangulat azonban nyomott volt. Mindenki érezte, hogy itt valami nincs rendben. Különösen Wilkie úr tartózkodott a véleménynyilvánítástól, mintegy elhárítva a további felelősséget.

Bayonne indulást vezényelt. Ismét szaladgáltak Renoirral. „Gyerünk kérem... Hányszor kell vezényelni . . . Álljanak sorba . . . Indulunk uraim . . .“ Polchon aránylag több sikerrel kommandirozott, mert ő verést igért az engedetleneknek.

Fél óra mulva valahogy felálltak. Sir Yolland komoran nézte a jelenetet. Nem így képzelte . . . Hm . . . Ugyátszik mégsem olyan egyszerű dolog egy hadsereg szervezése.

Igazi sivatagi melegből kaptak kostolót, már itt az út elején. Negyedóránként ürültek a kulacsok, a vízhordó páncélkocsija körül tolongtak állandóan káromkodva és újra töltve a kulacsokat. Ez is megnehezítette a haladást. A „Levegő Ördöge“ hátul volt a trénnél és néhány kilométer után odasúgta az őrvezetőnek.

— Idehallgass mama, így egy kis tengert kell magunkkal cipelni. Ezek minden vizet kiisznak.

Ismét tanácskozás a tisztekkel. Végül az őrvezető kihirdette:

— Mindenki elégedjen meg a hátralevő útszakaszra két kulacs vízzel. — Legalább hat kulaccsal ivott eddig mindegyik. — Aki nem osztja be az szomjazzon. Nem lehet állandóan a páncélkocsi körül tolongani.

Nagy zúgolódás támadt.

— Akkor ne vigyék az embert a sivatagba . . . Mit gondolnak . . . Ilyen hőségben inni kell . . .

Az egyik katona, éppen Tuoutain a félarcú, közeledett a kulacsával.

— Én pedig annyit iszom, amennyit akarok, — mondta és odatartotta kulacsát a Levegő Királya elé. Amikor ez nem volt elég serény, elkapta a nyakát. — Töltsél! Te rétes képű, mert összemorzsollak, — ordította és hatalmas izmai csak úgy dagadtak.

Izabella örvezető egy aggódó anya gyorsaságával ragadta torkon Toutaint és meglévő félarcára akkora pofont adott, hogy a közlegény kulacsa elröpült és ő tíz métert csúszott hason . . .

Ezalatt a konflisban Yolland és a leány hallgattak. Csak hosszú idő multán jegyezte meg a gróf.

— Van önnek olyan neve, amit hosszabb ideig zavartalanul használhatnánk?

— Felesleges. Ugy sem maradunk hosszabb ideig együtt. Hajnalig még használja azt a nevemet, amelyik tetszik.

Az alkonyodó nap ötven fokos hőséggel tüzelt. Nem gyenge nő, ha ezt birja, gondolta a gróf.

— Különben is, — folytatta a leány, — Elsworth a valódi nevem, de nem mondhattam meg ennek az idegen autós embernek, amikor száz katona társaságában találkozott velem. Beláthatja sir. Ezért kellett álnevet mondani.

Ez volt az első logikus és elfogadható magyarázat, amit eddig a leánytól hallott.

— Különben is sir, szólítson Annának. Ez a név biztos.

— Igen. Emellett kitartok. Sajnos nálunk angoloknál, csak a legindokoltabb esetben szoktak hölgyeket kresztnéven szólítani.

— Nem elég indokolt, hogy az egész világ a menyasszonyának hisz?

— Az egész világ?! . . .

— Kérem, kérem . . . Csak ne tiltakozzék. Ugy sem mennék önhöz feleségül, tehát az egész csak elvi jelentőségű. És különben is hajnalban elválnak útjaink. Én bevárom a poggyászomat Bungurban, és maga megy tovább, de közlöm, ha olyan

fontos önnek, hogy Miss Elsworth az igazi nevem. Anette Lorlont ott helyben kitaláltam, mert kompromitálva éreztem magam . . .

Alkonyodott. Strudel úr levette szürke cilinderét és egy nagy, kockás kendővel megtörölte homlokát.

— Himl Szacrament noamóhl! Isz déz aba á hicc . . . Hőőő . . . Haaa ha, Diendl! Du Ász . . . Da Teifl szol di holn!

A vén gebéről csak úgy dőlt a tajték, de ezek a rozzant, csontvázszerű, cipőtalpnak való paripák, sokszor többet birnak a legerősebb csikónál. Rozsdás szervezetüket nem fogja már a halál. Olykor néhány koszos, vak, sivatagi kutya túléli a harcos arab törzset, miközben sántán, köhögve, vedlett bordával baktat, keresztül kasul a sivatagon . . .

— Csak azt nem értem, hogy miért nem maga vezeti a csapatot?

— Tessék?

— Aggódom önért. Nincs itt semmi fegyelem, rend. Hiszen mindenki azt csinálja magával, amit akar . . .

— Sajnos, — bólogatott a leány felé élénken. — Ezt magam is megfigyeltem. Dehát mit tehetek? Ha valaki azt mondja, hogy atyját elrabolták és ott áll egy szál emprimének nevezett pongyolában a Szahara kezdetén . . .

— Nem rólam van most szó. A seregéről. Nem veszi észre, hogy a tisztek tehetetlenek? Igy csak bajba kerülhetnek a Szaharába... Még fegyelmezett katonáknak is nehéz a sivatagban menetelni.

— Köszönöm, hogy ilyen lelkesen érdeklődik... Bár nem tudom mivel érdemeltem ki.

— Ön megmentette az életemet! — kiáltotta a leány rajongva és a gróf ijedten a kocsi sarkába húzódott.

— Ugyan kérem . . . — hebegte.

— Halálra perzselt volna a sivatagi nap és egyedül lennék itt, ahol minden pillanatban megehetik az embert az oroszlánok és a tigrisek . . .

— Afrikába nincsenek tigrisek kérem . . .
— De azért megehetik az embert!
— Hát megehetik . . .
— Na látja. Örökké csak vitatkozni akar . . . az egyik szavával megcáfolja a másikat, — tört ki panaszosan.
— Én? — ámuldozott a lord.
— Idehallgasson sir Yolland, — folytatta gyorsan a leány: — Ha nem tudja erős kézzel megfogni a vezetést, akkor baj lesz. A maga tisztjei, úgy látszik nem ismerik ezt a vidéket és gyenge kezűek.
— Hát ha nincs eszközük a fegyelmezésre . . .
— Ugyan kérem. Ön jól ismeri Napoleont! Az az ember vassal és kenyérrel Kínáig hatolt . . .
A gróf erre nem felelt csak lehangoltan tisztogatta a monokliját . . .

KILENCEDIK FEJEZET.

1.

Lement a nap. Négy és félóra kemény menetelés után, a marsal elkiáltotta magát:
— Rien ne va plus!
Leszedték a kocsiról a ponyvákat, de feldöntöttek egy ládát, amiből revolverek, gázálarcok és teniszütők estek ki.
— Kérem, — jelentette Renoire Yollandnak, — A teniszütőket el kéne dobni, mert súlyosak és előreláthatólag nem lesz szükségünk rájuk.
— Hm . . . eredetileg sem lehetett égető . . . Mr. Wilkie, — fordult a közelében álló szervezőhöz. — Minek tulajdonítsam a sportfelszerelést?
— Kellett néhány . . . izé . . . tetszetős holmira gondolni . . . ha esetleg csereberélünk a benszülöttekkel . . .
— Miért akar ön csereberélni a benszülöttekkel?

— Egy tapasztalt afrikai utazó adta a tanácsot.

— No jó... — mondta a gróf, — kíváncsi vagyok, mit adnak a nyam-nyamok egy rekettért. — Hát kérem táborozzunk . . . Izé . . . azt hiszem négy óra alvás elegendő lesz . . .

— Szépen, — jegyezte meg a közelben álló Kratochwill közlegény, aki regényt írt. — Egésznap mászkálni és négy óra alvás?

A gróf odaállt egészen eléje és megigazította a monokliját.

— Maga . . . maga . . . csakugyan azt hiszi, hogy ellentmondhat nekem? Maga fityfirity . . . ! Ha valami nem tetszik visszafordulhat. Vagy akár megkísérelheti, hogy ellenszegüljön . . .

— Kérem én . . .

— Ön engedelmeskedjék izé . . . vagy hordja el magát. Vegyék tudomásul, hogy aki nem viselkedik rendesen az mehet! Én katonákat szerződtetettem és nem pojácákat!

Ezzel otthagyta őket. Érdekes, de senki sem szólt. Nem is morogtak. Csak Fleur de Bac mondta Kratochwilnak:

— Maga kollega mindég jártatja a pofáját. Majd egyszer ráhelyezem a tenyeremet . . .

Kratochwill nem szólt semmit, mert a sörhajóhadnagy fél órával előbb megemelte a telerakott szekér farát és tíz percig tartotta, amíg helyreigazították a kerékagyat. Mit feleljen az ilyennek? Egy kultúrbaka?

Aki regényt ír!

— Brávó! — mondta örömmel Yollandnak a leány, — így kell viselkedni egy igazi úrnak. Csak ordítson velük sir . . .

2.

Este azonban komoly baj lett. A felső jéghideg légréteg villámgyorsan felcserélődött, a napszálta után, gyorsan összehúzódó meleg levegővel.

A sivatag laza, világos pora percek alatt sugározta vissza a felvett hőt és előbb + 14°-ot, majd pillanatok alatt 9-et és este tízig 0°-ot mutatott a hőmérő.

Dermesztő hideg lett. A gróf teát főzött a sátrában, amely a leány sátra mellett állt.

Nagy zaj hallatszott. Durien lépett be sápadtan. Tolongva követte a marsal, Bayonne, Renoire és Cavelotti káplár, illetve King Roswang.

— Sir, — hebegte Durien, — ez fatális . . .

Kintről goromba kiáltozás hallatszott. Komoly lázadásszerű fenyegető moraj volt.

A leány sápadtan kérdezte:

— Mi történt? . . .

— Talán elfelejtettek vacsorát beszerezni? — kérdezte gúnyosan a gróf.

— Rosszabb, — kiáltotta Bajonne, — nincs takaró. A legénységet kényszerítik, hogy önborotvát és zsebkendőt használjon, de nincs egy takaró.

— Mr. Wilkiet kéretem, — állt fel a lord.

— Már mi is kerestünk, — sziszegte a marsal — Mr. Wilkie eltünt . . .

Még a botrány kezdetén Mr. Wilkie odament Strudel úrhoz és megkérdezte, hogy éjjel, amíg áll a kocsi, mennyiért venné fel őt, hálóvendégnek. A fiakkeros azt felelte, hogy nem alkudhat, mert neki a bécsi rendőrség előírása szerint szigorúan tilos nyitott zászlóval fuvart vállalni és ha áll a kocsi egy pasassal az épp olyan fuvar, mintha a Burghoz viszi. És lecsapta a zászlót.

Mr. Wilkie elfogadta a hivatalos díjszabást, behúzódott a felhajtott ernyő alá, ásított, eloltotta a kocsilámpát és később, mikor Strudel úr elaludt, a földön, takaróiba csavarodva, Wilkie levette *Dirndelről* a pokrócot és betakarta magát. Ezért nem találták meg. Ki sejtette, hogy óránként 10 kilométeres átlag sebességgel alszik, a negyvenöt filléres, második díjszabás ellenében?

— Kérem! — mondta a gróf a tiszteknek, —

önök nagyon kevés gondossággal jártak el . . . Expediciót szervezni felelősséget jelent . . .

Dermesztő hideg volt. A gyér thimián fűt belepte a dér.

— A pokrócbeszerzés nem az én dolgom volt sir, — mondta a marsal.

— Énrám viszont csak a hadfelszerelés tartozott, — jelentette ki keményen Durien. — A pokróc nem ilyesmi. — Mindent Wilkiere kentek, felhasználva távollétét.

A gróf kilépett a sátorból. A legénység fenyegető morajjal fogta körül. Ez nem volt tréfa. Éjjel a sivatagban, száz ember, takaró nélkül.

„Gazság . . . Embertelenség . . . Szégyeljék magukat“ . . . Röpködtek a fenyegető kiáltások.

— Kérem hallgassanak meg . . . Igy nem lehet . . .

— Nem hallgatjuk, — kiáltotta egy őrvezető — az egyik közlegény máris köhög — és Duke of Roswangra mutatott anyai aggodalommal remegő kézzel. — Gazság!

A tisztek sápadtan álltak. Toutain egy vasrúddal hadonászott, még Polchon főhadnagy is a legénység pártjára állt és vadul rázta a nagyherceg kardját, a „Szibil“ című dalműből.

A gróf olyan hűvösen állt, sápadt tisztjei között, mintha autóbuszra várakozna. Kivette a monokliját és törölgette. Azután kissé rekedtes hangján azt mondta:

— Igy nem lehet tanácskozni?! . . .

Polchon ugrott eléje.

— Mit akar tanácskozni?! . . . Én majd megmondok mindent! . . . Keresni akartak ezek az emberek. Teniszütőt vettek, gummikeztyűt és biztosítótűt . . .

Általános ordítás támadt. A vezetők halványan álltak. Sir Yolland kivette a revolverét és azt mondta a körszakállasnak:

— Ismételje el, amit mondott.

Polchon igazán nem volt gyáva ember, azonban dacára a gróf csendes, szinte suttogó hangjának, nem ismételt el semmit.

— Kérem én csak azt állítottam . . .

— A tisztekre mondott valamit.

— Tisztek, — dünnyögte a főhadnagy, mély megvetésel. — Olyan tisztek mint én . . .

Ennél nagyobb sértést nem mondhatott volna.

A helyzet egyre fenyegetőbb volt.

Afrikában minusz nyolc és plusz negyvenöt fok között ingadozik a hőmérséklet, valamint az emberek kedélyállapota. Néhányan már tülekedtek a szeszdepó körül a . . .

A közelből azonban, ahol a magárahagyott tűz lobogott, hirtelen csengő hang kiáltott bele a forradalmi morajba:

— Hallo! Fiúk! Ki akar teát!?

3.

A tűz felett egy kondérban víz főtt, a víz mellett ott állt Anna. (Most már csak a keresztneve volt biztos) és az egyik kezében hatalmas, pléhdoboz, a gróf, különlegessen finom zöld teájával telve. A hideg ellen magára vette Sir Yolland teveszőr raglánját, ami rendkívül bájossá tette.

Döntő eseményeknél egy váratlan és vidám epizód, sokszor meglepetésszerűen levezeti a felforrt szenvedélyeket. A nyugodt, vidám hang, a tűzfényben mosolygó nő és a tea gondolata, megnyugtatólag hatottak.

Özönlött a sok, száraz, zöld levél a kondérba és utánaömlött egy üveg rum. Nagyszerű szag terjengett rövidesen, a dermesztő, sivatagi éjszakában. A katonák először barátságtalanul, tolongva állták körül a kondért, ahogy odacsődültek, dideregve, de a leány harsány tréfáin, amelyek közül a legelmésebb az volt, hogy Tuotaint, mivel nagyon tolongott mellbelökte, hogy ez, egy mögötte heverő ponyván

keresztül hanyatt esett. Mindenki jót röhögött és lassanként testük, lelkük felmelegedett a teázástól.

— Hozzák a csajkájukat! Gyerünk fiúk! . . .

És sorban kimérte a teaadagot. Közben mindenkivel csufolódott.

— A tea felér egy takaróval, aki meg kényes és fázik, annak kölcsön adom az én takarómat, mert egy valamirevaló nő csak kihúz egy éjszakát, akkor is, ha hűvös van . . .

Mialatt visszarakta a teát, a podgyászkocsin meglátott néhány hangszert. A *Keep Smiling* jazz zeneszerszámaihoz tartoztak. Igy történt, hogy a leány rövidesen ott ült a tűz mellett, egy néger bölcsődalt dúdolt és banjon kísérte magát . . .

A katonák csillogó szemmel hallgatták. Még Strudel úr is, aki arisztokratának érezte magát a társaság zömével viszonyítva és ott ült gőgös magányában, a konflis hágcsóján; mondom, még Strudel úr is feltette csiptetőjét, hogy jobban lássa az eseményeket és megtörölve répavörös homlokát, elismerően bólintott:

— Szo á Holdesz Frauncima . . . Déz iz gemütli' . . .

Nagy tetszéssel fogadták a dalt és később az ezredtrombitás, a pisztonnal és társa; a harmonikával, szintén csatlakoztak, a lázadók korusához! Csak sir Yolland nézte távolról, sötét arccal a jelenetet . . .

TIZEDIK FEJEZET.

1.

Hajnalban, csontig átfázva, dermedt tagokkal indult a század. A leány beült a gróf mellé, a konflis elindult a katonák után és a leány, a sarokbabújva, szinte eltünt a kabátban. A nap lassan emelkedett és az ébredező sugarakban, milliárd dérszíporka csillogott körös-körül.

Sir Yolland heves szemrehányásokkal illette a leányt. Még egy zendülés veszélyét sem tartotta elfogadható oknak arra, hogy egy angol úrinő így viselkedjék. Katonák közé üljön énekelni! Teát főzzön és mellbelökje a tolongókat! Kérem! Ki hallott ilyent! . . .

— Be kell látnia . . . hogy lehetetlenül . . . izé . . . Bár semmi közöm hozzá, de mivel a társaságomban utazik, azt hiszem jogom van . . .

Abbahagyta az előadást mivel Miss Anna elaludt.

Ezalatt izgatott tanácskozás folyt az élen menetelő vezetők között. Közben ugyanis megkerült Wilkie úr is, akit heves szemrehányásokkal illettek, a csapat vezetői.

— Én mindent beszereztem, ami szükséges volt. Én nem vagyok katona, — védekezett erélyesen.

— Durien százados úr írta össze a felszerelést! — pattogott a marsal.

— Kérem! Engem ne tekintsenek bűnbaknak. Pokrócvásárláshoz csak egy, őrmester kell.

— Ugy van, egy őrmester kell, — bólogatott Wilkie úr is valamin tünődve.

— Én a harcászathoz értek! — pattogott a marsal.

— Én pedig a katonák vezényléséhez!

— Egy őrmester azért mégis kell, — jelentette ki Mr. Wilkie. — Önök kitünő harcászok és elsőrangú szervezők, de ide kell egy ember, aki ért is valamihez.

Csodálkozva néztek az angolra.

— Igen uraim, — fejezte be a meditációt. — Most még ne feszegessük a dolgokat. Lehet, hogy nem kell nyilt kártyákkal játszani. Ez mindannyiunk érdeke, de ha még valami történik, akkor hármunkak őszintén kell beszélni egymással. Értik? Akkor nincs tréfa . . .

És választ nem várva otthagyta őket.

Közben kisütött a nap és kezdődött a hőség.

A leány felébredt, levette a kabátját és a gróf-hoz fordult.

— Az imént, mintha mondott volna valamit és azt hiszem nem feleltem.

— Igen. Előbb aludt egyet a válaszra . . . kedves, kedves . . . Hm . . . valamelyik névnél meg kellene maradni.

— Mondtam már, hogy Elsworth az igazi nevem!

— Igen? Jó . . . Szükség állapotban vagyunk, el kell fogadni, csak azt mondtam, hogy . . .

— Hogy a viselkedésemmel nincs megelégedve. Hát kérem ez engem nem érdekel. Az ön viselkedése lényegesen furcsább!

— Tessék?

— Ahogy hallotta! Ugy tudom, hogy ön sir, utódja azoknak a Yollandoknak, akik az első gyarmati hódítók voltak és egy Róbert Yolland gróf saját hajóhadával verte ki a spanyolokat néhány középamerikai szigetről, ahol uralkodó is volt rövid ideig! Ez az úr gályán vezette seregeit és nem konflison, ez az úr nem nyugodott bele abba, hogy állítólagos tisztek rendelkezzenek és ő minden hülyeséget helyben hagyjon.

A gróf álmélkodva nézett. Honnan ismeri ez a nő a családi történeteket? És véletlenül nagyon elevenére talált. Sir Yolland, nagyon tisztelte hódító őseit, akik seregeket vezettek és dominiumokot alapítottak. Egy kissé talán úgy érezte, hogy ő is inkább erre született és jelenlegi vállalkozásában sok elfojtott hatalmi vágy keresett kiutat ösztönéletéből. Közel a negyvenhez, a gróf néha úgy érezte, hogy elpazarolta az ősök lelki örökségét. Érezte, hogy mulik az idő és nem érdemes így meghalni, anélkül, hogy egyetlen dominiumot is alapított volna.

— Eddig, — felelte gőgösen a leánynak, — még nem kívánta meg a helyzet, hogy átvegyem a parancsnokságot. Takarók és kinin . . . Nem érdekelnek.

— Ön ezzel a véleményével nevetséges, — felelte a leány azon az ideges, megvető hangon, amitől a grófnak minden vére a fejébe szállt dühében. — A felszerelés igen fontos tényező a harcászatban.

Sokáig hallgattak, mert a gróf nem akarta őszintén kimondani, hogy kissé kúsza előtte a sok ellentmondó adat, ami a leány családjával eddig tudomására jutott.

— És Bungur oázisból merre veszi az útját? — kérdezte végül Miss Elsworth-t.

— Ez igazán nem az ön gondja sir. Inkább azzal törődjön, hogy mi lesz nélkülem a katonákkal? Mert eddig én vezettem őket . . .

A gróf nyelt . . . Kétségtelen, hogy ez a leány vagy kétszer egészen jól közbe lépett . .

— Majd csak elvergődünk valahogy, magunkis . . . — mondta végül és tisztogatta a monokliját. — Természetesen mindenben készséggel segítségére leszek, ha kíván valamit . . .

— Köszönöm. Bungurban ott lesz a podgyászom és akkor igazán nem szorulok önre. Bérelek karaván . . .

Ezután hallgattak. Előttük hatalmas porfellegben, rendetlen összevisszaságban torlódva haladt, ember, állat, szekér, páncélautó, pokoli zsivajjal, mint egy visszavonuló vert hadsereg . . .

Távolban feltüntek Bungur oázis első fái.

2.

Koszos kis helyiség volt ez az oázis. Néhány pálma egy-két kecske, húsz-harminc, nagyobbára vén tuareg élt itt, a Szahara forró, portengere közepén, egy legyekkel, rovarokkal zsúfolt, fülledt kis oázisban.

Renoir hadnagy kirántotta kardját és katonásan kiáltotta:

— Hallo! Álljunk meg! Vezényeltem kérem... Na, mi lesz? . . . Hé, ne hajtsa rám azt a szekeret...

Kezdtek megállni. Mert nem egyszerre álltak meg. Először csak „kezdték" a megállást, ezt a hosszadalmas menövert úgy, hogy elől néhányan hallották a kiáltást és megtorpantak, a többiek hátul viszont nem hallották és belebotlottak az elől menetelőkbe és összegablyodtak velük, végül egy verekedő, veszekedő csomóban megtorlódott a menet.

Akkor álltak.

A marsal odalépett lován a konflishoz és közölte a gróffal, hogy a hadak élén hajtasson be az oázisba, mint a sereg vezetője.

Strudel úr tehát az élre került *Dirndellel*, a pisztonos rákezdett egy igazán remek indulóra, és ki tudná azt egy oázisban, hogy az Álarcosbál című operában előforduló francia négyesből? És kezdetét vette a bevonulás.

Egy vén arab, hosszú, ősz szakállal, görnyedezve eléjük jött. Tisztes távolból követte őt a falu teljes lakossága, néhány kecske, több kutya és három meztelen kisgyerek.

A vén arab hajbókolva közeledett a tiszthez. Most érezte először sir Yolland, hogy mit jelent ez a szó: „hatalom". Maga sem tudta, miért pirul el és mi az a jó érzés, amivel a konflison ülve, a vén arab érthetetlen karatyolását hallgatja.

Talán egy ősét valamikor így fogadták, hadai élén, Közép-Amerika benszülöttei.

Az oázisok népe nem lelkesedett az uniformisért. Egyszercsak jönnek adó miatt és elviszik az embereket dolgozni, vagy kivágják a fákat és erődöt építenek . . .

A gróf odadobott néhány frankot, a falu vénjének és a kocsi odább gördült. Bevonultak az oázisba. Néhány vályogház, egy ütött-kopott postaépület, „vendéglőnek" kinevezett istállóforma kunyhó, amely kéthavonként ellát egy-két átutazót hosszú időre féreggel. Ki jár erre? Vásárosok, akik Marokkóba igyekeznek, egy-egy katonai futár, valami

házaló, aki törzstől-törzshöz vándorol és olykor oroszlánvadászok, akik jólétet, bőséges borravalót jelentenek.

De ma nagy nap van,hatalmas idegenforgalom. Hiszen a vályogból készült vendéglő előtt kis piros túrakocsi áll. Ismét beérték az autós embert!

A katonák össze-vissza sátrakat állítanak, letelepszenek, főznek, a kocsikból nem fogják ki az elgyötört lovakat, szóval sohasem látott módon táboroznak.

— Pardon, — mondja tapintatosan Strudel úr, miután „*Szabadra*" állította a zászlót. — Nem kaptam még a fuvar . . .

A gróf a zsebébe nyúl és szó nélkül fizet. A kocsis megemeli a kalapját és utasa mögött szintén az ivóhelyiségbe lép.

Egyetlen asztal van itt mindössze, a hozzávaló hosszú paddal, azonfelül csak gyékényen lehet ülni, a földre. Az autós ember éppen olvas. Most feláll és udvarias mosollyal meghajol. A kék overalban van most is és csuklóján arany karóra.

— Sir, — mondja a leány, — bemutatom önnek a legutóbbi kitünő tanácsadóját, Mr. Gulivert. Ugyebár ez a neve?

— Joliott Guliver, szolgálatára . . .

— Örülök, — mondja a gróf. — Köszönöm a jótanácsát . . . De hová kell leülni itt?

— Bizony el kell türniök a társaságomat, mert ezek az oázis nagyvendéglők, nincsenek ilyen világvárosi forgalomra berendezkedve . . .

Leültek a hosszú padra. Strudel úr távolabb, az ablaknál állt és a fal mellé támasztva ostorát, a párkányra kitett valami zsíros csomagot. Egy félliter vörösbort rendelt hozzá. Ott evett azután csendesen.

Guliver úr nem volt tolakodó természet, könyvébe mélyedt és nem zavarta a két vendéget. Rövidesen jött a marsal is Durien és Lorien kíséretében, szintén megismerkedtek a fiatalemberrel és a nagy pad, mint valami vasúti váróteremben, egyik végétől a másikig megtelt. A vendéglős csak vörösbor-

ral szolgálhatott. Senki sem mert itt mást rendelni. Egy katona behozta számukra az ennivalót.

Mr. Wilkie jelent meg.

— Kérem, kinin csakugyan van, a postahivatal tartja valami veremben és nyomban felrakják. De takarót és általában néhány szükséges utánpótlást nem kapni.

Komoran ültek.

— De hiszen, — mondta a gróf és szivarra gyujtott, — errefelé mégiscsak megfordulnak átutazók, kell, hogy ilyen egyszerü cikket tartsanak.

— Nincs semmijük . . .

— Pedig takaró kell! — mondta a leány határozottan.

A tisztek kétségbeesetten néztek maguk elé.

— Azt hiszem, — mondta Renoir hadnagy, — mégis csak be kell itt várnunk valakit, aki Ain-Szefrába megy.

Most meglepő dolog történt. A leány odafordult Mr. Guliverhez.

— Nincs valami jó tanácsa?

A fiatalember letette a könyvet.

— Igazán egyszerü az ügy. Bízzanak meg engem, hogy vegyek takarót, mondják meg, hogy mennyi kell és öt perc mulva rendelkezésükre áll.

— Érdekes . . . — jegyezte meg a gróf, — nagyon hálásak lennénk, ha százötven takarót szerezne, de nem hiszem . . .

A fiatal ember mosolyogva kiment. Egészséges, nagy, fehér fogai voltak. A leány összeráncolt szemmel nézett utána.

— Ez szerez takarót, — mondta meggyőződéssel.

— Miből gondolja? — kérdezte a gróf.

— Nem tudom. De ez *olyan*, hogy szerez!

A gróf lassanként belenyugodott abba, hogy Miss Elsworth (?) időnként titokzatos, szeszélyes és népies.

Most azonban helyesen jósolt. Guliver úr öt perc mulva visszatért.

— Már rakják fel a takarókat, — mondta. — Nem valami jó minőség. Pásztoroknak való áru. Mindössze száznégy volt raktáron, mert ezek szegényesek áru dolgában. Egy évre való készletüket adják el.

Csodálkozva néztek az autós emberre.

— Valami... titok...? — kérdezte erőltetett mosollyal a gróf, mert gyűlölt mindenféle kíváncsiskodást, — ha nem titok, akkor megmondhatná, hogy jutott hozzá?

— Egyszerüen. Kértem takarót és adtak.

— Nekünk miért nem adtak?

— Mert a katonák sokszor kincstári bónnal fizetnek, ami jó pénz, de el kell menni vele a legközelebbi zászlóaljparancsnoksághoz. Ezt a benszülöttek nem szeretik, tehát ha egyenruhát látnak, akkor mindenre azt mondják, hogy nincs. De én pénzt vettem elő és civil vagyok, nekem boldogan adták el a raktárukat, sőt szerintük Allah küldött, hogy bőséget hozzak rájuk a roppant vásárlással . . .

A tisztek az étel fölé hajoltak buzgón . . . Mr. Wilkie kisompolygott és a gróf sokáig bámult a szivarjába.

— A Kongó mellett nem ilyenek a benszülöttek Mr. Durien? — kérdezte a leány kissé epésen. De mielőtt még a százados felelhetett volna, egy mezítlábas arab gyerek lépett be:

— Mamzel Anette Lorien számára napok óta levél van — és behozta.

— Én vagyok! — vette át a levelet a leány és mikor a gróf meghökkent, elhült arcát látta, idegesen tette hozzá: — Megmondottam önnek sir, hogy ez az igazi nevem! Elsworth, az csak felvett név.

A gróf lesütötte szemeit és mélyen elpirult...

A lány olvasni kezdte levelét. Kint a katonák éneklése felverte az oázis csendjét. Néhány hordónyi arab pálinkát vásároltak potom pénzért és most igen derült hangulatban voltak.

— Még egy levél van kérem. Egy tanárnő számára.

— Nincs közöttünk, azt hiszem, — mondta a gróf.

— Én is mondtam, de azért muszáj megkérdezni. Szabály.

Mielőtt a fiú kiment, Mr. Guliver utánaszólt.

— Hogy hívják azt a tanárnőt?

Az arab betüzte az írást:

— Prof. Olivia Holland . . .

Most már elvették tőle a borítékot, amin Mr. Pidgin titkár kissé nehezen olvasható írásával ez állt:

„Gróf Olivér Yolland."

— Nekem szól az izé . . . a levél, — mondta a gróf.

— Ön tanárnő? Prof. Olivia? . . .

Nem kapott választ, így azután dünnyögve körülnézett és elment, abban a hitben, hogy esetleg baja lesz, mert másnak adta ki egy hölgy levelét. Sir Yolland levelét kézbentartva, úgy érezte, hogy ez az elviselhetetlen társas élet, ez az örökös együttlét ilyen . . . izé . . . ilyen mindennapi emberekkel nagyon megviseli.

Azután felbontotta a levelet, amely Pidgin titkár városházi multját jellemezte:

„Sir!

Távozása után a tőzsde továbbra is bizakodó volt. Másnap felkeresett a hotelben egy úr, akit önnek igen régen nincs szerencséje ismerni; bizonyos Livingston nevü földrajzkutató. Goromba módon közölte velem, hogy ön ellen gyalázatos csapdát terveznek és csak azért látogatott meg, hogy kijelentse, neki semmi köze ehhez, ő rablókkal nem szövetkezik. Felszólított, hogy közöljem a gróf úrral: Minden eszközzel küzdeni fog, hogy az ön elsőbbségét sir kétségbevonja és vállalkozását lehetetlenné tegye, de a banditák esetleges túlkapásaihoz nincs köze. Felajánlja továbbá a békét, ha ön Sir bizonyos föl-

dekről lemond, amelyek az ő petróleum leletét megközelíthetetlenné teszik. Ezzel távozott. (Köszönés nélkül.) Bár tudom, hogy nevezett látogatót ön nem ismeri sir, hivatalból közlöm fentieket. A detektív iroda, amely figyeli Lord Harlingtont, jelentésében közli, hogy Lord Harlington érintkezésbe lépett egy Szokoloff nevű orosszal, aki nemzetközi kalandor. Harlington Szokoloffal együtt nyomtalanul eltünt Marokkóból. Valószínű, hogy elindult Szenegáliába, az ön nyomán. Phips értesített, hogy Jácint lovat csak Johson lovagolhatja Epsomban, mert Kirlow zsoké beteg. Legfontosabb: a rendőrség figyelmeztetett, hogy egy elfogott rabló vallomása szerint Biszkra a bandita az ön nyomában van sir.

Csatoltan átszármaztatom nevezett rabló leírását, (A. és B. alatt mellékelt körözvény, valamint ujságcikkek formájában.) Forster lapjai megírták, hogy ön kalandos vállalkozást kisérel meg és a lapnak módjában lesz olvasóit erről tájékoztatni. Tudomásuk szerint Harlingtonnal, aki nagy reklámhajhász, Forster is elutazott. Utasításait várva, zárom soraimat és maradtam sirnek

igaz tisztelője:
Arthur Pidgin
magántitkár.

2. melléklet; a. és b.
Ajánlva.

A gróf megélénkült:

— Az a fiú jöjjön ide. Sürgönyt kell izé . . .

Mindenki tisztában volt vele, hogy rendkívüli hír állhatott a levélben, mert a flegmatikus grófot még egy lázadás sem tette ennyire nyugtalanná.

Néhány sort vetett papírra és egy pénzdarab kíséretében odaadta a fiúnak.

— Sürgős.

A postás elszaladt.

— Mi állt a levélben? — kérdezte, természetes szemtelenséggel megáldott hangján a leány és mikor látta a gróf megbotránkozott arckifejezését, gyorsan hozzátette. — Jó, jó . . . Csak tartsa meg a titkait, sir igazán nem érdekelnek . . .

Sir Yolland sóhajtva távozott. Mit lehet tenni? Ez a nő úgy beszél vele, mintha állandó táncpartnere lenne ötórai teákon.

A katonák összeverekedtek a pálinka hatása következtében. Renoir kétségbeesetten szaladgált közöttük.

— De kérem, közlegény urak . . . Na de . . .

A marsal méltóságteljes fellépéssel, kivont karddal akart rendet csinálni közöttük, de valaki mellbelökte, hogy köhögni kezdett és Dumier stentori hangon kiáltotta:

— Azonnal hagyják abba, mert nem tudom mi lesz . . .

Nem is tudhatta, ilyen verekedésnél. Hörgés pofoncsattogás, átkozódás, rohamkések villogása.

Oblaht Jeremiás boldogan rakta ki sebészi műszereit egy viaszosvászonterítőre. Ilyen verekedés után csak akad egy kis műtét . . .

A főorvos is egészen részeg volt.

Sir Yolland egy pillanatra kijött a sátora elé. Azután újra visszament. Komoly gondolatok között ült az összesukható kertiszéken. Most először nehezedett némi sötét balsejtelem a szívére . . . Nem számított arra, hogy a katonasághoz nem elég az egyenruha és a szurony . . . Fegyelem is kell.

És mi lesz? . . . Nyomasztó érzése volt. Talán csügged? Meghátrál az út elején? . . . Nézte a földet, szívta a szivarját és a sátor sötétjében látta azt a vaskesztyűs, hatalmas bajuszú ősi, aki a kék szalon faláról szokott ránézni: a „Hódító Yolland.“ A goromba ember kiverte Afrika északkeleti partjairól a portugálokat és kinevezte önmagát az Angol Király helytartójának . . . De ez nem a tőzsdén kezdte . . .

Libbent a sátor függönye és belépett rajta a leány. Ijedten állt.

— Mondja! Még mindég nem látja sir, hogy a vezetők tehetetlenek?! . . .

— És . . . ha látom?

— Miért nem csinál rendet? Igy nem juthat el az út céljához!

A gróf vállat vont.

— Intézkedett a podgyásza miatt? — kérdezte aztán.

— Mi? . . . Most ne az én podgyászommal törődjék, hanem menjen közéjük és állítsa helyre a rendet . . .

A gróf csendesen ingatta a fejét.

— Nem . . .

Kintről félelmetes csatazaj hallatszott. Egy lövés is dördült, Durien lött a levegőbe, de oda sem figyelték. Bayonne altiszt rendet akart csinálni, de betörték az orrát. Csak akkor lett rend, amikor egy katona pofonütötte a Levegő Királyát, mert Izabella őrvezető, mint egy anyatigris vetette magát közéjük és megjelent King Roswang is, kezében egy fél szekeret tartott, amit hamarjában letört . . .

Két perc mulva nem volt verekedés. Aki tehette megfutamodott, aki nem volt elég serény azt az őrvezető csodálatos asszonyi ösztönével könnyedén knockautolta és King Roswang hitvese oldalán egész sorokat döntött le a fél szekérrel . . .

Sir Yolland kilépett a sátorból. A csata visszatérő útórezgéseit, már leszerelte a marsal, Durien és a többi felettes . . . Néhányan még hangosan vitatkoztak, ezeket lecsendesítették . . .

— Kérem . . . — mondta nyugodt, hűvös, de jól hallható hangon a gróf. — A legközelebbi rendbontásnál a teljes csapat két napi fizetését levonom . . .

— Hohoó! . . . — mondta Toutain.

— Tessék? — fordult feléje még hidegebb hangon a gróf. — Ha valaki más véleményen van

az akár nyomban elmehet. Itt én parancsolok. Ezentúl fékezzék meg, aki verekedést kezd, gondoskodjanak, hogy az ilyesmi ne harapódzon el, mert a szavamat nem szoktam megmásítani . . .

És visszament a sátorba. Hiába . . . Ugy látszik valamilyen oknál fogva a grófot tisztelték. Senki sem szólt és Fleur de Bac indítványt tett, hogy a legerősebb katonák az őrvezetővel az élükön alapítsanak tábori csendőrséget és pofozzák fel, aki nem tetszik nekik. Ő nem bolond, hogy mások verekedéséért, két napi jövedelmét elveszítse és különben is az eszelős angolnak szerinte igaza van, így nem lehet viselkedni egy sivatagban.

A tábori csendőrség megalakult. Figyelmes szemlélő azt mondhatta volna, hogy ezek az emberek itt eljátszák a természetben lezajlott átalakulást: hogyan kényszerítette a szükség és a tapasztalat az ősi vad hordákat, hogy átalakuljanak lassanként „hadakká".

Polchon hadnagy lett a „csendőrség" parancsnoka, mert a vörösszakállas volt az egyetlen vezető, aki nemcsak szépszóval igyekezett a verekedők lelkére hatni, hanem néhány igen jólsikerült pofonnal is közbeszólt.

Oblath Jeromos ült a műszerei mellett és várt. De nem jött senki. Kratochwill arrament és egy zsebkendőt szorított vérző ujjára. A kendőt átitatta a vér.

— Hé! Közlegény! Jöjjön ide megvizsgálom!

— Mi? . . . Ugyan hagyjon az ilyen marhaságokkal.

— De ember! Hátha műtétre van szükség . . . Nem akarja, hogy segítsek magán.

— Dehogy nem. Igazán adhatna egy pofa bagót. . . .

2.

Mikor sir Yolland viszalépett a sátrába, egy lázasan csillogó szempár nézett rá a sötétből.

— Igen! Ilyennek kell lenni! . . . Sir! Ön nagy ember . . .

— Eh . . . — felelte és legyintett, de azért jólesett neki.

Kopogtak.

Ez csak Wilkie úr lehetett, mert kizárólag ő tudott kopogni a gróf sátrán, mielőtt belépett. Kiválthatott volna egy elsőrangú szabadalmat ezzel a megjelöléssel: *Találmány, amely sivatagi táborozásoknál megrögzötten, jólnevelt emberek számára lehetővé teszi az udvarias érintkezés szokásainak alkalmazását.*" A kövér, kis szervező ugyanis készített magának egy fadarabot, amire dróton függő ólomgolyót erősített és ha ezt megrázta, akkor a fához ütődő ólom tökéletes illusióját nyujtotta annak, mintha valaki a sátor előtt kopogna.

— Sir, — szólt Mr. Wilkie belépve, — alkalmaztam valakit és utólagos beleegyezését kérem.

— Kit és milyen minőségben?

— Mr. Gulivert, sivatagi szaktanácsadónak.

— Vissza kell csinálni! — mondta gyorsan a leány, — az egy veszélyes ember . . .

— Bocsánat . . . — felelte udvariasan a szervező, — de nem hittérítőnek alkalmaztam és így a szelíd ártalmatlan egyéniség nem előfeltétel . . .

— Ha megengedik, hogy én is hozzászóljak, — vetette közbe a gróf, aki eddig a szamovárjával bibelődött, — azt hiszem indokolt lenne, ha Wilkie úr részletesebben indokolná eljárását . . .

— Sir, — kezdte a kövér, — néhány tünet után arra a megállapításra jutottam, hogy felvonulásunk körül többrendbeli mulasztás történt. E mulasztások tekintetében Mr. Guliver olyan ötletességről tett tanuságot, hogy úgy éreztem a jövőben is használ vehetjük . . .

— Mi?! — kiáltotta hisztérikus gyorsasággal Anette, (Elsvorth? Lorion? . . .) — Talán ő adott teaestélyt, hogy elmaradjon a zendülés? Ő állította meg az első autóst, amikor úgy volt, hogy kinint

kell szerezni. Őt követi osztatlan lelkesedéssel a sereg vagy engem?

— Kérem Miss . . . Miss . . . Szóval kérem én nem csorbítom az ön érdemeit és elismerem, hogy nélkülözhetetlen seregünk éléről . . . de ez az úr praktikus . . .

— Ön a marsalt is praktikusnak találta és a többi vezetőt is, ön praktikusnak találta az ötszáz gumikeztyűt, az ötven rekettet, a hetven tucat biztosítótűt és ezer darab, patent nyakkendő rögzítőt, halcsontból . . .

Mr. Wilkie elsápadt és becsületében mélyen megsértve kiáltotta:

— Esküszöm, hogy a nyakkendőrögzítőről nem tudtam! A gumikeztyűt vállalom, a teniszütőt eltürtem, a biztosítótűről is értesültem, de a nyakkendőrögzítőt visszautasítom ezt vegye tudomásul Miss Elsworth . . .

A gróf közben elgondolkozva itta a teáját:

— Küldje ide azt az embert, — mondta halkan, — majd beszélek vele . . .

— Csak nem akarja alkalmazni, — kérdezte a lány gyorsan és vészesen villogó szemmel, — vegye tudomásul, ha ezt megteszi, akkor én nem megyek tovább magával . . .

— Hm . . . Eredetileg is úgy volt . . . hogy csak idáig . . . a holmija miatt . . , és:::

— A holmimat azonban önök otthagyták a bőröndben, az autó roncsaival Elég nem szép! Felfért volna a konflisra . . . Most egy szál fésülő köpenyben, egyedül, itthagyna ezen a sötét rablótanyán.

— Kérem . . . Én azt hiszem, ha seregem elhagyta az oázist . . . ez nagyon biztonságos rendes hely lesz . . .

— Egy szál fésülőköppenyben, egy nőnek? . . . Mindegy. Tegye azt, amit egy dzsentelmen tesz ilyenkor . . .

Csakugyan nem lehet így . . . itthagyni, minden nélkül . . .

— És . . . Hová rendelte a holmiját?

— Ebben a levélben azt írja apám, hogy a garázsból elhozatta a bőröndömet és utánam küldte. Ideleszbe. Intézkedett, hogy a sivatagi gyorsáruszolgálat gépe, ejtőernyővel ledobja!

— Kedves atyja közben kiszabadult a beduinok fogságából és hazatért? Dehát akkor ön hová igyekszik?

Megrezdültek a pillái, de nyomban felelt:

— Mi? . . . Hát nem mondtam önnek, hogy anyám másodszor is férjhezment?

— És melyik atyját sanyargatják a sivatagi hordák?

— Az édesapámat. A mostohaapám neve Elsworth, az édesapám Lorien . . . Lorien tizenöt év előtt adoptált . . .

— Saját édesapja adoptálta? . . .

— Nem! Mondottam, hogy Lorien a mostoha apám! Istenem, hogy lehet ezt nem érteni! És ez az Elsworth adoptált, most pedig fogságban van és az apám írt, hogy szabadítsam ki, a podgyász útban van . . .

A gróf fáradtan simogatta a homlokát, mert zúgni kezdett a feje . . . Kint zörgött a patent ajtókopogtató és belépett a fehérfogú, vídám, autós ember, Mr. Wilkievel. A leány villogó szemmel nézte.

— Foglaljon, helyet, — mondta a gróf, de a leány gyorsan leült az egyetlen szabad székre.

— Köszönöm, — felelte Guliver. — Azt hiszem így is jól megértjük egymást.

— Ha megenged egy kérdést: mi az ön foglalkozása uram.

— Festőművész vagyok. Sivatagi tájakat festek.

— Ugy hallom, hogy hajlandó lenne segítségünkre lenni . . .

— Szívesen. Érdekel a kaland és gazdag sem vagyok. Szívesen jutnék nagyobb pénzösszeghez.

— Szegény ember? . . . Érdekes . . . — mondta Anette és idegesen topogott a lábával. — Ehhez képest szép autót tart.

— Nem vagyok szegény. Most különösen nem. Kiállításom volt Párisban, annak a jövedelméből vettem az autót és maradt még annyi, hogy festegessek a sivtagban.

Nyugodtan nézett a leány szemébe.

— Amint látom . . . — jegyezte meg a gróf, — ért a katonai dolgokhoz.

— A szpáhiknál szolgáltam, tartalékos tiszt vagyok.

— És csakugyan Gulivernek hívják? — jegyezte meg most a leány. — Ugyanis a tárcájában J. D. monogrammot láttam.

— Jules Daumier festőművész ajándéka . . .

— Igen? . . . — kérdezte, gúnyosan elnyújtva. — Érdekes. Én azt hittem, hogy álnevet használ és figyelmeztetem önt sir, hogy aki hamis nevet használ, attól óvakodni kell . . . Ne vegye rossznéven, de ami a szívemen az a számom . . .

Az autós ember mosolygott.

— Kérem. Nagy tisztelője vagyok az őszinteségnek . . . Miss. Lorien . . .

— Esetleg megpróbálhatjuk . . . — tünődött a gróf. — Ismerek eseteket, mikor a hamis névhasználat dacára igen hathatós segítséget nyujtott valaki. Nálam jó ajánlás az álnév . . .

— Én nem megyek tovább a csapattal! — kiáltotta a leány és felugrott. — Oh! Bárcsak itt volna a holmim! Akkor egy pillanatig sem kellene együtt mardnom önnel . . .

— Nem önt érte szerencsétlenség egy vörös kiskocsival az országúton? — kérdezte Guliver.

— De igen. És a böröndömet a helyszínen hagyták, lovagias segítőim . . .

— Igazán ritka szerencse . . . — mondta udvarias lelkesedéssel az autós, — én arra jöttem el és gondoltam rá, hogy a szerencsétlenül járt utas

nyomában vagyok, ezért . . . felszedtem a böröndjét! Itt van nálam minden holmija, a podgyásztartóra erősítve . . .

3.

Ez knockaut volt.

A leány csak most ébredt rá, hogy veszélyes ellenféllel került szembe. Ez precizen hazudik, mint egy gép, pontosan üt és talál, ha szembeállnak vele.

— Köszönöm! — felelte röviden és a grófhoz fordult. — Sir. Én nem megyek tovább önnel együtt. Figyelmeztetem azonban, hogy Biszkra rablóvezér főcinkosa, egy uribetörő, bizonyos Szokoloff az ön nyomában van. Ez ebben a levélben áll, amit ma kaptam és Isten engem úgy segéljen, hogy most nem hazudtam. — Elővette a levelet és olvasott: — „Szokoloff, egy méter nyolcvan magas, feltűnően fehér, egészséges fogsora van, fekete haja, kissé sűrű, hosszan ívelt szemöldöke, piros autót vezetett, amikor utoljára üldözték és előszeretettel mondja magát, tartalékos szpáhi tisztnek.“ Ajánlom magamat.

Bum!

A knockautolt visszaütött és egyetlen csapással kiütötte, győztesnek látszó ellenfelét. De ő már nem győzhetett.

Azután felvetett fejjel, nagyképűen kilibegett.

A gróf ránézett az autós emberre. Körülbelül egyméter nyolcvan magas volt, fekete, kissé sűrű, de hosszú szemöldökű, feltűnően egészséges fogu és éppen az imént, előszeretettel mondta magát szpáhi tisztnek . . .

— Mr. Guliver, — szólt csendesen Sir Yolland. — Pillanatnyilag azt hiszem nem vehetem igénybe szíves ajánlkozását. Elhatározott szándékom, hogy magam állok a csapat élére . . .

Az autós ember mosolyogva biccentett és szintén távozott. Este volt. Az oázis néhány fája alig

frissítette az elhasznált levegőt, amihez hozzájárult, a kecskék és egyébb háziállatok szaga is.

Guliver egyenesen a postahivatalhoz ment. Ott találta, a mezítlábas küldönc atyját, a postamestert. Félméteres ujságmakulaturán aludt. Felkeltette.

— Akar húsz frankot kapni? . . .

Az arab legyintett:

— Professzor Olivia Holland sürgönyéről van szó? Most vitte el egy hölgy a másolatot. Harminc frankot adott. Külön tizet azért, hogy mondjam meg önnek ha jön: a sürgönyben nincs semmi fontos és tiszteltetí . . .

A fiatalember dühösen csapta földhöz a cigarettáját!

*

A sürgönyben különben ez állt:

„Ha Kirlow beteg, Jácintot Epsomban nem nevezzük. Johnson rossz zsoké:

gróf Yolland"

TIZENEGYEDIK FEJEZET.

1.

Reggel már a „tábori csendőrség" intézkedett az indulásnál. Igy valahogy hamarabb és rendesebben készültek el. Sir Yolland megjelölte a térképen a megtett utat. A műút még tovább megy a sivatagban és a legközelebbi oázis előtt végetér. De a térkép alján az a megjegyzés áll, hogy az utat kétezer kilométeres vonalon kijelölték cölöpökkel, így tehát hosszú ideig elég, ha egyszerűen a cölöpök után haladnak.

Strudel úr befogta a lovát és mikor a gróf kilépett a sátorból már ott állt a negyven fokos melegben szürke cilinderében, amelyet nyomban megemelt:

— Elvihetem valahová a nagyágosúrt?

Ezt mindég megkérdezte és miután sir Yolland bólintott, majd beült, lecsapta a zászlót.

Az autós ember a vendéglő küszöbén ülve éppen reggelizett és üdvözölte a hódítót.

A leány hol van? . . . Hm . . . Mit keresi? Bizonyára marad. Voltaképpen örülnie kellene, hogy megszabadult tőle.

— Az őnagysága nem jön? — fordul hátra a bakról Strudel úr.

— Nem, — feleli a gróf. — Csak eddig jött.

— Wirclich kár, — mondja leereszkedő nyájassággal, mert Sir Yollanddal szemben nem volt gőgös. — Kedves személyiség volta . . . Hő! Hóóó... Diendl! Du verfluchte Narr . . . !

Szeles bolond teremtés, nekirohan a Szaharának . . . Az bizonyos, hogy sokat hazudik és nem a legtisztább szándékkal tart vele. Azért mégiscsak szívvel-lélekkel itt volt a bajban . . . De valószínűleg az első alkalommal elemelte volna a vörös aktatáskát, a kutatás eredményeivel, a térképpel és valószínűsítő adatokkal. Lehet, hogy ez a fehérfogú, egyméternyolcvan magas autós, aki előszeretettel mondja magát szpáhi kapitánynak, ez is a vörös aktatáskára les . . . No mindegy . . . Ő majd vigyáz . . .

— Mehetünk Mr. Strudel.

— Az ne tessék mondani . . . Csak nevezzen engem a nagyságos úr, Herr Jozef Strudelnek, Vagy ahogy Hietzingben hívtak, mert vagyok odavalósi: *„Der Strudel Pepi . . .“* Igy hívott a sokszép lán, amikor még észrevettek . . . Hő du zau! . . Bocsánat ez a lónak mondtam . . . Géma! Diendl!

Houben a pisztonos rázendített az *Aidára* és elindultak.

Mr. Wilkie külön nyolc arab suhancot is bérelt, öszvérhajtóknak, Goghur vezetésével. Goghur fegyverforgató férfi volt és egy görbe kardot is viselt, amellyel valószínűleg az asszonyokat szokta időnként megverni.

A menetelés komoly szakasza csak most kezdődött. Már nem volt műút a lábuk alatt és a forróság is egyre nőtt.

Ahogy az út egyre fárasztóbb lett, lassan felbomlott a rend. Végül a puskájukat többen a kocsira rakták, kabátjukat válravetették és rendetlen csoportokra oszolva mentek.

A kijelölt útszakasz felét sem tették meg, amikor már pihenőt követelt a legénység. Hangosan zúgolódtak. Vitatkoztak a tisztekkel. Végül is a marsal táborozást vezényelt.

A gróf szivarozott és nem szólt semmit. Kissé hiányzott neki a leány. Nem volt senki, akivel beszéljen. Azt a bolondos, tiszteletlen, gyanus teremtést valahogy megszokta . . . Eh! . . . csak nem hiányzik?

Nem. Jobb így.

Napközben, ha táboroztak, a kocsiban maradt. Ennek kétféle előnye volt, Részint a felhajtott ernyő árnyékot adott, részint nem kellett a tisztjeivel érintkeznie. Kissé utálta hadait. Ingujban, kiáltozva, rendetlen összevissza ságban ültek . . . Nem! Ezek nem katonák. Ez katonaruhába öltözött söpredék. Ez a sereg sohasem lett volna képes arra, hogy kiverje a portugálokat valahonnan. Ha csak nem a kocsmából.

A másik arisztokrata, Strudel úr, a kocsi hágcsóján ült és evett. Olykor a sárhányóra dölve aludt, de sohasem érintkezett a katonákkal. Ebéd után Sir. Yolland egy szivart nyujtott át, amire a kocsis azt mondta, hogy; „Tanksén", Nagy élvezettel levágta a végét, rágyujtott és behúnyt szemmel eresztette ki az orrán a füstöt . . . Nem beszélgettek, de jól megértették egymást, egy elsőrangú úr és elsőrangú szolga.

Tülkölés hallatszott. A kis vörös kocsi vágott el mellettük, vigyázva, hogy ne ütközzön a cölöpöknek. Rövidesen eltűnt a homokhullámok mögött a furcsa autó és Guliver úr, aki állítólag, a közveszélyes Szokoloff banditával azonos.

— Mit szól ezekhez . . . a . . . a katonákhoz... kedves Strudel, — kérdezte a gróf a hágcsón ülő kocsist.

Egy kis dohánydarabkát köpött le az ajkáról, megtörölte a homlokát és csak ezt mondta:

— Déz ganze Gsindl gehört nach Stánhóf . . .

Steinhofban, Bécs környékén, az állami elmegyógyintézet volt . . .

2.

Másnap az elágazáshoz értek.

A cölöpök egymástól eltávolodva kétfelé váltak. Egysor erre, egy sor arra. Az eltérés szöge azonban nem volt olyan éles, hogy eldönthették volna, melyik a délkeleti, mert a két út hegyes szögben távolodott.

A gróf sátrában a Marsal, Durien százados, Renoir és Polchon főhadnagyok, valamint Wilkie úr ültek, a térkép körül.

Sir Yolland hallgatta a tanácskozásukat, de nem szólt bele. Ült a tábori széken és egy vékony pálcát rezgetett csizmái között, a porba bámulva, közben néha szívott egyet a szivarján, megigazgatta a monokliját, de látszólag oda sem figyelt.

— Rajta uraim! — mondta lelkesen Durien, — határozzuk meg az útirányt.

— Csak tessék, bíztatta a marsal, — nem szeretném, ha úgy érezné, hogy a hatáskörébe avatkozom.

— Ó kérem! — felelte udvariasan Durien. — a végső intézkedés joga az öné, akit mindannyian tisztelünk. Ön parancsol.

— Nagyon helyes, — bólogatott a marsal és katonásan odaszólt Renoirnak, — főhadnagy úr! Határozza meg az útirányt.

— Hát kérem, — mondta Renoir és megnyalta ajkait. — Szerintem Szudán felé az útunk kifejezetten délkeleti . . . Nem gondolja? — fordult Polchonhoz.

— Én mindenben alávetem magam feletteseim parancsának, — felelte, tőle szokatlanul alázatosan a vörös körszakállas hadnagy, aki gondoskodott, hogy a sátorban, a bagó, a pálinka és a vöröshagyma szaga, egy pillanatra se legyen elviselhetőbb.

— Ugyan, mirevaló ez az udvariaskodás?! — mondta most kordiálisan a marsal, — tisztek vagyunk, akiknél a rangkülönbség szolgálaton kívül, alig fontos. Csak rajta, gyerekek, csak fesztelenül, csak határozzátok meg kérlekalásan az utirányt, mintha itt sem lennék . . .

— Hát kérem . . . — szólt Durien nagy lélekzettel. — Most körülbelül itt vagyunk — és odabökött a térkép egy pontjára. — Nem?

— Dehogy nem, — nyugtatta meg Renoir, — ha ön mondja, akkor úgy is van . . .

— Ön szerint tehát, — fordult Renoirhoz, — erre kell menni, vagy erre . . . ?

— Kérem én nem mondtam semmit! — tiltakozott a hadnagy. — Én még csak figyelek, én várom a parancsot és nem vagyok olyan nyegle, hogy itt útirányt szabjak . . .

Ugy nézték néhány másodpercig a térképet, mint tanácstalan orvostudorok, egy különlegesen nagy beteget.

— Szerintem, — vélte Polchon. — Leghelyesebb, ha továbbra is a marsal bölcs utasításaira bízzuk magunkat.

— Nevetséges, — jelentette ki Podvinec marsal, — hogy minden csekélységgel a legfőbb parancsnok foglalkozzék. Talán csak meghatároznak nélkülem is egy útirányt? . . .

— Szerintem . . . Szóval . . . azt hiszem dobjunk fel egy pénzdarabot, — vélte Polchon — és ha fej, akkor erre megyünk, ha irás erre . . .

— Ez sem rossz . . . — jegyezte meg bátortalanul Renoir és Durienre nézett.

— Nem akarom a haditanácsot zavarni . . . —

szólt közbe most sir Yolland, — de esetleg könnyebb lenne, a délkeleti irányt, egy erre a célra szolgáló, iránytűvel meghatározni . . . Nem?

— Úgy van, — bólintott mosolyogva a marsal, mint, aki idáig hiába várta ezt a helyes választ, amit ő régen tudott, csak kíváncsi volt, hogy más is rájön-e? — Látják kérem csak gondolkozni kell, ahogy sir Yolland tette. Vegye elő százados úr az iránytűjét és állapítsák meg a helyes utat.

A százados, arany válrózsával ellátott, gyönyörű, vörös zubbonyához nyult és tétován, lassan, előhúzott a zsebéből egy piskótatekercset. Szigorúan, kissé ijedten nézte, majd ismét visszahelyezte a tésztát zubbonyába.

— Iránytű? . . . — mondta azután, — úgy hiszem letettem valahol. A főhadnagy úr lesz szíves, addig kölcsönadni a magáét . . .

— Kérem nekem nincs iránytűm, — mondta Renoir gyorsan. — Az én felszerelési tárgyaim között nem volt.

— Na ez szép! — mondta megbotránkozva a marsal, — katonatisztek iránytű nélkül. Ilyen csodát is megér az ember.

A gróf Wilkiere nézett, de ez lesütötte a szemét és az ajkát rágta.

— Látom már, — mondta Durien és Renoir felé, megvetően Polchon, — hogy egyetlen egy rendes ember van közöttünk, a sereg lelke; a marsal úr. Kénytelenek leszünk szégyenszemre kölcsönkérni az iránytűjét.

Kínos szünet következett.

A marsal felfújta magát és rendjeleit tapogatta. Végül röviden így szólt.

— Egy marsal nem arravaló, hogy az iránytűt őrizze! . . . Mindenre nem gondolhatok.

— Pedig, — tünődött félhangosan a lord, — a patent nyakkendőrögzítőt hiába helyezzük a térképre . . . Nem alkalmas irányjelzésére . . .

Miután igen nagy csend következett, felállt. szeméből nyomta a monokliját és lassan, szivarozva

otthagyta vezérkarát a sátorban. Csendes éjszaka volt. A katonák nagyrésze aludt, csak itt-ott hangzott beszélgetés és a kocsilámpa fénye mellett, a hágcsón ülve Strudel úr olvasott valamit.

Távolabb, egy burnuszos, tevés alak közeledett. Éppen a kocsi mellett ügetett, amikor a gróf odaért. Lehajtott fejjel, a bennszülöttek titokzatos, fehér leplébe burkolódzva ült a tevéjén.

— Látja, — mondta a gróf a kocsisnak, — ezeket csodálom. Nincs szükségük iránytűre és térképre. Ugy közlekednek a sivatagban, mint mi a nagyvárosok uccáin.

— És nem is fizet büntetés, ha szabálytalanul előz, — felelte Strudel úr . . .

— Vajjon mit forgathat a fejében, amikor így üget, egyedül, a sivatagban, — tűnődött a gróf.

A beduin hátrafordult a tevéjén és így felelt.

— Azt, hogy vannak kiálhatatlan utitársak, sir.

Strudel úr felállt és meglepetésébe az ostort egyre, a bőrtok mellé tüzögette. A gróf is meghökkent.

A tevés beduin Miss Morgenstern, Elsworth, Lorien, Anna, Anette volt . . .

3.

Az autós férfi és a soknevű nő, mindég ez a kettő! Nyilvánvaló, hogy a csapatot kerülgetik. Látszólag egyik sem akar vele tartani és ezért időnként mindenféle ürüggyel feltünnek.

A nő valamit kiáltott, a teve letérdelt és ő kiszállt a nyeregből.

— Nem akartam itt táborozni, hogy elkerüljem a közelségét, de ha már megszólított itt is pihenhetek.

— Ha parancsol egy csésze teát . . . — ajánlotta a gróf.

— Köszönöm. Öntől semmit sir. Eléggé kimutatta, hogy mennyire terhére vagyok . . .

— Igazán téved. Csak szerettem volna tisztáz-

ni néhány homályos körülményt . . .

— Tudom, most megint azzal vádol majd, hogy nem mondok igazat. Ez a rögeszméje sir, ha nem haragszik. Olyan nyilt és egyenes vagyok, hogy megfelelő hasonlat nem is jut az eszembe. Nem tudok hazudni, higyje el.

— Ez bizonyos, — hagyta helyben a gróf, — épp ezért nem helyes, hogy mégis lépten-nyomon megteszi. Igazán sajnálnám, ha rossznéven venné...

— Kérem . . . kérem . . . nem fontos, hogy mentegetődzék — legyintett Anna.

A gróf biztosítani akarta, hogy ilyesmi esze ágában sincs, de a leány máris elkezdett fütyürészni.

Neveletlen!

— Hogy halad az útja? — kérdezte, azután könnyedén.

— Köszönöm. Lassan, de biztosan.

— Biztos, hogy lassan, — javította ki a lány.

— A katonaság sohasem rohan. A fő, hogy egyenletesen, folytonosan haladjon.

— Ugy. Tisztában van azzal, hogy helyzete vígasztalan, kilátástalan, életveszélyes, nevetséges és céltalan?

Sir Yolland néhány másodpercig szomorúan tisztogatta a monokliját.

— De egyebekben kielégítő? — kérdezte végül.

— Ne tréfáljon sir. Azért jöttem ön után, mert veszélyben van.

— Hm . . . És mennyiben fenyeget veszély...?

— Ön e pillanatban a világ legszörnyübb sivatagának kishijján a közepén áll egy csomó gyanús alakkal. És egy sincs az emberei között, akinek sejtelme lenne arról, hogy mi az a sivatag, menetelés, merre akar menni . . .

— De kérem . . . csupa gyarmati tiszt.

— De sir! — kiáltott a nő és összecsapta a kezét. — Még mindig nem látja, hogy az egyetlen ember ebben a társaságban, aki valamennyire katonának számít az maga?!

— No, de a marsal, a százados . . .

— Hát nem gondolt még arra, hogy esetleg szélhámosok furakodhatnak a közelébe? . . .

A gróf zavartan pislogott.

— Ilyesmi néhányszor eszembejutott, — mondta azután és észre sem vette, hogy a nő által betöltött teát hörpöli önkénytelenül . . . — Miért nem szólt idejében? . . . Mikor még egyszerűbb lett volna visszafordulni?

— Mi? — kérdezte gyorsan, a hazudni készülők hangján, amikor nem is a kérdést akarják ismét hallani, csak időnyerés céljából vetnek közbe egy szót, hogy kitalálhassanak hirtelen valami valótlanságot.

— Miért nem szólt előbb?

— Hogy-hogy előbb? . . . Ja?! . . . Hát miért szóltam volna? Ön érthetetlen módon úgy viselkedett, mint aki nem hiszi vakon minden szavamat. De most figyelmeztetem: menjen vissza Ain-Szefrába és béreljen vezetőt, mert . . .

— Köszönöm Miss Elsworth, Lorien. Lehet, hogy igaza van és elpusztulunk. De egy Olivér Yolland gróf nem hátrál meg csapatával, még akkor sem, ha ezek szélhámosokból rekrutálódtak.

— És nem finnyás arra, hogy a környezetében ne legyen szélhámos?

— Ujabban kezdem hinni, hogy olykor egy szélhámos társaságát nehezen nélkülözi az ember.

Mr. Wilkie ért oda.

— Sir. A tisztjei nem tudták eldönteni, hogy merre menjenek . . .

— Teljesen mindegy kedves Wilkie csak egy a fontos: Előre menjenek!

Anna Anette különös meglepetéssel nézett a grófra, hosszan, kutatóan, mint aki nem ezt várta, mintha más fajtájú embernek képzelte volna eddig . . .

Amikor a csapat tovább menetelt, a katonák csodálkozva látták, hogy a gróf mellett egy beduin ül a kocsiban és az ajkát festi.

4.

Miután hajnalra sem érték el az oázist, nyilvánvaló lett, hogy másfelé kellett volna menniök. De itt is sok-sok karó van leszúrva sorban, tehát jelzik az irányt valamerrre. Ha messzebb is, de oázisnak kell következni.

De nem következett semmi.

És dél volt. A Szaharában, ahol a meleget nem úgy jelzik, hogy *„árnyékban"* miután ilyesmi ott nincs.

— Ide hallgasson, — mondta Izabella őrvezető a szemüveges Kratochwill kárpitosnak, (aki regényt ír). — Nekem ez az egész ügy nem tetszik.

— A vezetők valamit titkolnak.

— Nem értenek a vezetéshez.

— Ezt hiába titkolják, mindenki tudja. A regényemben előfordul egy ember, aki soffőr létére jelentkezik pilótának és csak madártávlatból konstatálja, hogy milyen nagy különbség van egy elsővonalbeli vadászgép és egy kistaxi között.

Izabella egy rándítással feljebb csúsztatta vállán a puskaszíjjat és markáns, komoly arca, gondterhelten nézte menetelő fiát.

— Azt mondom magának Kratochwill, ez sivatag és nem lehet viccelni velem ilyen forróságban! Tudni kell hová megyünk!

— Attól még nem lesz hüvösebb.

— Az bizonyos, — vélte Toutain, — hogy az egész ügy gyanús, homályos és van valami benne, ami tisztességtelen. Elhihetitek! Ha valaki tudja, hogy mi a tisztességtelen, akkor az én vagyok.

— Mondhatnak, amit akarnak! — kiáltotta Izabella. Valamennyien hülyék vagyunk, ha hagyjuk, hogy az orrunknál fogva vezessenek a Szaharában . . . Én tudni akarom, hogy hová megyünk! Végre is én egy anya . . . — Meghökkent, de azután gyorsan folytatta: — Én egy anyagias természetű vagyok, aki nem lelkesedésből megyek itt, hanem pénzért. Jogom van tudni, hogy hová visznek...

— Ugyan gyerekek, — mondta Jordan, aki nagybőgős volt, de a tangóharmonikán is jól játszott. — Hiszen cölöpök mellett megyünk, az azt jelenti, hogy erre út van, tehát valahová csak eljutunk . . .

— De mikor! — kiáltotta az őrvezető. — Mert inni is kell ebben az átkozott hőségben és cölöpből nem lehet vizet fakasztani!

A rend teljesen felbomlott. Mr. Wilkie aléltan fekszik a vörös keresztes kocsiban egy emberhekatomb tetején. Oblath törzsorvos vizes kendőt rak a szívére, szeretné még hígított szalmiákkal is bedörzsölni a halántékát, de a gyógyszeres szekrényhez képtelen hozzáférni, mert hátizsákok és fegyverek torlasza zárja el. Köppenyét, zubbonyát mindenki szanaszét dobálja és folyton vizet isznak...

A marsal kimerülten száll le a lováról. Renoir és Durien tanácstalanul állnak mellette, Polchon, mint valami vörösszakállas buldog, komoran rágja a pipáját, ritkás, barna fogai között.

Grokhur, a benszülött vezető odamegy a grófhoz, aki éppen kifizeti a konflist és lesegíti Miss Annát.

— Uram, — mondja, — beszélnem kell veled.

— Beszéljen, kedves benszülött . . . — feleli a gróf, aki modorát és stílusát sohasem változtatta meg, akár a tőzsde titkárával, akár egy arab benszülöttel állt szembe.

— Uram. A halál árnyékában vagyunk. Bilmóból bármelyik karavánúton elindulva huszonnégy órán belül oázist kellett volna találni.

— Dehát hová vezetnek a cölöpök? — kérdezi a gróf.

— A cölöpök uram, — felelte az arab, — igen sokszor jelezték már a halálba vezető útat. Vannak uram gonosz emberek, akik kihúzzák a cölöpöket a helyes irányból és újra leverik őket hamis irányba. Napokig haladnak így egy karaván előtt néhány mértföldnyi távolságra, amíg ezeknek kifogy a vizük, az élelmük, az erejük és végül kifosztják az áldozatokat.

Nagyon valószínüen hangzott mindez. A gróf egy szivart válogatott csendben a tárcájából.

— Küldje ide azt a csontos, magas, barnaarcú altisztet, — mondta Gokhur. — Azután a leányhoz fordult. — Nem inna egy csésze teát?

Anna Anette megint úgy nézett rá, mintha nem ilyennek képzelte volna a grófot.

— Most a teán jár az esze? . . . — Hiszen... halhatta, hogy halálos veszélyben vagyunk . . . mit akar tenni?

— Majd izé . . . hát majd kitalálunk valamit.

Távol, a sötétben furcsa fényszóró-villanás hasított bele az éjszakába és ismét kihúnyt, valamelyik domb mellett a kanyarodóban.

Egy autó jár ott, előttük . . .

Megjött a csontos, barnaarcú altiszt: Izabella őrvezető.

— Izé . . . kérem. Én többször megfigyeltem magát. Okos, erélyes ember. Hogy hívják?

— Cavelotti, — mondta a hamis nevét Miss Roswang, a „Levegő királyának" anyja.

— Igen? Szóval olasz? Hát kérem őrvezető, azt hiszem eltévedtünk kissé . . .

— Tudtam!

— Igen? Leleményes. Szóval hát tévedni emberi dolog... De mégis jó lenne, ha a vízzel takarékoskodnánk. Itt számítok a maga megértésére.

— Nem én pocsékolom a vizet, kérem, — felelte dacosan.

— Tudom. Azért kérettem, mert én itt . . . hát . . . megfigyelem az embereket. Maga . . . Mr. szakaszvezető, erélyes, okos és hüséges katonának látszik . . . Megért engem? Eddig nem volt fontos a rend, de most vigyázni kell . . . Bajban vagyunk . . . Bízom magában . . . Elmehet . . .

Sir Yolland nem tudta, hogy asszonnyal beszél. De nem járhatott volna el ravaszabbul akkor sem, ha tudja Miss Roswang titkát és azt akarja, hogy Izabella őrvezető ezentúl tüzbe menjen érte.

Egy csoport katona épen vitatkozott. Hango-

san szidták a vezetőket és a kétségbeesett Bayonne őrmestert rángatták.

— Beszéljenek értelmesen, — kiáltotta Toutain, — mondja meg a vezetőknek, hogy tiszta vizet akarunk a pohárba!

— Nem lehet embereket csak úgy a Szaharába hurcolni! — hadonászott az öklével Wolfram, a mozdonyvezető és a többi, fenyegető helyesléssel morajlott. — Csalók, a vezetők . . .

— Aki tisztnek mondja magát, az konyítson a Sivataghoz, — dörögte a különben csendes King Roswang.

— Csak te hallgass! — szólalt meg egy határozott hang és King Roswang nyomban elnémult. Izabella őrvezető volt a közbeszóló, amint éppen odaért.

— Azt mondtam elég legyen, — kiáltotta erélyesen és szokása szerint nagyot csapott a mellkasára. — Ha valami baj van, az inkább a legénység hibája. Olyanok vagytok, mint a csürhe! . . . Viszszaéltek a gróf úr jóságával . . .

Elnémultak a hirtelen változáson.

— Tudni akarjuk, hová vezetnek! — szólt közbe Fleur de Bac. Vesztére!

— Tudni akarja? — sipította az őrvezető, — hát állapítsa meg a csillagok járásából, hiszen maga légiós! Meg az a mákvirág barátja is, akinek sajnos, csak a fél pofáját verték le . . . Hát ha maguk légiósok, akkor mondják meg, hol vagyunk! Rajta! Na, tessék! Légiósok! Ki áll a csapat élére?!

Kissé elhallgattak. Duke of Roswang, a „Levegő Királya" megjegyezte:

— Azért disznóság . . .

— Hallgass, te taknyos, mert kapsz egy pofont, — felelte egy meglepő szónoki fordulattal az őrvezető, azután harciasan körülnézett.

— Én nem védem az állítólagos tiszteket, — folytatta az őrvezető, — csak aszondom: a zsák megtalálta a foltját. Kvittek vagyunk. Akinek nem tetszik, az mutassa meg, hogy légiós volt! A

Bilottey káplár, ha nem gazember, vezessen bennünket, vagy tessék, nézzen fel az égre Kratochwill és jelölje meg az utat, mint jó sivatagi obsitos. Hiszen az irány a csillagokra van írva.

— Kérem, azt nem én írtam, — mentegetődzött a kárpitos.

— Hát . . . mégis . . . — dünnyögte King Roswang, — tenni kell valamit . . .

— Majd pont rád várnak ott, ahol mást kell tenni, mint aludni, vagy a hasat megtömni . . . — mondta az őrvezető, azon a mélységesen megvető, burkolt szemrehányásoktól terhes hangján, amivel hitvesét szokta porig alázni. — Idehallgassatok! Azt mondom, hogy a gróf úr jó ember és jót akart velünk. A vizet osszuk be, igyekezzünk gyorsan és rendben menetelni. Aki pedig azt hiszi, hogy szájalni és verekedni kell, annak itt vagyok én, jelentkezzen!. . .

Befejezte, nagyot csapott a mellkasára és várakozóan körülnézett.

De senki sem lépett elő.

TIZENKETTEDIK FEJEZET.

1.

Ezalatt a marsal sátrában szomorú és őszinte események játszódtak le. Mr. Wilkie jobban lett és megjelent a társaságban. Eleinte némán itták a kávét és a földre terített térképet bámulták, mint valami titokzatos szfinxet, amely tudja a nagy titkot és egy arcvonásával elárulhatná. De nem tette.

— Miután innen indultunk, — mondta Durien ujjával a térképre bökve, — lefelé kell menni...

— Merre? — kérdezte Polchon.

— Erre, — mutatta a százados.

Polchon egyszerűen megfordította a térképet a középpontja körül, úgy, hogy a Fokföld került Tunis helyére.

— És most?

Durien meghökkent. A „lefelé“ ellenkező irányba került és „felfelé“ lett.

— Uraim, — mondta Mr. Wilkie, — vége a komédiának. Terítsük ki a lapjainkat . . .

Csendben ültek sokáig.

. . . Elsőnek a marsal szólalt meg, mélyen lehajtott fejjel, enyhén remegő szakállal, megtörten.

— Születtem 1879-ben, mint egészen kis csecsemő. A kies Szkutáriban látott meg a napvilág, amely azóta, mit sem változott. Miután atyámat szabadon bocsájtották, elhatározta, hogy új életet kezd és kivándorultunk Amerikába. Amerika a pénz hazája és lobogóját csillagok díszítik. Ez lett volna a kisebb baj. De anyám mosni járt, himzéseket árult és ezért szegények voltunk, sőt pincelakásban tengődtünk. Igy lettem hegedükészítő. Midőn atyámat szabadon bocsájtották, elhatározta, hogy új életet kezd és kivándoroltunk Quatemálába. Ezt az országot levélbélyegekről már régen ismertem. Quatemala kis állam, de kiterjed a szélrózsa minden irányába és éghajlata igen számottevő. Anyám ismét mosott és himzést árult, míg én egy vasúti étteremben hegedültem, saját készítményemen. Igy értem el tizenhatodik életévemet, már kora ifjúságomban. Miután atyám kiszabadult, elhatározta, hogy új életet kezd és kivándoroltunk Hondurasba. Honduras lakosai különböző életkorúak, földműveléssel és állattenyésztéssel foglalkoznak. Igy kerültem a katonasághoz. A hondurasi véderő akkoriban sürgős átszervezésre szorult, mert az államnak még nem volt hadseregе. Megbízást kaptam egy fontos fegyvernem bevezetésére, amelyet Hondurasban még hallásból sem ismertek.

— Miféle fegyvernem volt ez? — kérdezte Mr. Wilkie.

— Katonazenekar . . . — suttogta lehajtott fejjel. — Én ugyanis tamburmajor vagyok . . . — A drámai szünetet mély sóhaj követte. — Igy volt uraim. Miután atyám kiszabadult, nem folytatta régi életét. De ujjat sem kezdett. Tetemét örök nyu-

galomra helyeztük. Igy tört ki a forradalom, amely máról holnapra, szinte egy csapásra, mit sem változtatott a sorsomon . . . A forradalmat leverték és én megjelentem az elnöki palotában, az éhező utászzenekar nevében. Ám az elnök méltósága éppen lejárt és az ország játékszabályai szerint megszakítás nélkül senki sem lehet kétszer elnök. Kerestek valakit, aki a forma kedvéért rövid ideig betölthetné ezt a tisztet, hogy a régi elnök ismét átvehesse a hivatalát. Igy történt, hogy magamhoz ragadtam a hatalmat, kikiáltottam a diktaturát, marsal lettem és bevezettem a kötelező népoktatást.

— Mennyi ideig volt elnök excellenciád?

— Öt teljes percig uraim . . .

Nagy csend volt.

— Azután, — folytatta a megtörten a marsal, — eljárásomat gáncsolni kezdték. Az elnök ellenségei üldöztek és amikor az újabb forradalom diadalra jutott, meg akartak ölni. Éjszaka kiugorva az ágyamból, egy szál zongorakivonattal hagytam el az országot, de rövid uralkodásom emlékét ma is áldással emlegeti a nép . . . Lakóházamról megemlékezik a Bädeker, Honduras történelmi látványosságai között és túristák látogatják . . . Mit mondják még? Egy művész a lovasszobromat tervezte, még két év előtt . . . Sajnos, később ez a baja elhatalmasodott és és dühöngeni kezdett . . . Itéljenek uraim: ez az én hiteles életem története, középiskolák számára . . . A többi már száműzött elnökök sorsa: Egyiptomban állomásfőnök lettem. Oránban kottamásoló, végül a marokkói kaszinóban játékvezénylő a bakk osztagnál . . .

— Krupié! — álmélkodott Mr. Wilkie.

— Nyert, — bólintott rá a marsal. — Dehát oly mindegy, ha az ember számüzött . . . A Mammuniában laktam, de miután a kaszinó feloszlott és innen is számüztek, nem volt hajlékom. A lohndiner megengedte, hogy az emeleti poggyászraktár egy kényelmes böröndjébe átmenetileg beköltözzem.

A kövér szervező sűrűn bólogatott és Podvinec marsal folytatta!

— Itt aludtam számüzetésem keserü álmát. Ha egy vendég rövid időre elutazott, de megtartotta a szobáját, alhattam üres lakrészében keskeny kanapéján. Sőt borotválkozhattam is, ha terebélyes szőrzetem ezt indokolttá tette. Igy kerültem Durien százados bérleményébe, ahol ön, igen tisztelt uram felkeresett. A többit a százados úr . . .

— Elsősorban talán azt kell bevallanom, hogy nem vagyok százados, — kezdte Durien, — és talán az is érdekli önöket, hogy Durien sem vagyok...

— Mi volt tehát, mielőtt beállt ide katonának?

Durien sokáig hallgatott és mélyen lehajtott fejjel mondta:

— Hölgyfodrász . . .

Síri csend támadt. Megrendülten néztek maguk elé.

Hölgyfodrász!

A Szaharában . . .

— Durien úr igazi neve Félix Brommel, — szólt közbe a marsall — és már kora ifjúságában egy angol nemesi családot borotvált az apja. Igy került a gyermek Brommel Marokkóba. De megvonták a képesítését, mert egy saját találmányú hajfestőszert alkalmazott.

— A couleur varies . . . — motyogta Félix...

— A készítmény még némi tökéletesítést kívánt volna, — folytatta a marsal, — de a türelmetlen feltaláló idoelőtt alkalmazta és ezért történt a baj. Egy szőke hölgy barnára festette a haját és zöld lett. Láttam az illetőt . . . Szörnyü volt. Én karoltam fel Brommelt, amikor kuruzsló lett: képesítés nélkül borotvált és ondolált, titokban, éjfélkor, mélyen leszállított áron . . . Behoztam a kaszinóba parkettkártyásnak. Húsz frank fizetésért esténként jó ruhában, hihetetlen összegeket kellett eljátszania, hogy kedvet csináljon a sikkasztóknak. Bevarrt zsebekkel százezreket kellett tékozolnia . . . Mikor ön, igen tisztelt uram rámtalált, Durien szá-

zados szobájában, akit sajnos, sohasem láttam, pedig szívesen használtam épp az ő lakosztályát, mert kitünő cigarettákat szív . . . Tölcséralakú erős szivarkák, *Zrna* nevüek és azt hiszem Szerbiából hozatja őket . . . Ön uram, megtisztelt egy kitünő ajánlattal, de előfeltétele volt, hogy megszerezzem a százados. Akit én nem ismertem. Mit tegyek? Ilyen alkalmat nem szalaszthattam el. Igy vontam bele Félixet, aki rábeszélésemre hajlandó volt eljátszani a százados szerepét . . .

Ismét csend lett.

Mr. Wilkie kérdően nézett Polchonra, aki kezének külső lapjával előresimította álla alól a vörös körszakállat és pipára gyujtott.

— Nem tanultam annyit, mint az előttem szólók, ezért elhagyom a sok marhaságot. Matróz voltam és kész! Cetvadász. Punktum. Jörvettborgnál egy főárbóccal úgy megvertem a révkapitányt, hogy azóta reszket és csuklik. Slussz! Töröltek a hajóskönyvből. Mit tehettem? Beálltam ide pojácának. És most az dobja rám az első követ, aki nem fél attól, hogy szájon vágom.

A kapadohány maró füstje fullasztóan gomolygott a kis sátorban. Valamennyien Renoirra néztek. A csendes, finom kis tiszt zavartan tépdeste egy nagy kitüntetését, amelyről később kiderült, hogy visszatérésre jogosítja fel a Picadilly cirkusz látogatóit.

— Ön, főhadnagy úr, — fordult feléje Mr. Wilkie, — micsoda civilben?

— Menyasszony, — felelte és mélyen elpirult.

A marsalnak megcsördültek a kitüntetései és Polchon szájából kihullott a pipa. Renoir nő!

— Azért mondtam magamat tisztnek, hogy egyedül lakhassam, egy sátorban . . .

— Dehát miért tette? . . . — hüledezett Mr. Wilkie.

— Én nem mondhatok közelebbit . . . — felelte Renoir és sírva fakadt. Kihasználta az alkalmat. Ó, hányszor szeretett volna eddig is sírni, de

nem lehetett. Milyen rossz a férfiaknak. Sohasem sírhatnak. Különösen egy gyalogos tiszttől vennék ezt rossznéven. — A vőlegényemmel összevesztem. Veszélyes vállalkozásba fogott. Igaza volt, de én végre is nő vagyok és előbbrevalónak tartottam az életét a kötelességnél. Azt hittem, ha megfenyegetem azzal, hogy szakítok, akkor engedni fog. Visszaküldte a jeggyürümet. . . . Istenem, milyen szerencsétlen vagyok . . . Ezért jöttem el . . . Szereztem igazolványt . . . én is szenvedni akarok, mint ő, én is itt haljak meg a sivatagban . . .

— A hallottak után, — szólalt meg Mr. Wilkie, — mi a teendő? . . .

— Azt hiszem, — vélte Durien, — Félix. — Leghelyesebb, ha a kisasszony kibékül a vőlegényével.

— Szerintem Renoir főhadnagy családi viszálya nem a legégetőbb problémánk. Itt állunk a Szahara közepén talpig bajban.

— Nem tanács kell ide, — mondta Polchon, hanem segítség.

Feleletképpen egy autóduda hallatszott, távolról.

2.

A kocsis rádobta a pokrócot Dirndelre és valamit morgott az ő bécsi nyelvezetén a „Herrgotról . . . " majd felkötötte a ló fejére a zabos tarisznyát és meggyujtotta a két lámpást. Olyan tempós nyugalommal tette ezt, hogy a Szahara néha, pillanatokra bérkocsiállomásnak tünt körötte.

— Baj van Strudel úr . . . — lépett hozzá Sir Yolland.

— Az én látom bitsén . . . de i'haltsz maul... Ne szólj szám nem kapsz migrén . . .

— Igaz . . . Ön egy bölcs ember. Ez eddig is feltünt nekem . . . Ezért most megkérdezem, mint okos embert, hogy mi a véleménye?

— Hát akkor mondok meg ha a herr graf megtisztel. Nem első eset. A Rádel bárónak, ha feljött kihallgatásra a Burgba, mindig adtam lóverseny tip. Ha nyert, akkor azt mondta; „itt van ötven forint . . . " Az volt nagy pénz! És a vállamra ütött: „Génz heit holt drán herr Strudel" . . . — És sóhajtott, — Wo sein die séné olde zeiten . . . Ami az én vélemény . . . az egyszerű. Ez, aki ott elől lovagol, azzal a szakállal, ez emlékeztett engem a gyerekkoromra, amikor a Wipplinger strassen masiroztak a katonák, Kágrámba, élesre lőni és mögötte jött a zenekar. A *Fligermarschot* játszották és elől egy Regimensttambur, gyönyörű, császárszakállal, emelgette az aranygombos bot . . . Hát ez is inkább egy Regimentstambur mint egy echt katona, — Strudel úr igazán nem tudta, hogy mennyire közeljár az igazsághoz.

— No és . . . mit tenne ön kedves . . . kedves... kocsihajtó úr . . . az én helyemben? . . .

— Nem színék egykoronás szivarokat a sivatagban, mert ha elfogy itt nem kap és nehéz ez hirtelen abbahagyni . . .

— Sok igazság van ebben, amit mond. De úgy értettem, mit tenne most, miután eltévedtünk . . . ?

— Hát azt, amit Bécsben ha nem ismerek, valamelyik ucca . . . Megkérdezek egy autós, aki magát jól kiismer . . . Az az autós, aki errejár, talán tud az irány . . .

— Lehet. De az egy gazember, akit megfizettek, hogy . . . ellenem dolgozzon.

— Hát ígérjen neki Herr Gráf nagyobb gázsi és fog dolgozni magának . . . Ha én a standon látok egy jó istállófiú a pitlinél, akkor igérek neki húsz krajcárral több és jön hozzám. Ez mondják úgy a fiakkerosok, hogy „elcupfolni" az illető . . . Hő Diendl . . . No woát . . . szó á nárrischez Schimmel, faflucht noamohl!

És gyorsan becsavarta a féket, lépésben követ-

ve a kocsit, mert Dirndel Isten tudja miért, abrakolás közben sétálni kezdett.

A gróf csodálkozva nézett a kocsisra. Hm . . . Okos fiu a vén Strudel. Ez igazán zseniális gondolat. És egyszerű.

— Hol lehet vajjon az az autós?

— Ott áll kérem, — mutatott az ostorral, — nem is messze. Csak nehezen látni, mert nem ég a hátsólámpája. Ezért még lesz baja, ha meglátja egy konstábler . . . Diendl du Zau! Héé...! Nyeee . . . !

— Ott áll?

— Ja . . . Mindég akkor táboroz éjszakára, amikor mi. Korán hajnal megy tovább . . . Igaz lehet, hogy ez nem jóba töri magának a fej . . .

— Nem tenné meg nekem, hogy idehívja? . . .

— Warum den nett? . . . Azt hiszem az az illető csak vár erre már minden nap . . . Der kerl virđ herkumma' . . . Csak addig tessék maradni a kocsinál. Megbüntetik az embert, ha hagyja őrizetlen . .

A vörös arcú kövér ember, peckes lépteivel elindult a sivatagban. Az ostort magával vitte. „Az könnyen ellopnak" — szokta mondani . . .

Öt perc sem telt el és távolról kigyult két fényszoró, azután megindult a tábor felé. Óvatosan jött az autó, hogy ne üsse el a szanaszét heverő embereket.

— Mit akar? — kérdezte Anna, aki váratlanul felbukkant mellette.

— Tárgyalni fogok evvel az urral. Nem tehetünk mást. Ha rabló, meg kell nyerni a mi számunkra . . .Eltévedtünk Anette.

— Egy . . . rablóval . . . tárgyalni?

— Vezetőre van szükség.

Mr. Guliver, overáljában, kezében szemüveges sapkáját lóbálva közeledett. Az arca közepe táján egy felparázsló cigaretta fényénél, kemény mosolygó szája és egészséges fogai tüntek hirtelen fel.

— Jó estét gróf úr... üdvözlöm Miss Lorien...

Néhány másodpercig álltak. Strudel ur a fel-

hágóra ült elővette drótcsíptetőjét és ujságot olvasott a kocsilámpa fényénél.

— Uram, — kezdte sir Yolland, — szükségem lenne egy vezetőre. Azt hiszem eltévedtünk.

— Amennyiben az útjelző karók után igazodik sir, feltétlenül. Autómon előrementem néhány kilométert. Később már egyáltalán nincs karó.

— Nem tudok kertelni, — mondta a gróf. — Megmondom őszintén, hogy mit akarok: Amennyiben önt bárki megfizeti azért, hogy ellenem működjék nevezze meg azt az összeget, amit kap, vagy a remélt nyereségből és én többet igérek, hogy hozzám csatlakozzék.

A fiatalember gondolkozott.

— Mit igértek önnek azért a vörös irattáskáért, amit a gróf állandóan magánál hord és pillanatnyilag itt hever mellette a földön, — mondta agressziven a leány.

— Csakugyan azért jöttünk itt össze, hogy a magánügyeim iránt érdeklődjünk? Arról van szó, hogy önök vezetőt keresnek közös karaván jukhoz...

— Jól tudja, hogy nem közös! Hiszen ön hozta a holmimat utánam! Ne akarja a gróf hiúságát felpiszkálni ellenem!

— Nevetséges, — jelentette ki még pótlólag Anna és hátat fordított. A fiatalember mosolygott.

— Egyet tudnom kell, — jelentette ki sir Yolland: — Ön csakugyan az én nyomomban jár és hát . . . azonos azzal a . . . izé . . .

— Hogy azonos e Szokoloffal, az orosz gengszterrel, aki Biszkra jobb keze, erre feleljen! — kiáltotta a leány.

— Felelek. Azonos vagyok Szokoloffal, az orosz gengszterrel, aki Biszkra jobbkeze és húszezer fontot kapok azért a táskáért, amely ön mellett fekszik.

— Ugyan ne nevettese ki magát! — kiáltotta a leány. — Majd éppen Biszkra fizet húszezer fontot. Szó sem lehet ennyiről. Inkább *visszafordulunk*. Mindenki azt hiszi, hogy a gróf jóhiszeműsé-

ge és bőkezűsége végtelen . . . hohó . . . ! Ebben nagyon tévednek. Ennek véget *vetünk*, — fejezte be dühösen. Rózsaszínű orrlyukai rezegtek közben. A gróf döbbenten nézett rá.

— Önök kérdeztek, én feleltem. Húszezret ígértek nekem, ha megszerzem ezt a táskát. Miután azonban hivatásos szélhámos vagyok és nem barátság fűz Biszkrához, vagy éppen Harlington Lordhoz, tehát elfogadok jobb, hangsúlyozom, jobb ajánlatot.

— És mi biztosít arról, — kérdezte a gróf. — hogy ön csakugyan az én emberem lesz . . . Ne haragudjon, hogy kimondom, hiszen ön maga sem tagadta . . .

— Ó csak tessék . . . — felelte udvarias nevetéssel a fiatalember. — Nem vagyok érzékeny. Hogy mi biztosítja? Hát kérem, ön, mögém ültet egy megbízható embert a kocsiba, töltött revolverrel. Ha kétszáz méternél nagyobb távolságra előzöm magukat, ez az illető lepuffant. Ha nem találnak vizet, ha támadás érné magukat, engem puffantanak le először. Tusz leszek. De a legjobb biztosíték az ön számára sir az, ha jobb ajánlatot tesz, mint Biszkra, illetve Harlington.

— Rendben van. Megelégszik egy írással, amely úgy szól, hogy amennyiben én elérem csapatommal a szudáni, Urundi Földet, az esetben önnek huszonötezer fontnyi követelése lesz velem szemben?

— Tökéletesen elegendő. Igy az ön pusztulásával huszonötezer fontot veszítek, tehát kizárt dolog, hogy baj érje sir. Mert engem ebben az életben semmi más nem érdekel, mint a pénz . . .

— Én rabja vagyok a formaságoknak, — felelte a lord, — ezért ha megengedi közlöm ezt a változást a tisztjeimmel is.

— De ami a személyemet illeti, talán ne mondja el a valóságot sir, — kérte az autós.

— Mi? . . . Zavartan megállt. — Ugy érti, hogy hazudjam? . . .

— Egy hadvezérnek lehetnek titkai . . .

— Hm . . . Igen? . . . kissé nehéz feladat, valótlanságot állítani . . . Talán maradjunk annál, hogy én csak mint vezetőt említem és ön majd hozzámisztifikálja a többit . . .

— Kérem . . .

A gróf a marsalhoz ment.

. . . Amikor egyedül maradtak a leánnyal hosszan néztek egymás szemébe.

— Azt hiszem Miss Lorien, ön helytelenül jár el, amikor ellenem dolgozik. Kíséreljük meg összeegyeztetni az érdekeinket.

— Nekem nem lehet egy Szokoloffal azonos érdekem, — felelte hűvösen, de nyugodtan és rágyújtott.

— Rosszul teszi, ha harcol ellenem. Akkor állítom félre az útból, amikor akarom. Hogy eddig nem tettem, az csak személyes rokonszenv jele nálam. De ha keresztezi az utamat hidegvérrel elintézem.

A lány megvetően verte le cigarettájáról a hamut.

— Azt hiszi félek magától?

— Ezt nem hihetem, mert nagy érdeklődéssel olvastam annakidején egy riport sorozatot, amely Grovescu Adrien kisasszony kilenc politikai gyilkosságával foglalkozott . . .

A nő elsápadt és rémülten nézett az autós emberre.

— Csak . . . nem akar elárulni? . . . — suttogta rekedten.

— Nem. De tudomására hozom, hogy a kezemben van és ha még egyszer elgáncsol, akkor leleplezem . . . — fejezte be finoman, udvariasan, azután mosolyogva meghajolt és kilépett a sátorból.

A Szahara, mint valami hullámzás közben, hirtelen megfagyott tenger; fehéren, mozdulatlanul feküdt a hold ízzásában és valahol felhorkant egy ló.

TIZENHARMADIK FEJEZET.

1.

Érdekes, hogy mennyivel simában ment minden, pedig Mr. Guliver látszolag nem szólt bele a vezetésbe. A csapat előtt haladt az autójával, fütyűrészet, cigarettázott és időnként a zsebéből evett valamit. Csokoládé, vagy keksz lehetett. És esze ágában sem volt parancsolgatni.

Néha Duriennek vagy a marsalnak mondott valamit, csendesen, teszem, hogy az egyik szekér kissé a jobb kerekeire nehezedik, igazítsák el a terhet, vagy figyelmeztette őket, hogy a páncélautó ne menjen csapat előtt, mert így sok port kell nyelni, de különben nem törődött semmivel.

Szóval az ördög tudja, hogy történt. Tény az, hogy Mr. Guliver megjelenésével egyidejüleg rendesebb lett minden. Az emberek biztonságérzete is fokozódott. Végre egy vezető, akit nyugodtan követtek. Ösztönösen érezték, hogy ez nem fog tévedni.

Nem! Az overalos ember igazán nem volt szigorú és nem parancsolgatott. Legfeljebb ezt mondta első nap a körötte állóknak.

— Kérem, egy ember csak másfélliter vizet kap naponta. Ezt tessék beosztani, mert több nincs . . .

— És ha szomjas valaki? — kérdezte indignálódva Kratochwill, regényét szorosabbra fogva a hóna alatt.

— Az szomjazni fog . . . Amennyiben nem tartják be az intézkedéseimet, természetesen átadhatom a vezetést. Podvinec marsal őexcellenciájának, vagy Durien századosnak.

Több ellenvetés nem volt. Az autós ember beszállt a kocsijába a volánhoz, a kirendelt őr mellé, aki mindenre elszántan ült ott egy kis belga hatlövetűvel a kezében.

A zord felvigyázó Anna volt.

A leány revolverét kívülről nem láthatták. Elfedte a tenyere. De egy pillanatra sem vette le a ravaszról az ujját. Igy ült Mr. Guliver mellett, ahogy továbbra is nevezték az autós embert. Ő volt az ő r. Sir Yolland eleinte sehogysem akart beleegyezni, de Anna meggyőzte.

— Nézze az ilyesmihez nem nyers erő kell, hanem inteligencia. Kit akar oda ültetni? Polchont, aki mindég részeg, vagy a vén marsalt?

Denham grófja nem szólt semmit és a leány előre került az autóhoz. Sir Yolland később úgy érezte, hogy ezzel a helyzettel mégsincs megelégedve. De nem a bizalmatlanság bántotta, hanem valami egészen más . . . Micsoda? . . .

Nem ismerte ezt a szót, hogy féltékenység.

2.

— Mit tenne például, — jegyezte meg mosolyogva a férfi, — ha rákapcsolnék hirtelen és eliramodnék a csapat elől.

— Habozás nélkül lelőném, — felelte a leány.

— Csakugyan? Magáról el is hiszem.

Most már mélyen bennjártak a Szaharában. A gyilkos hőség és a por szörnyűségesen kínozta a kis csapatot. Napokig mentek anélkül, hogy bárkivel is találkoznának. És ha néha egy-két tevés vagy gyalogos benszülött látta őket, tátott szájjal állt meg. Közben már híreterjedt a Láthatatlan Légiónak, az arabok behurcolták, a legendát, a kisebb helyőrségekbe, azok vitték tovább városról városra a különös legendát egy rejtélyes katonacsapatról, tiszta fekete uniformisban, ezüst trombitással.

Harmadnapja haladtak már egyenletes tempóban, amikor váratlanul lövéseket hallottak a távolból. A kisautó szokásos kétszázméterrel előzte a csapatot.

— Meg kell néznem mi az, — mondta az ove-

rallos. — Engedje meg, hogy nagyobb sebességre váltsak.

— Ha csak tíz méterrel növeli a távolságot; nyomban keresztüllövöm! — felelte a leány és pisztolya érezhetően szorult az overallos oldalához.

— Kérem . . . — mondta ez és nyugodtan vezetett tovább. Egy homokdombnál kissé oldaltfordította a kormányt, a két jobb kerék felsiklott a hullámra, a kocsi megdőlt . . . Anna ösztönösen megfogódzott a karosszéria oldalába. A következő pillanatban, a férfi elkapta a revolverét és amig lesiklottak a domboldaláról, szépen átemelte a leányt a kocsin és kitette egy puha homokdüna tetejére, azután gyorsan a kormányhoz kapott, rákapcsolt és az autó pillanatok alatt elzúgott . . .

Mindez varázslatos gyorsasággal történt, két-három másodperc alatt. Mire Anna felült a homokdombon, az autó nem volt sehol. Dühében és szégyenében sikoltani tudott volna. Igy kellett bevárni a közelgő csapatot.

— Mi történt? . . . — kérdezte a katonák közül kilépve a gróf.

— A maga vezetője . . . — sirta dühösen a leány, — úgy-e mondtam, hogy ne álljon szóba vele... Megszökött és . . .

— De hiszen itt jön vissza, — kiáltotta Fleur du Bac. És, amikor a sörhajóhadnagy kinyujtott keze irányába néztek, megpillantották a visszatérő kiskocsit. A csapat előtt lestoppolt és Mr. Gulliver—Szokoloff ugrott ki belőle.

— Kérem, — kezdte a gróf, — amit ön tett . . .

— Lövéseket hallottam és odamentem megnézni, hogy mi lehet az oka. Azt hiszem sir ön sem tartaná helyesnek, ha ilyenkor magammal hurcolnék egy hölgyet. Vagy igen? . . .

Különös egy alak! Eddig minden esetben egy mondottal, megmagyarázta, amit akart.

— Uraim! Két kilométernyire innen egy osztag légionáriust kelepcébe csaltak, arab felkelők. Ezeket lemészárolják egy szálig, ha nem kapnak

gyors segítséget. Én megyek segíteni. Aki akar az jöjjön velem.

— Kérem . . . — hebegte a marsal, — bennünket nem azért szerződtettek . . .

— Ez nem szerződés dolga, — jegyezte meg csendesen a gróf. — Aki férfi az természetesen követi ezt az urat és nem hagyja, hogy lemészároljanak a közelében francia katonákat. Én például önnel megyek, — fejezte be és kifizette a taxit.

— A mindenségit, — kiáltotta Fleur du Bac. — Azt senki sem mondja, hogy itt gyáva alakok jöttek össze!

— Marhaság! — Kiáltotta Polchon, — valamennyien megyünk! — a többség helyeslően morajlott. Igazán nem voltak gyáva emberek.

— Hát akkor, — kiáltotta a gróf és most először rántotta ki a kardját az út folyamán: — Ruzsenoár!

Mindenki vigyázba állt.

— Fetvozső!

A kürt a Torreador indulót játszotta és elindultak a gróf után. Durien, a marsal és Mr. Wilkie kötelességüknek tartották, hogy hátramaradjanak, a hölgyet megvédeni. Később visszaérkezett sírva Renoir hadnagy. Alighogy követte a csapatot egy domb mögül eléje lépett Mr. Guliver és elállta az útját.

— Renoir hadnagy! Azonnal visszamegy a kocsihoz. Érti?

A hadnagy elpirult.

— Dehát . . . ön nem . . . parancsol . . .

— De igen. Megparancsolom. És ha ez nem elég, akkor leleplezem a gróf előtt . . . Sir Yolland nem fog egy tisztet vinni magával, aki nő . . .

A hadnagy dühösen sarkonfordult és otthagyta az idegent. Ez sokáig nézett utána nevetve, azután sietett a csapat élére a lord mellé. Szerette volna lebeszélni arról, hogy maga vezesse az embereket, de ez nem sikerült. A gróf úgy ment, kihúzott felsőtesttel, nyugodtan és elszántan, hogy bár-

melyik öse megirigyelhette volna. Mr. Guliver igen furcsán festett, mert felcsatolt az overalja fölé egy kardot.

A legendás történetet már ismerjük. A hammadába beszorult karonákat az utolsó pillanatban egy fekete ruhás század, csodálatos megjelenése felszabitotta. Szólt a „Torreador“ induló a legények egy monoklis tűzoltóparancsnok vezetésével, szétverték a hordát, majd gyorsan visszavonultak, a völgyből felfeléigyekvő katonák elől . . .

És ezek látták a csodát, amiről már hetek óta suttogtak Afrikában. Ott ment előttük a *Láthatatlan Légió*, a kísérteties konflissal . . .

3.

Hárman ültek a sátorban. A gróf, Szokoloff és Anna. Szokoloff kiteregette a térképet és vörös vonallal jelölte a megtett utat. A gróf bágyadtan figyelte. Olykor a vállához nyult, ahol egy arab kard, szerencséjére laposan lesujtott rá. Nagy véraláfutás maradt az ütés nyomán és sir Yolland igen rosszul érezte magát. De szivarozott. Méltóságán alulinak tartotta, hogy bármit is mutasson a fájdalomból.

— Jó darab utat tettünk meg. Most itt vagyunk. Átjöttünk kelet felé és ha ebben a tempóban menetelünk tíz nap mulva az Urungi földnél vagyunk.

— És miért nem érintettük ezeket az oázisokat? — kérdezte idegesen a leány.

— Mert én nem szeretek nagyobb oázisokban megfordulni és a csapatnak sem ajánlatos. A feketeruhás légió, azt hiszem még így is elég feltünést kelthetett.

— Igen . . . De a készlet frissítésre szorul . . . — vélte a gróf és sóhajtott.

— Fáj a válla? — kérdezte a leány.

— Nem . . semmiség . . .

— Utánpótlásról gondoskodhatunk, — folytatta Guliver úr. — *Idelesznél.* Ott sem ajánlanám, hogy bevonuljunk az oázisba. Mr. Wilkie és én előremegyünk egy szekérrel és ellátjuk magunkat mindennel, azután tovább megyünk.

Kiment a sátorból és szokása szerint körüljárta a tábort. Nem volt már szabálytalan. Az altisztek megtanulták Guliver úrtól, hogy milyen formációban kell táborozni. Szépen kialakultak katonákká, mintha az ösztöneikben képesség lenne arra, hogy tartós veszély esetén katonává váljék egy csoport ember.

Csak ez a nyakas Polchon viseltetett érthetetlen bizalmatlansággal. Kijelentette, hogy ő főhadnagy és neki jött-ment autósok ne parancsolgassanak és azonnal adjanak rummot, mert beveri a fejét valakinek.

Az overalos csendesen a vállára tette a kezét.

— Hallo . . . Monsieur . . . Ne hangoskodjék, mert megjárja.

— Ugy! Talán magától hé?! . . . Azt hiszi, hogy félek, mi? . . .

— Én nem hiszek semmit, de maga ebben a csapatban tiszt és köteles elöljárni a jópéldával, különben nem érdemli meg a rangját . . .

— Hát tudni akarja, hogy maga micsoda?

— Nem. És figyelmeztetem, hogyha megsért, akkor keresztüllövöm. — ezt is csendesen mondta. Még pisztoly sem volt nála és a körszakállas mégis meghökkent . . .

Odalépett a marsal.

— Menjen Polchon és . . . — szólt csendesen.

— Maga se dirigáljon, vén bolond, mert . . .

Polchon megveszett valósággal. Dölt belőle az alkohol és tombolt a vére, hogy üssön. De alig mondta ki a „vén bolond" szót, amikor az overalos már megragadta:

— Hallja! — kiáltotta, — hogy beszél a felettesével . . .

— Mi . . . Te mersz . . . — és neki ugrott, de az

autós egyet csavart a karján, hogy a matróz megfordult a tengelye körül, azután belerúgott, hogy elrepült.

Mire támolyogva felállt egy revolvercsöve nézett rá. Az éjszakai sivatagban, mozdulatlan szemek csillogtak, ahogy ijedten körülállták a két embert. A marsal remegő kézzel nyult a szakálához. A kihunyó vacsoratűz parazsa, vörös sugárzással világította meg a csoportot.

— Káplár!

King Roswang előlépett.

— Ez az ember megsértette és megérintette mindannyiunk felettesét, a marsal urat. Vegye el a kardját és kötözze meg. A százados úr jelentse a grófnak. A sivatagban vagyunk, mindannyiunk életéről van szó és ha nem tudunk katonák lenni, akkor itt döglünk meg. Káplár! Nem hallotta mit mondtam! Megkötözni . . .

A jelenet szuggesztiójában Polchon is megdöbbent.

— Mi . . . ! — mondta és előrelépett. Két hatalmas ökle mint egy-egy gránitkocka lógott a karja végén . . . — Engem megkö . . . tözni?!

— Figyelmeztetem, Polchon, — folytatta élesen az overalos, — hogy ha egy mozdulatot tesz nyomban keresztüllövöm. Káplár, Toutain, Wolfram, megkötözni ezt az embert!

. . . A sötét, éjszakai sivatag félelmetes hátteret adott a képnek. Wolfram megragadta a vöröst, Toutain és King Roswang lefogták egy-egy karját úgy, hogy mire észbekapott, megkötözve hevert.

Durien jelentette az esetet a grófnak.

Sir Yolland merev arccal hallgatta.

— Azt az embert hajnalban . . . haditörvényszék elé állítjuk! — Nagy csend lett. Megőrült ez az angol? — Mr. Gulivernek igaza volt... Ez itt a Szahara . . . A tréfának vége . . . A halállal játszunk katonásdit . . . Ezt tessék megjegyezni.

. . . És hajnalban „executihoz" sorakoztak a katonák. A sötét Szahara távoli szegélyén, fehér

sáv választotta el az eget és földet. Hideg volt. A gróf halk hangon felolvasta, hogy Polchon főhadnagyot függelemsértésért lefokozásra ítélték.

Halálsápadtan jött a megkötözött matróz, szuronyos őrei között. Dacosan és villogó szemmel nézett szét, de nem szólt semmit! Más lett volna, ha az a fehérfogú civil áll eléje. De a gróf, tudj Isten . . . Valahogy nem lehet pimaszkodni vele.

— Magát megfosztottuk a rangjától . . . Ha mégvalami előfordul, akkor a legközelebbi oázisban kitaszítjuk a seregből . . . Ez mindenkire vonatkozik. Csak katonának van helye közöttünk. — Mialatt ezt mondta letépte a matróz rangjelzéseit, sapkájáról a rozettát, levágta a gombjait és kardját széttörte a térdén.

Némán álltak . . .

Kratochwill a kárpítos ijedten súgta Duke of Roswangnak:

— Csak nem lesz . . . akasztás . . . ?

Rózsaszínsárgás fénnyel bontakozott a nap . . . Indulás! Az overalos végigment a sor mentén:

— Zárkózz . . . egyenes legyen az oszlop . . .

Az emberek zárkóztak és a menetoszlop „fedezve“ állt.

— Fetvozső!

. . . Elindultak. Hátul, a sor végén, a rangjától megfosztott Polchon menetelt komoran.

4.

Este Obalth Jeremiás ismét megnézte a gróf vállát és titkolt reménytől elfogódott hangon, azt mondta: lehet, hogy műtétre kerül a sor. Sir Yollandnak láza volt.

Kissé lefogyott útközben és arcán fáradt, ernyedt vonások ültek, ahogy a pokrócán feküdt. Anna aggódva nézte. Ott ült a gróf pokróca mellett. Sir Yolland őseniek nem volt okuk rá, hogy szégyenkezzenek. A gróf nem mutatta a fájdalmát, keményen tartotta magát. A forróság a sok

baj, gond, nehézség, sebesülés, az elkényeztet embert egy másodpercre sem gyűrte le, modora, hangja arckifejezése változatlanul nyugodt és méltóságteljes volt.

A vörös táska ott volt sir Yolland kezeügyében. A leány a táskát nézte, azután a grófot.

— Rosszul van? . . .

— Nem . . . csak kimerültem . . . kissé. — Fáradt tekintete hosszan nézte a leányt.

Fájt neki, hogy gyenge. Lehúnyta a szemét. Hirtelen úgy érezte, mintha egy puha langyos érintés futna végig a kezén. Mi?

Ez a lány megsimogatta?!

Felnézett, de Anna nyugodtan ült a helyén. Megkérdezze? . . . Eh úgyis letagadja. Istenem . . . Miért hazudik mindég ez a kedves, szép leány? . . . Már előre irtózott a pillanattól, amikor rá kell ébrednie, hogy Soknevű Anna szélhámosnő . . . Mert egyszer csak kétségtelen bizonyossággal kiderül . . . Ellopja majd ezt a táskát . . .

— Miss . . . Miss . . . Anna. Ne vegye rossznéven, ha a keresztnevén szólítom, de vezetéknevét illetően csak homályos feltevésekkel rendelkezem . . .

— Szólítson, ahogy akar . . . — mondta szelíden.

— Ha ön azért van itt, hogy ezt a táskát elvigye . . .

— Akkor?

— Tessék: Itt a táska. Legyen . . . a magáé. Becsületes úton . . . — És átnyujtotta.

A lány sokáig nézett maga elé. Az arca különösen piros lett.

— Köszönöm sir, — felelte halkan és krákognia kellett. — Tartsa meg a táskát. Nem vagyok szélhámos.

Rátette kezét a gróf kezére. Sir Yolland (Denham örökös ura) lehúnyta a szemét és szégyelte magát, hogy a leány érintése olyan igen nagyon jól esik neki . . .

TIZENNEGYEDIK FEJEZET.

1.

Polchon nem beszélt senkivel. Vadul villogott a szeme, ha szóltak hozzá. Néha magában mormogott, de különben, mint közlegény elvégezte rendesen a dolgát, csak valamivel keményebben szorította fogai között a pipáját és úgy járt-kelt a táborban, mint egy emberevő.

Távolról feltűnt egy oázis. Csak Idelesz lehet. Valamennyien tudták, hogy itt nagy pihenőt tartanak. Az overalos minden bíztatást, minden jót erre a táborozásra ígért. Ezzel tartotta a lelket az egyre jobban felörlődő csapatban. Embertől emberhez, mindegyikkel beszél, meghallgatja őket és intézkedik, vagy vígasztal.

— Miért lóg a feje Kratochwill úr? — kérdezi a kárpitost, akinek a hátizsákjából kiáll egy szürke mappa. A regényt őrzi ebben.

— A derekam kissé . . . azt hiszem . . . — lihegi cserepes szájjal, mert amióta a vizet be kell osztani, bizony szomjuhoznak olykor. — A derekam fáj és a lapockám . . . Mielőtt író lettem, sokat kellett létrán járnom, akkor éreztem ezt a keresztcsontomban.

— Hát nem kárpitos volt?

— Szobafestő is... Sokoldalúan képeztem magam, mielőtt író lettem . . . Sajnos, itt sem lehet írni. Pedig azért jöttem a Szaharába, mert lármáztak a gyerekek ott, ahol laktam . . . Itt nincs lárma, de nem lehet írni, csak menni, menni . . .

— Ne féljen semmit, ha célhoz értünk, kényelmesen befejezheti a regényét . . .

— Már befejeztem . . . csak simításokra szorul. Bizonyos részeknél úgy érzem, hogy a főhős jelleme nem tiszta. „Egy sofőr ne legyen szerelmes". Ez a címe . . . Remek, nem?

— Jól hangzik . . .

— „Egy sofőr ne legyen szerelmes", két kötet-

ben. Eredeti história. Egy szegény lány . . . szereti a sofőrt . . . Érdekes, nem? És egy nem várt fordulattal később a fiú elveszi . . .

— Érdekes, de lesz, aki megsejti . . .

— Nemcsak ez különös . . . A regény még folytatódik . . . Tehát nincs heppiend, mert az olvasó azt is látja, ami esküvő után történik. És . . . az szomorú . . .

— Hm... Van benne valami.

— A hős . . . iszik és nem akar dolgozni . . . Inkább regényt ír; mindenféle hülyeségeket és az asszony szeretné, ha dolgozna . . . Közben tönkremegy a család és gyerek is lesz . . . de a sofőr csak marad, ami volt . . .

— Nagyszerű. Kérem, adja ide elolvasni. Mégis jó egy elfogulatlan kritikus . . .

Máris odaadta.

— Boldogan...

— Köszönöm. Maga nős? — kérdezte az overálos, kezében a szürke mappával.

— Elváltam. A feleségem nem jó szemmel nézte, hogy írok. Mindég azt akarta, hogy pénzt keressek, undok kárpitos munkával . . . Nem értette meg, hogy a férje író . . .

2.

Este a gróf jobban érezte magát, csak igen bágyadt volt. Éppen aludt, amikor az autós ember belépett a sátrába. Mr. Guliver nem keltette fel. Leült melléje és belenézett Kratochwill regényébe, hogy néhány szót tudjon róla mondani a szerzőnek. Több, mint fél óráig aludt a gróf és csak akkor ébredt fel, amikor Anna belépett a sátorba.

— Azt hiszem, — mondta a leány, — Sir Yollandnak néhány nap pihenőre van szüksége itt az oázisban.

— Nem tanácsolom, — felelte Mr. Guliver. — Ha az esős évszak előtt célt akarunk érni, két nap a legtöbb, amit késhetünk.

— Kérem . . . — mondta csendesen a gróf, — én tovább megyek . . .

— Nahát abból nem lesz semmi! — mondta dühösen a nő és kiment. Szokoloff meghajolt. Ő is ment.

Kratochwill várt rá kint izgatottan.

— Nos? — kérdezte.

— Egész jó. Különösen az a rész, ahol a sofőrt felírják, mert szabálytalanul előz . . .

— Ugy-e? Az sikerült . . . Köszönöm az elragadtatását!

És megnyugodva tette vissza a mappát a táskába. Indulás előtt az overalos megnézte a szekereket, az autókat és egy soronkívüli rumadagot osztott ki az emberek között. Odament Polchonhoz és megállt mellette.

— Erős egy marha maga, — mondta bólogatva, — láttam, ahogy kiemelte azt a homokbaragadt szekeret.

Polchon pökött a pipája mellől.

— A Breszt Litovszk-i béke idején, véletlenül pofonvágtam egy távirdászt, hogy vitustáncot kapott . . .

Megkínálta a lefokozott főhadnagyot cigarettával. A vörös sokáig nézte összehúzott szemmel a tárcát, azután elvett egyet és a füle mögé dugta. Messziről sokan figyelték a jelenetet. A vörös, amióta „lefokozták" olyan pillantásokkal járt, hogy néhányan aggódtak az overalos életéért.

A barnaarcú, durvahangú Izabella őrvezetőnek is megveregette a vállát az overalos.

— Láttam, hogy két puskát vitt a vállán. Iszonyú erőpróba, a sivatagban . . . Nem is tudom, hogy csinálta?

Az őrvezető elpirult. Azt akarta mondani, hogy „Hiába. Egy anya mégis csak egy anya." De nem szólt semmit. Csak egy oldalpillantást vetett Duke of Roswangra, aki hanyatfeküdt a földön és hortyogott.

Ujabb határás menet után „Nagy tábort" ver-

tek. Messze látszott Idelesz oázis. A sereg rongyos, fáradt, poros, kimerült volt. Az autós ember térképén látták, hogy milyen nagy utat tettek meg. Idelesz oázis Szudán határán volt. Nagy félkörben a sivatag keleti oldalára vándoroltak, onnan mélyen délnek.

Strudel úr is kissé hervadtan lógatta a fejét. Ő az útat világosszürke pantallóban és cilinderben tette meg. Virzsiniázva. Mert azért, ahogy leült és megtörölgette a homlokát, máris előkerült a virzsinia, a hosszú szalmaszállal, a nagy szipákolásokkal és a kocsi hágcsóján ülve, olvasgatta azt a régi lapot, amely úgylátszik, kifogyhatatlan volt számára ujdonságokban. Olykor morgott magában, vörös arcán kétfelé simította ősz, vastag pakompartját és azzal köszöntötte a grófot, hogy:

— Ist da aba warm . . . hergotnoamohl... phü!

Polchon megkereste a marsalt.

— Idehallgasson. Egy szavam volna magához.

A marsal nagyon megijedt.

— Kérem . . . én . . .

— Csend . . . Ezt nézze meg. — Az egyik kocsilámpa fényénél valamit mutatott a tenyerén. — Megismeri . . . ?

A marsal odanézett, azután fehér lett és ijedten hebegte:

— De hisz ez...

— Csend maga, vén pojáca! Egy szót se . . . Csak annyit mondok, hogy ez az autós emberé volt . . . !

— Szent Isten!

3.

A gróf igen kimerültnek látszott. Gyulladásba jött a válla. Az arca beesett és két lázrózsa virított ki rajta. Szemei körül sötét karikák rajzolódtak.

Az autós ember és valamennyi tiszt ott volt a sátorban.

— Sir, — mondta a marsal, — nem helyes, ha

az életét kockáztatja, nem tudom, miért ne pihenne Ideleszben . . .

— Én tudom, — mondta az autós. — Az esős évszak előtt ott kell lennünk Urungi földjén, különben lehetetlen behatolni az őserdőbe, hacsak nem akarja a társaság fele otthagyni a fogát . . .

— Igy van, — mondta a gróf, — ez az én véleményem is.

A sátor előtt fegyvercsörgés hallatszott, azután belépett nyolc marcona ember: King Roswang, Izabella őrvezető, Fleur de Bac, Kratochwill, Bayonne, Houben és Wolfram. Közöttük volt Toutain is, (aki fél arcát elvesztette.)

Anna vezette őket!

— Mi ez? . . . — kérdezte csodálkozva a gróf.

— Lázadás! — felelte Anna.

4.

Elsőnek az overálos nyerte vissza a hangját.

— Ön áll a lázadók élén?

— Eltalálta. Embereim elszántak és nem ismernek irgalmat, ha valaki ellenáll.

Kratochwill határozottan bólintott:

— Igy, ahogy hallják.

— Igy van, — jelentette ki Houben, kürtjét mintegy lövésrekészen tartva.

Az overalos meglebbentette a sátor bejáratát és csodálkozva látta, hogy a sereg fegyverrel a kézben körülveszi őket.

— A lázadók azt kívánják... kezdte Anna, de a gróf félbeszakította.

— Lázadókkal nem tárgyalok . . .

— De a hölgyekkel talán igen! Én lázítottam fel az embereket. Megmagyaráztam nekik, hogy ennek az autós embernek akkor is jár a pénz, ha maga meghal, mert csak arra szerződött, hogy elvezesse a katonákat, Urundi földre, esetleg ön nélkül is. Ezért siet. De a katonáknak nincs ilyen

szerződésük. Ők jutalomra számítanak, amit nem kapnak meg, csak, akkor ha ön él. Tehát fellázadtak és most állig elszántan állnak itt, követelve, hogy ön legalább egy hetet pihenjen Ideleszben. A serege azt kívánja sir, hogy ön vigyázzon az egészségére. Ha kell kényszerítjük rá.

A gróf arcán lágyabbak lettek a vonások. Nézd a kis szemtelen boszorkány! . . . Fellázított mindenkit, hogy ő ne menjen tovább betegen.

— Rendben van . . . — mondta a gróf, — nem szoktam erőszaknak engedni . . . De sok igazság van abban, amit hallottam . . . És nem rossz szándék vezette a katonákat, midőn megtagadták az engedelmességet . . .

— Kérem, — mondta az autós, — én is elismerem a helyességét, annak, amit mademoiselle Robespiere mondott . . .

— Ne merjen csufolni! — kiáltotta Anna. — Egy szavamba kerül és önt hajnalban főbelövik.

— Rendben van. Én ugyan óvtam önt, hogy az utamat keresztezze Miss. Mildstone . . .

A gróf csodálkozott. Mi? Ujabb név?! Vagy lázas és ez az egész csak lidércnyomás? . . .

— Igen, — kiáltotta idegesen a leány, — ez a nevem! Miss Anna Mildstone. Na és? Tessék, mondjon el mindent.

— Megálljon! — Kiáltotta az autós. — Nem akarom magát leleplezni . . .

— Kérem . . . Mielőtt folytatnák . . . — mondta sir Yolland egy rövid legyintéssel. — Én elhatároztam, hogy néhány emberemmel megszállok egy hétre Idelesz oázisban . . . A katonák táborozzanak itt. Igy talán nem keltünk feltűnést. Kérem most hagyjanak magamra. Menjen ki . . . mindenki. — És a leányra nézett. — Mindenki . . . !

Mr. Guliver és a leány néhány másodpercre farkasszemet néztek egymással.

— Engem elintézett, — mondta szinte szíszegve a leány . . . De most már akármit csinál, a gróf pihenni fog!

Az overálos nem felelt. Az egyik teherautóhoz ment megnézni, hogy csöpög e még. De alig ért oda, valami elsuhant a nyaka mellett.

Zrrr . . . csrrr . . . !

Egy kidobott kés áttörte az autó szélvédőjét. Máris megfordult, revolverrel a kezében.

Többen odasiettek.

— Mi az . . . mi történt . . . Összetört valami?.. — Az overalos kezében pisztolyt fogott és az arca vérzett . . .

— Csend! — kiáltotta. Csend lett. — Azt hiszem kést dobtak rám . . . nyomban meglátjuk. Örvezető! Fuvasson sorakozót.

A piszton irtózatosan hamis hangon megszólalt, mert Houbennek remegett a keze és idegességében a Faust keringőt fújta: „Helyettem kis virág...“ De kürt az kürt: az emberek így is sorakoztak.

Közben előkerült a kés. Az autó ülésére esett. Az overalos egyik kezében lámpát tartott és úgy mutatta fel a corpus delictit.

— Kié ez a kés . . . vagy ki ismeri . . . ?

Polchon állt ki a sorból.

— Az én bicskám . . . — és elkapta a hadnagy kezéből.

Általános zűrzavar támadt. „Gazember . . . gyilkos . . .“ kiáltották néhányan. Wolfram, a mozdonyvezető megkapta a nyakát, Kratochwill kirántotta az oldalfegyverét és Fleur de Bac hátulról a fejére ütött . . . Ugy látszott, hogy pillanatok alatt darabokra tépik. De olyan hangon, amilyent még nem hallottak a tisztjeiktől, felsüvöltött az autós:

— Ruzsenoár!!!

Vigyázba álltak.

A pillanatnyi szünet alatt kiszabadította Polchont fenyegető helyzetéből.

— Itt nem lincselünk! Megértették?! Ha ez az ember dobta a kést, akkor lelőjük, mint a kutyát, mert az orgyilkos nem érdemel mást! De katonáék-

nál vizsgálat van kérem! . . . És nem lincselés! Ezt jegyezzék meg!

Polchon egy kis vért köpdösött, mert valaki szájonkapta, hogy ajka a fogához csapódott.

A nagy kiáltozásra előjött a gróf és kérdően nézett a kocsisra, aki már útrakészen állt. Strudel úr maga is izgatott volt. Vállat vont és csavargatta a fejét.

— I vász nett waz is sho' wida lósz . . . déz Bagázs is auf ámol ganz hisztéris gvon . . .

Sir Yolland sóhajtva beült a kocsiba. Onnan jól látta, ami történt.

Az overalos Polchon elé állt:

— Maga dobta ezt a kést?

— Ménküt.

— Azt állítja, hogy más hajította rám a maga kését?

— Azt . . .

— Hol volt, amikor a merénylet történt?

— A szekéren. Egyedül. De ha biztosan akarja tudni, hogy ártatlan vagyok egy szóval bebizonyítom.

Távolról settenkedő hiénák sárgás szeme világított.

— Mondja ki azt a szót.

— Csak négyszemközt . . . Vagy felírom . . .

Gyorsan előrántott egy darab papírt, felírt rá valmit és átadta az autósnak. Ez egy pillantást vetett rá és máris egészen apró darabokra tépte.

— Rendben van. — A többiekhez fordult. — Emberek, Polchon ártatlan. Az ő késével követték el a merényletet. De nem ő tette. Senki sem merje bántani. — És kezetnyujtott Polchonnak.

5.

De az izgalmak még nem értek végett. Egy domb alján váratlanul ráakadtak Duke of Roswangra. Ájult volt. A szája sarkából folyt a vér és Oblath Jeremiás szerint álkapocsrepedése van,

amit nyomban meg kell operálni. King Roswang erre közölte vele, hogy kiveri mindakét szemét, ha hozzányul a fiúhoz. A „Levegő Királya“ alapos horogütést kaphatott és kiesett egy foga is.

A gróf apathikusan ült a kocsiban, érezte, hogy gyengesége felett összecsapnak a hullámok, események kavarognak körülötte, amiket nem ért, emberek intézkednek, akik magukhoz ragadják az irányítást. A leány fellázította a katonákat, az autós ember parancsol és közben titokzatos események játszódnak le . . . valami jön . . . jön . . . és ő gyenge, forró . . . elesett . . .

— Sir . . az istenért . . . hiszen lázas . . . — A leány állt mellette. — Kérem menjen be az oázisba . . . Le kell feküdnie . . .

— Mi történik . . . itt . . . kérem . . . ?

— Én sem tudom. Ez az autós ember . . . az ördög . . . Legyőzte az egész csapatot az idegeivel. Nagy kiáltozás támadt . . . Mi az?

A tábor közepén, porosan, sapka nélkül, lihegve megjelent Izabella őrvezető és a hóna alatt egy eszméletlen arabot hozott, aki nyomokban még Gokhurra emlékeztetett. Odadobta.

— A gazember . . . — A többiekhez fordult. — Mi van a fiammal? . . . A fiamat megölte!

— Nyugodj meg drágám, a fiú jól van . . . ! és a többiekhez fordult. — Cavelotti őrvezető az öcsém és az ő fia, akit leütöttek . . .

— Ez az ember, — fordult Izabella az overaloshoz és Gokhurra mutatott, — elhajított egy kést. A fiam odaugrott hozzá és ő megölte . . .

— Él . . . — nyugtatta meg Roswang hitvesét.

— Hallgass King! Tőled az egész családodat kiirthatnák. A gazember meglátta, hogy feléje megyek, menekült. Utolértem és visszahoztam . . .

— Hm . . . — jegyezte meg Toutain. — A rövid út eléggé megviselte Gokhurt . . .

— Él még? — kérdezte az autós és letérdelt Gokhur mellé.

— Igazán nem fogtam a pulzusát, amíg ver-

tem — mondta egy aggodó anya dühével az altiszt. Mr. Guliver felkiáltott.

Néhány ütés helyén, *fehér* volt a bőr! Lehorzsolódott . . . a festék!

— Ez az ember nem arab! — mondta azután.

— Nézze meg a zsebét, — szólalt meg mögötte Anna. Kissé imbolyogva a gróf is ott állt a leány mellett.

Borzadva nézték az összevert arabot. Ahol az overalos egy petroleumos ronggyal megdörzsölte, ott fehér lett a bőre. Azután a burnuszán lógó tüszőt vizsgálták meg.

Egy levél, Gokhurnak címezett borítékban. Mielőtt még az autós sejthette volna, hogy mi áll a levélben, a gróf és a leány is elolvasták:

„Szokoloff!

Vigyázz! Goddins keze is a játékban van. Nagyon veszélyes nő! Valószínű, hogy a táskát akarja *L.* számára. Csatlakozz mint vezető hozzájuk. Mielőtt elérnék Ideleszt rajtuk ütünk. Goleánál értesíts, ha változás van. Ott vagyok H. val. Biszkra."

— Szokoloff . . . — hebegte a gróf ámultan...

A leány gyorsan belenyúlt a tüsszőbe és most minden kétsége eloszlott. Egy szpáhi kapitány képe került elő. Gokhur volt a kapitány. Fehér fog, szénfekete haj, de az arca nem is hasonlít az overalosra . . .

A megvert ember mozgolódott. Jeremiás főorvos szalmiákot tett az orra alá.

— Lehet, hogy rabló, — mondta az orvos, — de ha úgy van, ahogy látom és eltört két bordája, akkor meg kell operálni.

Polchon dühösen ordított:

— Az ilyen dögöljön meg . . .

— Az operáció ezt nem zárja ki . . . — dünnyögte Oblath.

— Kötözzétek meg, — mondta az autós, — reggel kihallgatjuk. Egy posztot melléje Durien és ellenőrizni óránként.

A gróf a kocsijához ment. Anna és Mr. Gulliver követték.

— Bolátja, — mondta az overálosnak halkan a gróf, — hogy némi magyarázattal tartozik . . . Ha ez az ember Szokoloff, ami úgylátszik kétségtelen, akkor ön nem lehet szintén az . . .

— Én nem vagyok Szokoloff . . .

A gróf sóhajtott.

— A nevekkel van baj mindég . . . Miért mondta akkor ön, hogy Szokoloff, a rabló?

— Bizalmat akartam kelteni . . . Igy van. Ha azt mondom, hogy nem vagyok Szokoloff, önök nem bíznak bennem. A fehér fog, a fekete haj, a vörös autó véletlenül, egyezett... Csak úgy nyerhettem el a bizalmukat, ha beismerem, hogy Szokoloff vagyok, a rabló és megvásárolhatnak. Miután ez megtörtént, rámbízták a csapatot, mert egy megvásárolt rabló többet ér, mint egy ismeretlen egyén, aki becsületesnek vallja magát.

— Szóval, ön . . . nem rabló?

— Miért? Csak Szokoloff rabló a világon?... Kérem, nem szeretném, ha elveszíteném a gróf úr bizalmát; higyje el, én vagyok olyan rabló, mint ez a Szokoloff.

— És . . . — mondta a gróf a kocsiba szálva, mert szédült. — Kicsoda . . . az, akit a levél mond.. Anna Godins?

— Én vagyok . . . suttogta a nő.

. . . Nagy csend lett.

Anna Goddins, Morgenstern, Elsworth, Lorien, Mildstone, felült egy tevére, valamit kiáltott és az állat lábraállt, azután elvágtatott az éjszakai sivatagba . . .

— Menjünk!... Menjünk!... — Lihegte a gróf.

— Hőő . . . Diendl . . . ! Szo á blédéz Ding!...

A konflis eltrappolt és az overalos sokáig nézett a rezgő, imbolygó lámpák után, amerre a kocsi döcögött, az oázis felé a távoli Szaharában . . .

TIZENÖTÖDIK FEJEZET.

1.

Az oázisban csak egyetlen szilárd épület volt, nyers sártéglából: a vendéglő. Amikor a konflis odagördült eléje. a tulajdonos éppen egy birkát forgatott nyárson, de úgy elbámészkodott, hogy csak a hús égett szagára tért ismét magához . . .

Ezalatt a gróf leszállt a kocsiból, beidegződött mozdulattal megnézte a kilométerórát és fizetett. Kettős kettyenés: Strudel úr felcsapja a zászlót, nehézkesen a kerékagyra hág, onnan a földre és követi a grófot. Az ostort természetesen magávalvitte.

Az oázis pálmái nem adtak hűs árnyat, csak megszorult a meleg a fák között és a növények kipárolgása még zsirosabbá tette a pállott hőséget. Egy kis forrás rohant harsogva a keskeny, sziklás mederben, eltakart arcú arab nők paskolták a ruhafélét és gyorsan pergő nyelvvel, egyszerre valamennyien beszéltek. Néhány gyerek egy ártalmatlan, hosszú kígyót sanyargatott pálcákkal. Ha az állat menkülni akart, a hasa alá kerültek és feldobták magasra . . . Az egyik pálma alatt összeaszott arcú, sárgakoponyájú vak benszülött kuporgott, egyhangú torokhangon dúdolt és hihetetlen gyorsasággal fekhelyet font, levélrostból. Felette a pálma egyik vastag kinyuló ágán hatalmas majom ült, valami fehéret evett, de nem nyelte le, hanem ahogy megrágta, azonmód kipotyogtatta a szájából, hogy aláhullott a vak ember, sárga koponyájára. De az ilyen semmiségekkel nem foglalkozott, csak dudolt és fonta a rostokat.

A gróf végignézett a sivár képen. Két duár feszült a pálmák között. Az egyik előtt hatalmas famozsár. Ebben zúzzák a gabonát ma is, csak úgy, mint évezredek előtt. A mozsarat egy kecske szaglássza körül. A sátor mellett néhány gerenda és egy friss cementlap. Itt már valamit építe-

nek. A cementhabarónál egy magányos teve fekszik megkötve. Vedlett, vén állat, olykor kidugja a nyelvét, lassút, mélyet hunyorít, bús zavaros szemére húzza a pilláját és egy szusszantással elfúj némi port maga elől. A téglaépület oldalán rozsdás bádogtábla.

„HEWEA PNEU“ vezet!

Világmárka!

. . . A gróf sóhajt, zúgó halántékkal belép a vendéglőbe és megcsapja a nyárson sülő birka szaga. Ettől kishíjján sírógörcsöt kap. A vállsebét alig érzi. Inkább Afrika-betegsége van. Láz, émelygés, szorongás, a két szeme úgy nyilal, mintha egy-egy tűt döftek volna beléjük . . .

A vendéglős eléje siet, hajlong, előzőleg félrerúgja a nyársat, hogy a birka elrepüljön a tűzről. A hátsó házrészben van egy szoba. Kis ablakú, dohos fülke, a földön néhány gyékény, a sarokban egy fapad, úgynevezett priccs, amin börtönbüntetésük éjszakáit töltik a rabok, ezen egy piszkos takaró és fürészpor-párna. A vendéglős úgy mutat rá, mintha egy rejtett kéjlakot fedne fel a vendége előtt. Mosolyog és a kezeit dörzsöli.

A gróf ledől . . . Már alig van eszméletnél. Kéri, a kocsist, hogy csináltasson teát. A vörös aktatáskát a feje alá teszi, habár a vén Strudel az egyetlen ember, hosszú idő óta, a környezetében, akire habozás nélkül rábízná minden vagyonát . . . De mit lehet tudni, talán nem is Strudelnek hívják, gengszter volt Mexikóban, aki most felvette a „Tanksén“ nevet és egy napon kiderül, hogy a szüleit keresi, akiket az arab hordák elhurcoltak a marokkói követségről . . .

Óh Istenem . . . hiszen minden szava hazugság volt, hát mi fáj akkor most . . . ? Ejnye . . .

Hódító Yolland! Hiszen ez a lány az ellenség volt . . . Az volt! . . . Ellene kellett volna felvonulni egy egész századdal . . . Megbilincselve várbörtönbe zárni, ahol nem puderezheti magát, nem dohányozhat és nem hazudhat . . . Hurcoljátok el . . . Óh . . . Milyen komisz ez . . . Mindegy . . . a sereg az oázis kapuja előtt áll, az ő csapata . . . hűséges emberei, akik követték őt ide és tűzbe, vízbe . . . ezekkel megy tovább és . . . és . . . semmi...

— Na igya meg Herr Graf ez jól átmelegít! belülről . . . Sie ham doch hidegrász . . .

Teát itatott vele a kocsis és kinint adott be. Az ostort addig az ágyhoz támasztotta.

Miután megitta a teát még mindig didergett. Strudel úr ráterítette a szürke Gérokkot. Most először vette le társaságban a kabátját, mióta a Szaharába volt. A Gróf még mindég vacogott, kék szájjal.

— Na woatnsz i bring dén lópokróc, déz Aas wetsz so auzhaltn szó á' . . .

Régen esett olyan jól valami Sir Yollandnak (Denham örökös ura), mint a lópokróc, amit a kocsis ráterített.

— Valahol „cuggot" kapott herr Gráf, — jegyezte meg közben, mert a maláriát babonának tartotta. Életében nem evett még kinint és ha látott valakit lázzal vacogni, akkor szerinte előzőleg huzatban állt az illető és mert Afrikában nagyobb a huzat, több ember kapja meg a „lázt". — Majd szerzek valaki, aki a Gróf urnak ápol. Ilyen néger arab hölgyt. Nekem kell törődni a lóval is, déz Rindfi isz á favönt . . .

Elment. Nemsokára egy burnuszos nő jött be. Langyosvizes ruhát tett a gróf homlokára, csendesen rakosgatott a szobában és később leült az ablakhoz . . . A gróf mindezt félálmában látta csak... Mint valami állarcos fantom, úgy rémlett . . . egy burnusz és két szem . . .

Azért Dirndli a ló kevésbé elhagyatott itt mint ő . . . Vele nem csak úri szánalomból foglal-

kozik a derék kocsis . . . Szereti bizonyára . . . Ez ki? . . . Kratochwill a kárpitos, (Aki regényt ír.) katonásan belép és tiszteleg:

— Van szerencsém . . . Gróf úr . . . Itt vagyok a holmijával.

— Mihihi . . . — képtelen volt beszélni, a vacogástól.

— Gróf úr! A sereg elvonult . . .

Sir Yolland egész testében reszketve, felült...

— A sehereheg . . .

— Kérem ez az autós ember éjszaka szerződést kötött a katonákkal, hogy az öntől járó húszezer fontot, egyforma arányban elossza velük, ha követik. Ez nagy pénz és valamennyien követték, csak engem hagytak itt, hogy legyen aki vigyázzon önre és mert Mr. Guliver szeretné, ha befejezném a regényemet, amelynek az a címe, hogy: „Egy sofőr ne legyen szerelmes . . .“ A főhös elbukik, mert szembekerül egy tásadalmi igazsággal és ezért iszákos lesz.

A gróf visszahanyatlott. Senkije sem volt. csak Strudel kocsis, akinek a lovával is törődni kell és Kratochwill a kárpitos, aki regényt ír. Itt fekszik az oázisban Denham örökös ura, Sir Yolland és nincs egy ember mellette, aki . . . mondjuk ki, ha nevetséges is . . . aki szereti. A katonák szépen megegyeztek, a pénz jár nekik, akkor is, ha a gróf nem megy velük, akkor is ha meghall. Mikor beteg lett, elbukott, kimerült, ők csak mennek . . . A pénz nagyhatalom ez igaz . . . Mindent lehet . . . de . . eh . . . Ilyen komisz vég, egy távoli oázisban, a sivatag közepén, piszokban, elhagyatva, nyomorultul, se hadserege, se barátja, semmi sincs, csak meleg és fejfájás . . .

— Ha parancsol valamit a gróf úr . . .

— Menjen! — kiáltotta sir Yolland rekedten, forrón lihegve. — Azonnal menjehehen . . .

És visszahanyatlott. Kratochwill kiment és valamelyik távoli helyiségben lefeküdt aludni.

Egy nagy dongó légy röpködött muzsikálva.

Az arab nő tenyerébe hajtott fejjel ült, bizonyára aludt . . . És a gróf nagyon, nagyon megvertnek, nyomorultnak érezte magát . . . Az az egy . . . fáj nagyon . . . Talán minden mást elviselne, ha az a lány . . . Pedig ő volt az ellenség . . . Dehát ha egyszer egy hódító beleszeret az ellenségbe, akkor...

— Anna . . . — suttogta halkan maga elé . . . — Anna . . .

— Itt vagyok sir, — felelte csendesen az arab leány és levette fejéről a burnuszt.

2.

— Féltem, hogy elzavar és a közelében akartam maradni sir. Ezért eltakartam az arcomat, mohamedán módra. De ha a nevemet mondja, talán mégis csak szükségét érezte, hogy itt legyek . . .

Közben letérdelt a fekhely mellé és megfogta a gróf kezét. A beesett arcu ember elmosolyodott, megszorította a puha, kis női kezet és elmúlt a reszketés. Egy sóhajjal lehunyta a szemét. Azt még érezte, hogy a leány megsimogatja a kezét és szeretett volna valami nagyon meleget, valami tőle teljesen szokatlanul népieset mondani, de elaludt . . .

Sötétben ébredt. Távoli csillagok fénye látszott az ablakon.

— Nem gyujtottam lámpát, mert rongyos a szúnyogháló. — Suttogta mellette a leány. — Hogy van?

— Jól . . . egész jól . . . azt hiszem már nincs lázam.

— Azért csak vegyen be kinint . . .

Engedelmeskedett, mint valami gyerek. Azután megfogta a leány kezét.

— Köszönöm . . . hogy velem maradt.

— Ez természetes . . . Azt hitte, hogy ilyenkor magára hagyom? . . . Feküdjön csak vissza, még nem gyógyult meg.

— Én erős vagyok. Három nap mulva azt hiszem nyoma sem lesz ennek.

— Igen. Tudom, hogy erős. Ezzel élt vissza. Mindég a csukott uniformisban, az örjítő hőségben és továbbmenni sérült vállal, eltitkolni, hogy láza van . . . Maga igazán egy rossz, komisz kölyök, ha éppen tudni akarja . . .

Csodálatosképen ez a népies hang most ismét jól esett. Visszadőlt a fekhelyre és újra elaludt.

Hajnalban ébredt fel. A leány még ott ült az ágya mellett és a kezét fogta.

— Idehallgasson . . . Anna . . . Diktálnék valamit . . . Azt hiszem rövidesen meggyógyulok, de ha mégis . . . gondolom . . .

— Ostobaság . . .

— Nem ez nagyon nyomasztott . . . Más emberekről van szó, egy hajdani barátomról, akivel nem vagyok jóba és hát . . . nem vihetem a sírba . . . Szóval írjon kérem . . . — A leány papírt és ceruzát vett elő. A gróf diktált. — Én Sir Olivér Yolland, Denham örökös úra a Kilagézi petroleumforrások körül fekvő telkeimet, amelyek a kiaknázást eddig gátolták; Johannes Liwingstonra hagyom. Johanes Livingstonnak mondják meg: haragudtam rá utolsó percemíg, mert nem tartottam gentlemannak. Kötelessége lett volna menyasszonyával bejelenteni magát Denhamba és a Yolland családot felkeresni, akik közül Sir Archibald és neje, valamint Sir Charles, Királyi Asztalnok, akkoriban életben voltak. Ezt a nagyfokú sértést sohasem tudtam neki megbocsájtani. De nem haragudtam rá, azért, amiért elvette Lord Dilling leányát, hiszen Livingstonne tíz évvel idősebb mint én és így megfelelőbb élettársa lehetett egy hölgynek, aki velem egyidős. Végrendeletemben megemlékeztem Livingstonról, akit megbocsájthatatlan vétke dacára sem tudtam gyülölni. A kérdéses telkekről külön intézkedem, most, nehogy örököseim nehézségeket támasszanak . . ."

A leány írt . . . Azután a gróf aláírta és megkönnyebülten sóhajtott . . .

— Köszönöm . . . Ez nyomasztott, amíg azt

hittem, hogy meghalok . . . Mert bosszantani akartam Johanest, de tönkretenni nem tudtam volna... Hiszen ezerszer módomban állt . . . Furcsa fiú ez a Johanes . . . Anna . . . Igazi angol úr és ha beszélne vele nem hinné . . . Mégis szerettem . . . De fájt . . .

— Ez az úr feleségül vette azon szerelmét?

— Eh az mellékes . . . Ebben az esetben nem követett el hibát . . . De mikor megkérte a leány kezét . . . elmulasztotta, hogy bemutassa Denhambe . . . Ezt nem lehet megbocsájtani . . . Ez szörnyű . . . Mindegy . . .

— Istenem . . . — mondta a leány, — milyen naiv! Milyen gyerek . . . Nahát! Ezért haragudott a legjobb barátjára . . . Képzelem, hogy haragszik rám, hiszen én igazán lábbal tiportam az etikettet . . .

A gróf megsimogatta.

— Maga más . . . Mindenkinél különb és és... nem is tudom . . .

A leány egészen föléje hajolt.

— Mondja ki . . . Mondja ki sir, amit akart és . . .

De már olyan közelről suttogta ezt, hogy összeért a szájuk . . .

3.

Reggel frissen ébredt. Túl volt az első lázrohamon és pihenés közben a sérülése is begyógyult. Csak, amikor lábraállt, akkor érezte, hogy gyenge még, a vér zúgva rohan le az agyából és térdei egy-egy másodpercre megremegtek.

Anna nem volt a szobában. Bizonyosan alszik . . . Örömöt érzett. Igy nevezte magában ezt a boldogságot, amely voltaképpen a szerelem nevű nagy betegséggel volt azonos.

Mit bánta a hadseregét, most már? A sok baj, szenvedés, kín, csalódás *egy* hűséges embert mégis-

csak meghagyott. Aki végigvirrasztotta vele az első lázrohamokat és . . .

És szereti . . .

Legalábbis gyanus ilyesmire. Kopogtak, majd Strudel úr jelentkezett a „gérokkért.“ Még mindig ingujjban volt.

— Jó reggelt Herr Graf, — mondta és nyomban felvette a kabátját. — Elmúlt az a ráz? . . .

— Köszönöm Strudel úr... Egész jól vagyok.

— Tudja, én akartam ajánlani az a izé . . . Brandwein. A sógornőm ma is ezért hálás nekem... Szintén hexenschuss kapott, a villamosperronon, huzatból . . .

— Semmiség . . . már jól vagyok . . . A miss... A hölgyet nem látta?

— Óh! Die Mádel isz so lengszt foat! Elutazott, tevén, még hajnalban.

— Biztos maga ebben? — kérdezte hökkenten a gróf.

— No de micsoda kérés!? . . . Felkeltett engem, hogy segítsek reperálni a teve, mert leszakadt a nyeregből a Steigbügli . . .

Sir Yolland tanácstalanul nézett körül. Nem hagyta gondolattá válni azt a fájást, ami a gégéjét markolta és a mellkasára feszült . . .

Anna! . . .

. . . Valami kaparja a torkát, valami megüti belülről a szíve táját, hogy le kell ülni az ágyra... azután a fejpárnához fordul és vibráló kézzel felemeli . . .

A piros aktatáska eltünt . . . !

TIZENHATODIK FEJEZET.

1.

A gróf egy padon ült a vendéglő előtt és a port nézte. Az arab nők paskolták a ruhát, a vak öreg artikulátlanul dúdolt, fonás közben, a nagy

majom ott gubbasztott a fán és a teve kérődzve gúggolt, a cementalap mellett.

Strudel úr felkötötte az abrakos zsákot, azután egy-két vödör vizet zúdított a kerekekre.

Ki tudja honnan, ezeket tegnap nem látták; négy-öt tevés legény érkezett, Víztömlőt csatoltak fel, puffogott a léc egy-egy makacs állat bordáján és a vendéglős sült húst tett le az asztalra, amelynél Kratochwill úr csomagolta a holmiját, szomorkodva, hogy itt sem dolgozhat a regényén.

— Uram, — lépett hozzá a vezető. — Fél óra mulva készen vagyunk.

— Nagyon jól van. Lehet sürgönyözni Idelesz oázisból?

— Bizonyára uram, mert jelentős hely, de pontosan nem tudom, mert messze van ide . . .

— Mi? . . . Hiszen ez az oázis . . . Idelesz?

— Ez? Uram! Idelesz közel Szudánhoz, a Szahara túlsó felén van. Ez Bimba oázis a Gambiától északra.

Már nem is érzett meglepetést. Vértelen, lázégette, fáradt agyában, összedőlt a gondolkodás, utolsó, laza gerendaváza is . . . Fájt, amit hallott... Fájt a koponyájában a dolgok átértelmezése, belenyilalt, hogy ismét visszaült és elfedte a szemét.

Hogy kerültek ide és hová vezeti az overallos a száz gyanútlan embert?

— Lehet innen sürgönyözni? . . . — kérdezte rekedt, sípoló hangon.

— Nem uram. De holnapra elérhetjük Validoát, ott van posta . . .

— Akkor azonnal... menjünk...

Még ilyen betegen, kimerülten, összetörve is tenni akart valamit a száz emberért, akiket egy overallba bujtatott ördög vezet valahová, a sivatagban és nem tudja senki, hogy hová.

Gyors iramban haladt a kis karaván. Dirndel most megtudta végre, hogy az ostor nemcsak a hegyével csikland, hanem csapkodni is tud.

Éjfélre elérték Validoát és a gróf egy százszavas sürgönyt adott fel a hadügyi államtitkár címére. Az emberekért . . . Akik mennek most valamerre . . .

Azután leroskadt egy padra.

A lány fájt benne a legjobban . . . A lány, Aki ellopta az Urungi föld petróleumleletének az írásait . . . Ezért jött vele.

A táborban nem fogadta el a táskát. Nem bízott benne. Azt hitte, hogy a gróf ajánlata kelepce.

Biztosra ment. Amikor betegen, mindenkitől elhagyva feküdt . . . Miután megcsókolta . . .

Akkor meglopta!

Finom érintéssel suhant át az arcán az áramlással úszó por . . . Mintha egy láthatatlan, gonosz, de kimondhatatlanul kedves női kéz megcirógatná...

2.

El Gaoban már több hete ült Forster társaságában Herlington lord.

Az oázisban hatalmas arab csapat táborozott, Biszkra vezérletével. Minden benszülött tudta: ez a hatalmas, sötétbajuszú, mandulaszemü arab, Biszkra. De senki sem bántotta. Biszkra csak félig volt rabló, félig arab nemzeti hősnek számított.

A forró, büdös, férgektől hemzsegő kis pálmaligetben igen rosszul töltötte idejét a főszerkesztő és a lord. Különösen a teméntelen légy kínozta őket.

— Voltaképpen mire várunk? — kérdezte a főszerkesztő.

— Egy híradásra. Valakit előreküldtem Urungi földre, bizonyos iratokért.

A szerkesztő természetesen mitsem tudott a petróleumharc kíméletlen részleteiről. Ő csak vetélkedést sejtett az ellenfelek között. Harlington lord, aki mindenben az ellentéte volt Sir Yollandnak, szerette a sajtót, a reklámot, hiúságának hízelgett.

ha fotografálták és írtak róla, ezért egész sajtókülönítményt szervezett az útra.

— És ha a szükséges írásokat megkapja?

— Akkor megveszem azt a zsaroló főnököt, benyujtom a valószínüsítő iratokat és mielőtt Oliver Yolland a helyszínre ér, én már hozzáfogtam a munkához. Gyönyörü híranyaga lesz, meglátja... Bocsánat . . .

Meglátta Biszkrát az ablaknál. Kisietett.

— Nos?

— Sir, — mondta a rabló tökéletes angolsággal. — Azt hiszem baj van. Bármilyen lassan jönnek Yolland grófék, már át kellett volna haladni erre a csapatnak.

— És az ön híres Szokoloffja?

— Nem értem. Azzal valami baj történhetett... Őszintén megmondom magának: nem úgy mentek a dolgok, ahogy számítottuk.

Harlington idegesen törölgette verejtékes arcát.

— Most mi lesz?

— Sir, — felelte Biszkra, — holnap többet tudok. Néhány felderítőt küldtem eléjük.

... A lord egyedül maradt. Nehéz lélekzettel szívta be a súlyos, növényszagú levegőt. Szemben, jeges fénnyel világította meg a hold a mozdulatlan Szaharát . . .

— Uram . . . A petróleumforrás tervrajzát hoztam, — szólalt meg valaki mellette.

Egy nő volt.

— Miféle rajzról beszél és kicsoda ön?

— Éva Mildstone vagyok . . .

— A... riporternő?... aki Adrianne Grovescu ügyét írta meg... legutóbb? . . .

— Igen. — Gyorsan, izgatottan folytatta: — Szokoloff fogoly. Oliver Yolland eltévedt a csapatával . . . Bimbo oázisban fekszik betegen . . . Én is csak most tudtam meg, hogy nem Ideleszben voltunk... Azóta úton vagyok... Ez a táska Sir Yollandé . . . Az összes iratok benne vannak . . .

— Mit kíván . . . Ezért . . .

— Egy fillért sem . . . Bosszúból tettem! . . . Tessék . . .

Átadta a táskát!

Harlington izgatottan húzta ki az okmányokat és remegő kézzel vette le a fedőlapot. Azután felkiáltott.

Ez állt az írásocsomó tetején:

„EGY SOFFŐR NE NŐSÜLJÖN!"
Irta: G. B. Kratochwill.

— Mi ez? . . . Meg tudja magyarázni Miss Mildstone?

A leány azonban igen furcsán viselkedett. Elkezdett kacagni . . . Kacagott és kacagott, de úgy, hogy le kellett ülnie.

A pincér jött.

— Lord Harlingtonnak postát hozott tegnap a repülőjárat, azzal az utasítással, hogy akkor adjuk át, ha egy hölgy látogatója érkezik. Az utasítást az oázis békebírója vette át és most kiadta . . . a küldeményt. Tessék . . .

És átadta a lordnak az Urundi petróleumlelet tereprajzát, a pontos térképpel és a valószínüsítő iratokkal.

Csak egy rövid levél volt mellékelve:

„Dear Lord Harlington!

Belátom, hogy Önt elsőbbség illeti meg Afrikában. Egy hölgyismerősünket megbiztam, hogy juttassa el Önhöz az iratokat, de tévedésből egy szépirodalmi művet vitt magával. Nem szeretném, ha ezért károsodás érné az illetőt, ezért sietve küldöm az eredeti okiratokat.

Tisztelője:
Oliver Yolland gróf
Denham örökös ura."

Különös egy nő. Most meg sír . . .

3.

Gépiesen tiporták a forró sivatagi homokóceán porát. Az alkonyi ég sötétvörös visszfényei szállongó portölcsérek árnyaiba burkolták az elcsigázott menetoszlopot . . .

Csak vonszolták magukat . . . Hová? Merre?... Senki sem tudta közülük . . . Houben a pisztonos betegen vergődött a szekéren. Jordan helyettesítette az overalos parancsára és a katonák harmonika kísérettel meneteltek . . . Houben nem trombitált többé. Tüdővérzése volt és amikor már ott menetelt a többi között vánszorogva, akkor sem fújhatta a kürtöt, csak Jordant irányította.

— Aidát . . . — vetette oda szomorúan, ha indulást vezényeltek . . . — két ismétlés . . .

Az overalostól valamennyien féltek. Toutain elárulta nekik, hogy ez az ördög . . . Izabella őrvezető állandóan két puskát cipelt, mert Duke of Roswang teljesen letört. Öt teherhordó állatot veszítettek és Durien gyönyörü ruhája rongyos, piszkos volt már, Félix, a szép hölgyfodrász egy beteg koldúsra hasonlított . . . De azért csak mentek . . . Hová? . . . Meddig? Minek? Tudja az ördög, aki ott megy elől, sohasem fáradt, sohasem beszél feleslegesen és nem tehetnek ellene semmit, mert csak ő ismeri a sivatagot . . .

Renoire hadnagy bágyadtan ült a szeekéren... Beteg volt. Illetve gyenge, nagyon gyenge . . . A marsal lerongyolódott, de különben frissen ült a nyeregben.

Az árnyékuk már észrevehetően rövidebb volt a déli órákban, ahogy az Egyenlítő közelébe értek. Mindössze egy torz, nagy fekete folt a lábuknál... Istenem, mi lesz? . . . Nagy messzeségben egy sötét vonal húzódik az ég és a sivatag között.

A dzsungel! Ott végződik a Szahara.

A tábor szabályos, rendes, a Szahara befejezte a kiképzést: katonák voltak.

Fleur de Bac olajjal kente gyulladt szemét.

Duke of Roswang összeszorított foggal, mozdulatlanul fekszik. Az overalos intézkedik, hogy vigyék a szekérre, csavarják pokrócokba, ha izzadni kezd, jobban lesz. Izabella örvezető kétségbeesetten ütögeti a fia hideg kezét, azután felugrik.

— Ördög! — kiáltja az overalosra, — hová viszi az embereket! Azonnal mondja meg!

Jobb kezét a rohamkésén tartja. Az overalost körülfogják, fenyegetően.

— Mit akar velünk! — kiabál Wolfram, — meghalunk mind!

Öklök emelkednek fenyegetően a levegőbe.

— Amíg én itt vagyok, — mondja nyugodtan az overalos, — addig nem pusztulhatnak el, mert van, aki vezesse a csapatot . . .

. . . Az öklök lehanyatlottak. Tudták jól, hogy az ördög kezében vannak. Most már csak ő tudja, merre járnak.

— Viselkedjenek rendesen és fegyelmezetten. Akkor nem lesz semmi baj . . . Ezt jegyezzék meg . . .

Később, mintha más elhatározásra jutott volna, Jordanhoz lépett.

— Fújjon sorakozót!

Houben bágyadtan odaszólt:

— A-dúr . . .

Felhangzott a sorakozó. Ez a ritmus is menynyire megváltozott! A frissen recsegő piszton helyett egy bús tangóharmonika sírta az Aidát.

Miután felsorakoztak, az overalos eléjük állt.

— Emberek! — kezdte. — Játszunk nyílt kártyákkal. Az volt a szándékom, hogy továbbra is megtévesszelek benneteket, de nincs hozzá erőm. A cél ugyan felment minden tettem következménye alól. Mégis . . . Nem tudom . . .

A *Láthatatlan Légió* rongyos, elcsigázott legényei nyomasztó érzéssel álltak.

Jön . . . jön . . . a valóság . . . És az szörnyű lesz . . . A sirokkó lomha portölcséreket hurcolt és zizegve végigszórta a táboron . . .

— Én becsaptalak benneteket, — kezdte az

overalos. — Nem ölhettek meg, mert csak én vezethetem ki a csapatot a Szaharából. Mégis . . . nem birom felmenteni magamat, ezért megmondom: olyan harcba viszlek benneteket, amiért nem jár semmi . . .

— Kicsoda maga! — lépett eléje Toutain igen elszántan.

— Durien százados!

Döbbenten álltak. Félix halotthalvány lett...

— És . . . — kérdezte Izabella, — hová megyünk?

— Meghódítunk Franciaország számára egy fontos néger telepet. Harc lesz, amiért nem jár pénz, ami kötelesség. Elvihettelek volna odáig benneteket, hogy kénytelenek legyetek harcolni . . . De nem voltam képes rá. Aki nem akar verekedni, az biztonságos helyen bevárhatja a küzdelem végét.

— Szóval . . . maga . . . becsapott? — hebegte Fleur de Bac.

— Igen... Ez történt. Kiszedtem előttetek a karókat, azután hamis úton Afrika másik végébe vezettem a csapatot, hogy abban a hitben mintha Urungi földön lennétek, elfoglaljátok Kinibalu földjét, ahol francia katona nem verekedhet. Gyenge voltam ehhez. Aki nem akar harcolni, ingyen, kötelességből, a hazáért, az kiállhat a sorból.

— Ha így van a dolog, hát kijelentem, hogy vesszen meg, aki sajnál egy kis verekedést Franciaországért... — mondta a sörhajóhadnagy.

— Én is ezt tartom, — csatlakozott Wolfram.

És senki sem állt ki a sorból. Követték az overalost. Mit is tehettek volna mást.

4.

Kinibalu, a néger uralkodó szomorúan ült a szalmakunyhójában.

Hogy történt? Egyszercsak katonák közeledtek a sivatag felől. Számszerint kevés, de gépfegyverük volt. Kinibalu őfensége nem félt a francia

katonáktól. Sokszor járnak erre, de ő tagállam lesz a Népszövetségben, önálló kis ország, sérthetetlen...

Eléjük küldi D'Ganát, a követet, hogy mit akarnak? D'Gana szomorúan jön vissza. Egy pofont kapott.

Miért? Mert azt a kifejezést használta, hogy „autonómia". Pedig úgy tudta, hogy ez nagy varázslat. De egy ember, aki nyakig zsákban jár, megverte és azt mondta, hogy felkötteti a királyt.

Szólt a tam-tam, a síp, gyült a nép, dárdák, íjjak kerültek elő és készültek a harcra. Különös, hogy a puskákat eldobálják és dárdát ragadnak helyette. Úgy látszik Kinibalu király fegyverei mégsem olyan komolyak, mint amilyennek hitték . . .

De a rumi katonák gépfegyverei annál beszédesebbek. Csak úgy fröcskölik a halált, miközben szabályosan fejlődve, elszántan közeledtek. Kinibalu népe szerteszét kúszott a sivatagban. A szabad terepen nem olyan veszélyes a golyó és bekerítik ezt a pár vakmerő katonát.

Ni csak! . . . Már hátrálnak is . . . Gyerünk! Utánuk! . . . Most megállnak és újra szólnak a géppuskák . . .

Veszett dolog . . . Már sok néger fekszik lekaszálva. De hiába! A katonák kevesen vannak, nem győzhetnek! Üldözni azért nem lehet őket, mert hat gépfegyver fedezi a visszavonulásukat.

— Bekeríteni . . . Jobbfelé fussatok, — kiáltja a király.

Egyszercsak özönlik a nép az „országból". De asszony és gyerek is velük. Mi az? Üldözik ezeket? De honnan? Kik?

Végre Kinibalu ráébred a szörnyüségre. A folyón keresztül behatoltak a „városba", amíg őket egy kis csapat kicsalta a síkra . . .

Előttük, mögöttük szól a gépfegyver. A sok-sok néger szomorúan ül a homokban.

D'Gana sír . . . Oda az autonómia.

A főnök még rohamra vinné őket, de a nép helyes stratégiai érzéke győz:

Nem mennek. Leülnek a homokba és megadják magukat.

Most Kinibalu itt kuporog a kunyhóban. Jól tudja: vége a komédiának. A hamis hír arról, hogy fegyvere van, ott kezdődött, hogy egy fehér ügynök útján ajánlatot kért repülőgépekre. A repülők, amelyeket bemutattak, ledobtak a sivatagban egy bombát is. És Kinibalu ezt úgy állította be ügyesen, mintha „légi raja" lenne.

A gyár ajánlatát azután nem fogadta el, miután egy biciklit sem vásárolhatott volna az ország készpénzéből. De gumiért és kókuszdióért ócskavassá vált gépfegyvert és puskát kapott eleget és így ügyesen valószínüsítette a szélhámosságot.

Most jön ez az ember, aki zsákban jár.

— Mi lesz veled Kinibalu, te tolvajok királya!

— Amit te parancsolsz uram . . .

— Rumi katonák jönnek ide és te megesküszöl a törvényre.

— Úgy lesz uram.

— És mi van a fegyvereiddel.

— Csupa hazugság volt.

— Örülök, hogy tisztában vagy a helyzeteddel. Igy számíthatsz rá, hogy az én uraim kegyesek lesznek hozzád.

— Akkor mondd meg majd nekik, hogy szeretnék tőlük egy dobozt, amit gramofónnak hívnak.

TIZENHETEDIK FEJEZET.

1.

Polchon megsérült egy lándzsától és a sörhajóhadnagy egy kődobás következtében, elvesztette két fogát.

Különben senkinek sem történt baja és föl a vacsora.

— Houben! — mondja az overallos. — Fujjon sorakozót.

Az emberek, gyorsan felállnak.

— Búcsúzunk egymástól. Amit tettetek, azért a nemzet hálájára számíthattok. Derék katonák vagytok. Ti úgy kerültetek ide, hogy Sir Oliver Yollanddal petróleumot kerestetek. Ezt mondjátok mindenhol. Ha azt hazudjátok, hogy egy francia tiszt vezetett benneteket, akkor bezárnak. A viszontlátásra fiúk. Két nap mulva katonaság lesz itt és gondoskodnak arról is, hogy épségben hazajussatok.

Sorra kezet fogott mindegyikkel.

Polchon előtt megállt egy pillanatra:

— Honnan tudtad te, hogy én Durien százados vagyok?

Most megértették azt a régen lejátszódott jelenetet, amikor a vörösszakálú matróz, egy szót sugott az overalosnak, hogy ártatlanságát bizonyítsa. Tudta, hogy Mr. Guliver egy francia százados.

— Ő csak sejtette, — szólt közbe a marsal. — Én voltam az, aki biztosat tudott.

— Maga megkínált egy cigarettával — mondta Polchon. — És eszembejutott a marsal áradozása, Durien százados, tölcsér alakú, albán cigarettáiról. Az öné is tölcsér alakú volt. Odavittem Podvinec marsalnak és ő is megerősítette a gyanumat.

Ezután csapravertek egy hordót.

Az overalos Renoir-t kereste, aki már lábadozott.

— Märy, — mondta a „tisztnek" — ostobaság volt, hogy eljött ide . . . És mégis, azt hiszem most jobban szeretjük majd egymást . . .

— Hát . . . hát megbocsájt . . . nekem?

— Megölelte . . .

— Nem is haragudtam. Csak úgy éreztem, hogy nem lehetek boldog egy nővel, aki nem érzi át, mit jelent a katonánál, a kötelesség . . . De azt hiszem, most már látta, tapasztalta . . . most már megérti . . .

— Óh . . . nagyon értem . . . — És a vőlegényéhez simulva megismételte: — nagyon . . .

— Most gyerünk . . .

Szép csendben elindultak. Utánuk hangzott a mulatozók lármája . . .

Nem mentek messzire. Ahol az erdei út a sivatagba torkolt, egy hárommotoros repülőgép szállt le és beültek.

A gép megindult észak felé.

— Óh... Jules — sírta a lány, — olyan... ostoba voltam... Ugy-e, igazán megbocsátasz nekem...

— Mindent elintéztünk a lovagiasság szabályai szerint, főhadnagy úr . . .

Boldogan megölelték egymást és a gép már olyan magasan szállt, hogy a Szahara nem látszott alattuk . . .

2.

Sir Yolland megtört fáradt lélekkel fejezte be az útját. Amikor Kratochwill rémülten jelentette, hogy regénye helyett egy rejtélyes iratot talált a mappában, a gróf tisztában volt azzal, mi történt.

Az overalos egyszer a sátrában járt a mappával és amíg ő aludt, azalatt elcserélte a regényt, az okmányokkal. Egyik holló kivájta, a másik szemét...

Keserűség szorította a torkát. Megjárta hát, a soknevű hölgy . . .

Később azután elküldte szépen a terveket. Parancsoljon. Lakjon, jól vele a hölgy . . .

És jóéjszakát ennek a nagyon, nagyon szomorú históriának . . .

3.

Miután megérkezett Marokkóba, közölte a személyzettel, hogy senkit sem fogad. Csak egy napig akart még Afrikában pihenni.

Elég, elég . . . A tengerre fog menni . . . Egy évre . . . Igen . . . Egy évig a hajón lesz, és semmit, senkit nem lát, csak a tengert . . .

— Mr. Wilkie, — jelentette a komornyik.

— Mondja meg Mr. Wilkienek, hogy a titkárnál rendelkezésére áll, előlegezett költségeire,

kétezer font, de semmiesetre sem fogadhatom . . . Semmiesetre . . .

— Mr. Wilkienek olyan közlendői vannak . . .

— Sajnos, ahogy mondtam . . .

Andreas kiment.

A gróf az ablaknál ült. A komornyik visszatért.

— Mr. Wilkie kijelentette, hogy ha nem fogadja sir, akkor főbelövi magát, itt, az ajtóban . . .

— Kérem . . . Ha semmiesetre sem jöhet szóba más lakosztály bejárata . . . de csakis ebben az esetben . . . szívesen látom Mr. Wilkiet.

És jött. Soványan, barnán, de vigyorogva, a kis ember.

— Foglaljon helyet . . . Mr. Wilkie . . . Nem akartam megbántani, de kifárasztott az út . . . Magányra vágyom . . .

— Sir, miután a lakájtól tudom, hogy nem olvas lapokat, kénytelen voltam betörni önhöz, amiért igen szomorú vagyok.

— Nem vigasztalhatom, sajnos semmivel.

— Viszont jelentést kell tennem. Tudja-e sir, hogy az egész világ Harlingtonon mulat?

— Hm . . . Igazán? — kérdezte fanyarul.

— Odacsődítette a sajtót Urungiba, vagyont fizetett a varázsló törzsfőnöknek és kiderült . . bocsánat . . . hahaha . . .

— De Mr. Wilkie . . . !

— Nem bírom nevetés nélkül . . . Ilyen szélhámosság még nem volt . . . Az Urungi főnök összejátszott a mérnökünkkel, a fúrótorony alatt egy tartály volt, amit távolról egy pumpa . . . hahaha . . . ezer bocsánat . . . Szóval, a feltörő petroleum nem a földből lövelt . . . hanem pumpával . . . hahaha . . nyomták fel . . . hahaha . . . a sajtó előtt . . . az egyik szakértő . . . megállapította, hogy haha . . .

— De . . . kérem . . .

— Sir! Finomított olaj lövelt ki a földből . . . !

Erre a gróf is elképedt. Azután az arcát lassan pirosság lepte el. Istenem . . . Ha a leány . . . Nem lopja el a táskát . . . Akkor most rajta nevet a vi-

lág . . . Ő megy oda . . . Nem is tudta miért ver olyan sebesen a szíve . . .

„. . . Óh! Bolond Yolland gróf. Hát azt hiszed, hogy a leány nem lopni akart, hanem megmenteni téged . . . ? Öregszel . . . " Ezt mondta magának.

— . . . A fúró torony alatt tartály volt . . . hónapokkal előbb készültek a csalásra . . . A mérnök is az ő . . . haha . . . emberük volt . . .

— A . . . az én mérnököm . . . ?

— Fen . . . dehogy kérem! A mérnök és a fekete urungi főnök egy szélhámos társasághoz tartoztak . . . Ötezer fontot öltek bele az előkészületbe . . . haha . . . de megérte . . . Ötvenezret kaptak . . . A világ minden lapjában . . . hihi . . . benne volt . . A néger már árkon bokron túl járt . . . az ötvenezerrel és az ön mérnökével . . . És Harlington ott állt, magnézium fényben, az összecsődített sajtó előkelőségek között, és a földből finomított olaj tört elő . . . És jaj . . . hihi . . . a Sursday Evening Post vezércikket írt . . . evvel a címmel: *„Természetes benzinkút Afrikában. A nap alatt nincs új, de a föld alatt van! . . .*" Ezt kaparintotta el ön elől Harlington Lord . . .

— Nem értem . . . — dadogta a gróf.

— Sir, egy zseniális ellensége áll az ügy hátterében.

— Livingstone!

— Igen. Livingstone mindenét feláldozta, hogy: nevetségessé tegye önt sir. De Harlington esett a csapdába . . . És ez a sajtó hajhász, nemcsak Forstert, hanem a legélesebb tollú riporternőt, Miss Mildstonet is odacsődítette . . .

— Mi . . . ? Kicsodát?

— Miss Mildstonet. Aki híres lett Grovescu Adrien révén. Interjut szerzett a veszélyes kémnőtől, szökése közben egy hajón . . .

— És . . . hogy hívják?

— Mildstone . . . De nem ez az igazi neve.

— Van annak a hölgynek egyáltalán igazi neve? — kérdezte lehangoltan a gróf.

— Hogyne. Annak az úrnak a leánya, akinek olyan régóta nincs szerencséje, ismeri sir. Anna Livingston a neve...

4.

A lánya! Livingstone leánya . . . De hisz akkor tudott az apja tervéről . . . És csak azért lopta el a táskát, hogy őt . . .

„Érdekes", gondolta Wilkie, „hogy csillog a gróf szeme és milyen piros. Talán ivott?"

Nem ivott . . . De valami furcsa, mámorszerű érzés fogta el . . . Szóval a lány . . . őt megmentette azzal, hogy a táskát . . .

— Ez a nő, — folytatta Mr. Wilkie. — Bennünket is rászedett. Megtudtam, hogy Forsterrel megállapodott 100 fontban cikkenként. Az volt a feladata, hogy az ön környezetébe férközzön sir és helyszíni riportokat írjon a petróleumharcról . . . És most . . . ne haragudjon sir, amiért erőszakkal betörtem.

A gróf olyan kijelentést tett, amit még sir Yollandtól nem hallott senki:

— Mr. Wilkie! — mondta. — Ön ezentúl bejelentés nélkül is beléphet hozzám, amikor akar!

BEFEJEZÉS.

1.

A gróf csodálkozva tapasztalta, hogy fütyürészik a tükör előtt, mialatt a nyakkendőjét köti. Ugyanis estére az államtitkár várta, akitől eltünt csapata felől várt felvilágosítást. Azután utazik . . . Ez volt az utolsó napja a Mammunia szállóban.

Amikor kilépett a hotelfolyosóra egy alezredessel találkozott.

Az autós ember!

Megtorpant előtte. Az alezredes is megállt, udvariasan és csodálkozva . . .

— Mr. Guliver . . .

— Parancsol? . . . Nevem Durien . . .

A lord lehúnyta a két szemét és megfogta a homlokát.

— Óhajt kérem valamit? — érdeklődött kedvesen az alezredes . .

— Ön . . . ön azt akarja mondani . . . hogy nem ismer engem? . . .

— Nem emlékszem, hogy szerencsénk lett volna . . . Talán Nizzában? . . . Én ugyanis tegnap este érkeztem meg, a szabadságomról. A Rivierán üdültem.

A lord, a cipője orrát nézegette és bólogatott.

— Csakugyan . . . bocsásson meg alezredes úr. Most látom, hogy tévedtem. Az illető, akire emlékeztet, sokkal magasabb, mint ön . . . Sajnálom . . .

— De kérem, igazán örültem, — mondta az alezredes udvariasan és melegen megszorította a gróf feléje nyújtott kezét. Sokkal melegebben, mint amennyire a beszélgetés indokolta.

Az alezredes mellén egy vadonatúj katonai becsületrend is fityegett...

2.

A gróf csak az államtitkártól tudta meg az igazságot, amikor kettesben maradtak egy szalonban meghallotta, hogy csapatai leverték Kinibalut?

— A derék fiúk — mondta az államtitkár — már útban vannak ép egészségben... Majd kapnak valami jutalmat az államtól.

— Én természetesen épp úgy megfizetem, amit ígértem, mintha célhoz értem volna . . . Szóval gondom lesz rájuk . . .

— Igazán nagylelkű . . .

— Azután van itt egy százados, aki a szabadságán, Nizzában olyan hősiesen üdült, hogy alezredes lett és becsületrendet kapott . . .

Az államtitkár elgondolkozva nézte a körmeit.

— Kitünő ember.

— Az bizonyos . . .

— A hotelportás elárulta, hogy Podvinec marsal és egy barátja visszaélést tervez a százados nevével. De Durien nem zavarta őket a csalásban. Éppen szabadságon volt, tehát civilben és álnéven a hátérből igazította kedve szerint az ügyet. Lassan hatalmába kerítette az ön embereit és Szudán helyet Kinibalu földjére vezette őket. Előzőleg elmondta nekem, hogy mit akar. Ha baj történik, akkor egy petróleumkutató angol úr a bűnös, de ha kiderül, hogy Kinibalunak nincs fegyvere, akkor megszálljuk az országát. Igy történt. Ön sir egyike az öt embernek, akik tudnak az ügy hátteréről . . .

Mikor leért a kapu elé, konflisba ült.

— Megyünk Angliába Strudel úr!

— Annyit már nem bir ki a ló. Déz ist doch ká dromédár . . . Hőő . . .

— Ne féljen . . . A konflist nem használjuk több hosszú turnéra . . .

— Héé Hőő . . . Diendl . . . Du Aas!

És megindultak döcögve . . .

3.

Denhambe beköltözött az ősz. Az öreg Sir Archibald élt még, de már alig tudott járni. Sir Yolland a postát nézegette. Olvasatlanul dobta el a szerencsekívánatokat. A lapok megírták, hogy petroleumkutató útján a rabló Kinibalu főnökkel elintézte Franciaország számadását.

Nem érdekelte.

Levelek, elszámolások . . . Kratochwill kézírása. Hálásan köszönik a gróf bőkezű jutalmát valamennyien. Houben és Jordan megnyitották mulatójukat. Fleur de Bac és Toutain hajót vásároltak és Lucrétiának keresztelték, de elhatározták, hogy borus időben nem kártyáznak . . .

És ez? . . . Micsoda?

„. . . Johanes Livingstone és Anna Livingsto-
, folyó hó 15-én felkeresik Archibald és Oliver
lland grófokat . . .“

A gróf sokáig ült a papírral a kezében, azután
elt. Hogy a grófok szívesen látják . . .

És 15-én megjöttek a vendégek.

Sajnos a lány hangja alig változott és kissé
lönös volt népiességével az ódon falak között. De
gróf észre sem vette. Ő nem vett észre semmit.
sak nézte a lányt . . .

— Rémes ember vagy öregem, — mondta Li-
ngstone. — Húsz éve ismerlek, de még most sem
dom, ki vagy?

— Én annál inkább, — mondta Anna és su-
irzott. — Makacs! Makacs gyerek! Igen, igen,
ába néz kedves hódító úr! . . . Én azért férkőztem
közelébe, hogy nevetségessé tegyem. Azután én
ttem nevetséges . . . Az apám készítette elő Urun-
iban a csúfos blamázst és nekem kellett volna vi-
ggá kürtölni. Gyülöltem, mert úgy éreztem, hogy
inden baj maga miatt ér bennünket. Azután . . .
gyszercsak nem tudtam gyűlölni . . . És most ez
tt belőle . . .

— Mi? . . . — kérdezte mohón a gróf.

A lány elpirult.

— Amikor ott betegen mindent elmondott . . .
s diktálta a levelet . . . Akkor már . . . Szóval . . .
Meg akartam menteni . . . De a riport is kellett . . .
negállapodtam már Forsterrel. Ezért elvittem
Harlingtonnak a táskát és volt riport. Csak úgy
úgott! Az a gazember Harlington megérdemelte...
Képzelem, hogy maga akkor mit gondolt rólam. De
nem magyarázhattam meg az Urungi föld ügyét,
mert az apámat nem árulhattam el . . . Még ma-
gának sem . . .

— Rossz érzés volt, — sóhajtott a gróf.

Később egyedül maradtak. Sir Achibald vala-
mi régi közet miatt a szobájába vezette a vendége-

ket, de Anna és a gróf megálltak a sötét címertermében . . .

— Nos? — mondta a lány. — Felgyógyult teljesen? Nem tér vissza a láz?

— De... néha újra látok mindent . . . Különösen egy viziót . . . amit lázban álmodtam . . Mintha megcsókolt volna . . .

Hallgattak.

— Azt... nem álmodta... — suttogta a lány.

— Emlékszik még?

Anna gondolkozott . . .

— Nem egészen... Várjon csak . . . hogy is volt? . . . Én így ültem . . . közelebb hajoltam... igen, tudom már — suttogta. — Így volt:

És megismétlődött a jelenet.

Az üvegajtó finom függönyén keresztül, leomló hatalmas hópelyhek árnyéka látszott.

— Amikor először látott, akkor még gyűlöltem, — mondta Anna. — Beképzelt, hiú, gonosz embernek hittem . . . Legszívesebben megöltem volna . . . Később nagyon szégyeltem magam, amikor láttam, hogy jó . . . bátor, hűséges, nagylelkü...

— Csakugyan ilyen vagyok? . . .

— Igen . . .

Éppen megismételték volna azt a régebbről elfelejtett jelenetet, de nyílt az ajtó és a vesztibül felől jött a házmester. Lerázta körgallérjáról a havat és toppantott néhányat.

— Guten Abend Herr Graf . . . Szo a blődszín voa no nett da . . . Egy múzeum akar megvásárolni a Diendl . . . Déz Rindfi . . .

— Odaadta?

— Déz scho nett. Az embernek kell valaki, akit simfel, meg szereti . . . Herr gráfnak egy menyasszony, az öreg fiakkeresnek egy ló . . . Déz Rindfi isz világotjárt gvorn . . . Mahlzeit . . .

És elcsoszogott . . .

Vége.

ORSZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR

OSZK